

Smjernice o označivanju i pakiranju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008

Inačica 4.0.
Ožujak 2019.

Pravna napomena

Ovim dokumentom korisnicima želimo pomoći u ispunjavanju njihovih obveza koje proizlaze iz Uredbe o razvrstavanju, označivanju i pakiranju (CLP). Međutim, podsjećamo korisnike da je tekst Uredbe CLP jedina vjerodostojna pravna referenca te da informacije u ovom dokumentu nisu pravni savjeti. Korištenje ovim informacijama isključiva je odgovornost korisnika. Europska agencija za kemikalije ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija sadržanih u ovom dokumentu.

Smjernice o označivanju i pakiranju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008

Referentna oznaka: ECHA-19-G-03-HR

Kataloški broj: ED-04-19-167-HR-N

ISBN: 978-92-9481-112-7

DOI: 10.2823/04662

Datum objave: Ožujak 2019.

Jezik: HR

© Europska agencija za kemikalije, 2019.

Ako imate pitanja ili primjedbe u vezi s ovim dokumentom, pošaljite ih (uz naznaku referentnog broja dokumenta i datuma objave) putem obrasca za upite. Obrazac za upite dostupan je na internetskoj stranici ECHA-e za kontakt:

<https://echa.europa.eu/contact>

Europska agencija za kemikalije

Poštanska adresa: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland

Adresa ureda: Annankatu 18, Helsinki, Finland

Povijest dokumenta

Inačica	Izmjene	Datum
Inačica 1.0 (izvorno nenumerirana)	Prvo izdanje	travanj 2011.
Inačica 2.0.	<p>Cjelovita revizija sadržaja i strukture smjernica. Glavne izmjene smjernica uključuju sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none">• usklađivanje s 4. prilagodbom tehničkom napretku (ATP) Uredbe CLP (Uredba Komisije (EU) br. 487/2013) kojom se Uredba CLP usklađuje s 4. revidiranim izdanjem Globalno usklađenog sustava UN-a (UN GHS);• odredbe 5. ATP-a Uredbe CLP (Uredba Komisije (EU) br. 944/2013) o izmjeni oznake obavijesti P210 kako bi se u potpunosti uskladila s izmjenama koje proizlaze iz 5. revizije UN GHS-a;• dodavanje novog odjeljka 3.5.1. o zatvaračima koji djeci otežavaju otvaranje (CRF) i upozorenjima o opasnosti na opip (TWD);• dodavanje novog odjeljka 3.5.2. koji uključuje informacije o dodatnim sigurnosnim mjerama za tekuće deterdžente za pranje rublja u topivim kapsulama koje je Komisija donijela Uredbom (EU) br. 1297/2014;• dodavanje novih odjeljaka 4.2.1. i 4.2.2. u kojima se objašnjavaju odredbe članka 18. stavka 3. Uredbe CLP o identifikacijskim oznakama proizvoda za tvari i smjese;• reorganizacija informacija u odjeljku 4.3. uvrštenjem novih odjeljaka 4.3.1., 4.3.2. i 4.3.3.;• dodavanje novog odjeljka 4.3.4. u kojem je opisano pitanje praznih piktograma;• reorganizacija i objašnjenje informacija za dopunsko označivanje u odjeljku 4.8. uvrštenjem novih odjeljaka 4.8.1. i 4.8.2.;• uvrštenje objašnjenja u pogledu „čitljivosti“ i „najmanje veličine slova“ u odjeljku 5.2.;• reorganizacija i ažuriranje teksta odjeljka 5.3. kako bi odražavao odredbe članka 29. Uredbe CLP i odjeljaka 1.5.1. i 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP;• uvrštenje informacija o općim i posebnim zahtjevima u pogledu naljepnica omotanih oko spremnika u odjeljak 5.3.1.1.;• Odjeljak 6.: ažuriranje naljepnica i teksta u primjerima u skladu s odredbama 4. i 5. ATP-a Uredbe CLP;• brisanje primjera 6.6. (Jednojezična naljepnica za proizvod za zaštitu bilja za isporuku i uporabu u obliku preklopne knjižice);• uvrštenje novog primjera 6. (preklopna naljepnica za smjesu koja se isporučuje za maloprodaju);	rujan 2016.

	<ul style="list-style-type: none"> • dodavanje odjeljka 6.1. radi izdvajanja primjera naljepnica na ambalaži koja je mala ili koju je teško označivati; • dodavanje novog odjeljka 6.1. u kojem je opisano označivanje dvokomponentnih proizvoda; • objašnjenje i proširenje teksta u odjeljku 7.2.; • Odjeljak 7.3.: ažuriranje oznaka obavijesti u tablicama za odabir u skladu s odredbama 4. i 5. ATP-a Uredbe CLP; • Odjeljak 7.4.: ažuriranje praktičnih primjera u skladu s odredbama 4. i 5. ATP-a Uredbe CLP; • brisanje zastarjelih upućivanja na istekle rokove i odredbe direktiva DSD i DPD u cijelom dokumentu; • usklađivanje dokumenta s najnovijim zahtjevima u pogledu korporativnog ugleda ECHA-e. 	
Inačica 3.0.	<p>Cjelovita revizija smjernica. Glavne izmjene smjernica uključuju sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usklađivanje s 8. prilagodbom tehničkom napretku (ATP) Uredbe CLP (Uredba Komisije (EU) br. 2016/918); • dodavanje novog odjeljka 5.4.2. u kojem se objašnjava pakiranje za učvršćivanje ambalaže tijekom prijevoza; • ažuriranje oznaka obavijesti u skladu s odredbama 8. ATP-a (odjeljak 6., odjeljak 7.3. i odjeljak 7.4.). 	srpanj 2017.
Inačica 4.0.	<p>Cjelovita revizija smjernica. Glavne izmjene smjernica uključuju sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usklađivanje s Uredbom Komisije (EU) 2017/542 kojom se izmjenjuje Uredba CLP dodavanjem Priloga o usklađenim informacijama povezanim s hitnim zdravstvenim intervencijama; • dodavanje novog odjeljka 6.2. u kojem je opisano označivanje višekomponentnih proizvoda uz primjere naljepnica; • brisanje zastarjelog odlomka „Ograničena odstupanja za ponovno označivanje i ponovno pakiranje” u odjeljku 2.4. i zastarjelog odjeljka 3.4. („Razlike između pravila za označivanje CLP-a i DSD-a/DPD-a”); • uredničke izmjene i preoblikovanje dokumenta; • podnaslov „Predgovor” premješten je ispred sadržaja; • ažuriranje poveznica koje ne funkcioniraju i zastarjelih poveznica; • ponovno numeriranje odjeljaka, tablica i slika. 	ožujak 2019.

Predgovor

U ovom su dokumentu opisane posebne odredbe o označivanju i pakiranju kemijskih tvari i smjesa u skladu s glavama III. i IV. Uredbe (EZ) br. 1272/2008¹ (Uredba CLP ili „CLP”). Ovim se dokumentom proizvođačima, uvoznicima, daljnjim korisnicima i distributerima tvari i smjesa nastoji pomoći u učinkovitoj primjeni Uredbe CLP.

Ove smjernice sadržavaju odgovarajuće izmjene iz 2., 4., 5. i 8. prilagodbe tehničkom napretku (ATP) Uredbe CLP, kao i izmjene Uredbe CLP do kojih je doveo ATP Uredbe CLP, koje se odnose na označivanje i pakiranje tekućih deterdženta za pranje rublja u topivoj ambalaži za jednokratnu uporabu (Uredba (EU) br. 1297/2014).

Ovaj dokument sadržava i odgovarajuće izmjene uvedene Uredbom Komisije (EU) 2017/542 kojom se izmjenjuje Uredba CLP dodavanjem Priloga VIII. o usklađenim informacijama povezanim s hitnim zdravstvenim intervencijama.

Sve postojeće smjernice ECHA-e dostupne su na ECHA-inom mrežnom mjestu na adresi: <https://echa.europa.eu/support/guidance>.

¹ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.) (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A02008R1272-20150601>)

Sadržaj

PREDGOVOR	5
1. UVOD	10
1.1 Kome je namijenjen ovaj dokument?	10
1.2 Što sadržava ovaj dokument?	10
2. OPĆI PREGLED	11
2.1 Pravni okvir	11
2.2 Područje primjene zahtjeva u pogledu označivanja i pakiranja u skladu s Uredbom CLP	12
2.3 Odstupanja od zahtjeva za označivanje u posebnim slučajevima.....	12
2.4 Rokovi za razvrstavanje, označivanje, pakiranje i ažuriranje naljepnica s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP	13
3. ZAHTJEVI ZA OZNAČIVANJE I PAKIRANJE U SKLADU S UREDBOM CLP	15
3.1 Opća pravila označivanja	15
3.2 Elementi naljepnice s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP	15
3.3 Položaj informacija na naljepnici s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP	16
3.4 Pravila o pakiranju tvari i smjesa u skladu s Uredbom CLP	18
3.4.1 Zatvarač koji djeci otežava otvaranje i upozorenja na opasnost na opip	19
3.4.2 Tekući deterdženti za pranje rublja za široku potrošnju u topivoj ambalaži za jednokratnu uporabu	22
4. PRAVILA ZA PRIMJENU ELEMENATA NALJEPNICA U SKLADU S UREDBOM CLP	24
4.1 Podatci za kontakt dobavljača.....	24
4.2 Identifikacijske oznake proizvoda.....	24
4.2.1 Tvari	24
4.2.2 Smjese.....	26
4.3 Piktogrami opasnosti	28
4.3.1 Opći podatci.....	28
4.3.2 Oblik, boja i dimenzije	28
4.3.3 Pravila prvenstva.....	29
4.3.4 Prazni piktogrami	30
4.4 Oznake opasnosti.....	31
4.5 Oznake upozorenja	32
4.6 Oznake obavijesti.....	33
4.7 Šifre za oznake upozorenja i oznake obavijesti	34
4.8 Dopunske informacije za označivanje	34
4.8.1 Obvezne dopunske informacije za označivanje.....	35
4.8.1.1 Jedinstveni identifikator formule (UFI).....	41
4.8.2 Neobvezne dopunske informacije za označivanje	43
5. SMJERNICE O POJEDINIM ASPEKTIMA OZNAČIVANJA OPASNOSTI U SKLADU S UREDBOM CLP	44

5.1 Dodatni aspekti koje je potrebno uzeti u obzir u pogledu naljepnice s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP	44
5.2 Dimenzije naljepnice i elemenata označivanja	44
5.3 Izuzeća od zahtjeva za označivanje i pakiranje	47
5.3.1 Uporaba naljepnica omotanih oko spremnika, privezanih etiketa i vanjske ambalaže	47
5.3.1.1 Naljepnice omotane oko spremnika i privezane etikete	47
5.3.1.2 Vanjska ambalaža	50
5.3.2 Izostavljanje nekih elemenata označivanja	50
5.3.2.1 Označivanje pakiranja čiji sadržaj ne prelazi 125 ml	51
5.3.2.2 Označivanje topive ambalaže za jednokratnu uporabu koja ne prelazi 25 ml	52
5.3.2.3 Označivanje unutarnje ambalaže čiji sadržaj ne prelazi 10 ml	53
5.3.2.4 Nezapakirane opasne tvari ili smjese koje se isporučuju za maloprodaju	53
5.3.2.5 Označivanje prema učincima na okoliš	53
5.4 Međudjelovanje između Uredbe CLP i pravila o označivanju u prijevozu ..	54
5.4.1 Posebna pravila za označivanje vanjske ambalaže, unutarnje ambalaže i jedinične ambalaže	54
5.4.2 Pakiranje za učvršćivanje ambalaže tijekom prijevoza	55
6. PRIMJERI NALJEPNICA	58
Primjer 1: Jednojezična naljepnica za tvar (koja nije u maloprodaji)	58
Primjer 2: Višejezična naljepnica za tvar koja sadržava neobvezne dopunske informacije (koja nije u maloprodaji)	60
Primjer 3: Jednojezična naljepnica za smjesu koja sadržava obvezne i neobvezne dopunske informacije (opskrba za maloprodaju)	62
Primjer 4: Jednojezična naljepnica za tvar koja sadržava dopunske oznake upozorenja (koja nije u maloprodaji)	64
Primjer 5: Višejezična naljepnica za smjesu koja sadržava obvezne i neobvezne dopunske informacije (opskrba za maloprodaju)	65
Primjer 6: Naljepnice za smjesu omotane oko spremnika (opskrba za maloprodaju)	67
6.1 Ambalaža koja je mala ili koju je teško označiti	69
Primjer 7: Tvar u bočici od 8 ml (koja nije namijenjena za maloprodaju)	69
Primjer 8: Opasne krutine u bočici od 100 ml (nije namijenjeno za maloprodaju) ..	71
Primjer 9: Naljepnica za isporuku i prijevoz u jediničnoj ambalaži (nije namijenjeno za maloprodaju)	73
Primjer 10: Označivanje smjese koja se prevozi kopnenim putem u vanjskoj i unutarnjoj ambalaži (nije namijenjeno za maloprodaju)	75
Primjer 11: Označivanje smjese koja se prevozi kopnenim putem u jediničnoj ambalaži (nije namijenjeno za maloprodaju)	76
6.2 Poseban slučaj: označivanje dvokomponentnih proizvoda	78
Primjer 12: Označivanje dvokomponentnog ljepila koje se prodaje kao komplet ...	78
Primjer 13.: Označivanje koaksijalne patrone	80
7. SMJERNICE O ODABIRU OZNAKA OBAVIJESTI ZA NALJEPNICU S UPOZORENJEM U SKLADU S UREDBOM CLP	83
7.1 Uvod	83
7.2 Metodologija	84
7.3 Tablice za odabir	87
7.3.1 Opće oznake obavijesti	88
7.3.2 Posebne oznake obavijesti za fizikalne opasnosti	89
7.3.2.1 Eksplozivi	89
7.3.2.1 Eksplozivi (nastavak)	91

7.3.2.1 Eksplozivi (nastavak)	94
7.3.2.1 Eksplozivi (nastavak)	96
7.3.2.2 Zapaljivi plinovi (uključujući kemijski nestabilne plinove).....	99
7.3.2.2 Zapaljivi plinovi (uključujući kemijski nestabilne plinove) (nastavak).....	100
7.3.2.3 Aerosoli	101
7.3.2.3 Aerosoli (nastavak).....	102
7.3.2.4 Oksidirajući plinovi.....	103
7.3.2.5 Plinovi pod tlakom	104
7.3.2.5 Plinovi pod tlakom (nastavak)	105
7.3.2.6 Zapaljive tekućine	106
7.3.2.7 Zapaljive krutine	109
7.3.2.8 Samoreagirajuće tvari i smjese	111
7.3.2.8 Samoreagirajuće tvari i smjese (nastavak)	113
7.3.2.8 Samoreagirajuće tvari i smjese (nastavak)	115
7.3.2.9 Piroforne tekućine.....	117
7.3.2.10 Piroforne krutine.....	119
7.3.2.11 Samozagrijavajuće tvari i smjese.....	121
7.3.2.12 Tvari i smjese koje u dodiru s vodom oslobađaju zapaljive plinove	122
7.3.2.12 Tvari i smjese koje u dodiru s vodom oslobađaju zapaljive plinove (nastavak).....	124
7.3.2.13 Oksidirajuće tekućine	125
7.3.2.13 Oksidirajuće tekućine (nastavak)	127
7.3.2.14 Oksidirajuće krutine	128
7.3.2.14 Oksidirajuće krutine (nastavak)	130
7.3.2.15 Organski peroksidi	131
7.3.2.15 Organski peroksidi (nastavak)	133
7.3.2.15 Organski peroksidi (nastavak)	135
7.3.2.16 Nagrizajuće za metale	137
7.3.3 Posebne oznake obavijesti za opasnosti za zdravlje	138
7.3.3.1 Akutna toksičnost – oralna.....	138
7.3.3.1 Akutna toksičnost – oralna (nastavak).....	140
7.3.3.1 Akutna toksičnost – dermalna	141
7.3.3.1 Akutna toksičnost – dermalna (nastavak)	143
7.3.3.1 Akutna toksičnost – dermalna (nastavak)	145
7.3.3.1 Akutna toksičnost – udisanje.....	147
7.3.3.1 Akutna toksičnost – udisanje (nastavak).....	149
7.3.3.1 Akutna toksičnost – udisanje (nastavak).....	151
7.3.3.2 Nagrizajuće/nadražujuće za kožu.....	152
7.3.3.2 Nagrizajuće/nadražujuće za kožu (nastavak).....	155
7.3.3.3 Teška ozljeda oka - isključivo.....	157
7.3.3.3 Nadražujuće za oko - isključivo	158
7.3.3.4 Izazivanje preosjetljivosti dišnih putova	159
7.3.3.4 Izazivanje preosjetljivosti kože.....	160
7.3.3.5 Mutageni učinak na zametne stanice	162
7.3.3.6 Karcinogenost	164
7.3.3.7 Reproduktivna toksičnost.....	166
7.3.3.7 Reproduktivna toksičnost (nastavak).....	168
7.3.3.8 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon jednokratnog izlaganja.....	170
7.3.3.8 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon jednokratnog izlaganja (nastavak)	172
7.3.3.8 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon jednokratnog izlaganja (nastavak)	174
7.3.3.9 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon ponavljano izlaganja	175
7.3.3.9 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon ponavljano izlaganja (nastavak)	177
7.3.3.10 Opasnost od aspiracije	178
7.3.4 Posebne oznake obavijesti za opasnosti za okoliš	179
7.3.4.1 Opasno za vodeni okoliš – kratkoročna (akutna) opasnost za vodeni okoliš.....	179
7.3.4.1 Opasno za vodeni okoliš – dugoročna (kronična) opasnost za vodeni okoliš.....	180
7.3.4.1 Opasno za vodeni okoliš – dugoročna (kronična) opasnost za vodeni okoliš (nastavak).....	181
7.3.5 Dodatne opasnosti	182
7.3.5.1 Opasno za ozonski omotač.....	182
7.4 Primjeri za odabir oznaka obavijesti za naljepnicu	183
Primjer 1.: Tvar X razvrstana je u razred fizikalne opasnosti i različitih opasnosti za zdravlje	183
Primjer 2.: Tvar Y razvrstana je u razred ozbiljne fizikalne opasnosti i opasnosti za zdravlje	185
Primjer 3.: Tvar Z razvrstana je u razred fizikalne opasnosti i opasnosti za zdravlje i okoliš.....	186
Primjer 4.: Smjesa ABC namijenjena za maloprodaju	189

**DODATAK: POJMOVNIK S ODABRANIM POJMOVIMA KOJI SE
UPOTREBLJAVAJU U OVIM SMJERNICAMA 191**

Popis slika

Slika 1: Zatamnjeni prazni dijamanti	31
Slika 2: Čitljivost.....	45
Slika 3: Tijek odlučivanja za primjenu označivanja u skladu s Uredbom CLP i označivanja u prijevozu za jediničnu ambalažu (lijevo) i kombiniranu ambalažu (desno).....	55
Slika 4: Primjena označivanja i pakiranja u skladu s Uredbom CLP za isporuku i prijevoz	56

Popis tablica

Tablica 1: Zahtjevi označivanja u skladu s Uredbom CLP u odnosu na odluku dobavljača	17
Tablica 2: Razvrstavanja opasnosti na koja se primjenjuju odredbe Uredbe CLP za zatvarače koji djeci otežavaju otvaranje ili upozorenja na opasnost na opip.....	21
Tablica 3: Tvari na koje se izravno primjenjuju odredbe Uredbe CLP za zatvarače koji djeci otežavaju otvaranje ili upozorenja na opip kada su sadržane u drugim tvarima ili u smjesama s naznačenom ili većom koncentracijom.....	22
Tablica 4: Rasponi šifri za oznake upozorenja i oznake obavijesti u skladu s Uredbom CLP	34
Tablica 5: Obvezne dopunske informacije za označivanje u skladu s člancima 25. i 32. Uredbe CLP	37
Tablica 6: Minimalne dimenzije naljepnica i piktograma u skladu s Uredbom CLP	45
Tablica 7: Izuzeća u označivanju za pakiranja zapremnine 125 ml ili manje.....	51

1. Uvod

1.1 Kome je namijenjen ovaj dokument?

Ovaj je dokument važan za dobavljače kemijskih tvari i smjesa, odnosno za:

- proizvođače i uvoznike tvari;
- uvoznike smjesa;
- daljnje korisnike tvari i smjesa, uključujući formulatore;
- distributere tvari i smjesa, uključujući trgovce na malo.

Svi dobavljači moraju osigurati označivanje i pakiranje svojih tvari i smjesa u skladu s odredbama Uredbe CLP (ili CLP-a) prije stavljanja na tržište EU-a.

1.2 Što sadržava ovaj dokument?

Ovim se dokumentom pružaju smjernice o zahtjevima u pogledu označivanja i pakiranja tvari i smjesa utvrđenima u Uredbi CLP. Smjernice započinju u [odjeljku 2.](#) općim pregledom, uključujući pravni okvir, područje primjene Uredbe CLP i ažuriranje naljepnica u skladu s Uredbom CLP. Taj odjeljak sadržava i informacije o rokovima za razvrstavanje, označivanje, pakiranje i ažuriranje naljepnica u skladu s Uredbom CLP. Smjernice se nastavljaju u [odjeljku 3.](#) i [odjeljku 4.](#) objašnjenjima zahtjeva za označivanje i pakiranje i pravila za primjenu elemenata naljepnica u skladu s Uredbom CLP. U [odjeljku 5.](#) navedene su smjernice o pojedinim aspektima označivanja opasnosti u skladu s Uredbom CLP (npr. o izuzeću od određenih zahtjeva za označivanje i pakiranje, odnosu između Uredbe CLP i pravila o označivanju u prijevozu, zahtjevima u pogledu označivanja za posebne slučajeve jedinstvenog pakiranja). Naposljetku, u [odjeljku 6.](#) i [odjeljku 7.](#) smjernica navedeni su praktični primjeri u kojima su opisane različite situacije koje su moguće prilikom osmišljavanja naljepnica.

Ovim se smjernicama osobito nastoji objasniti sljedeće:

- koje je aspekte potrebno uzeti u obzir pri procjeni potrebne **veliĉine naljepnice**;
- koje vrste **dopunskih informacija** su moguće, i gdje smjestiti takve informacije na naljepnici ([odjeljak 4.8.](#) ovih smjernica);
- uvjete za izuzeća u slučaju malih pakiranja;
- odnos između pravila o označivanju u skladu s Uredbom CLP i pravila o označivanju u prijevozu;
- tehniĉke zahtjeve u pogledu tekućih deterdženata za pranje rublja u topivoj ambalaži za jednokratnu uporabu;
- kako odabrati najprikladniji skup **oznaka obavijesti** za naljepnicu;
- kako strukturirati informacije na naljepnici radi odgovarajuće ĉitljivosti.

Za posebne informacije o primjeni kriterija u skladu s Uredbom CLP za fizikalne opasnosti ili opasnosti za zdravlje ljudi ili okoliš ĉitatelju savjetujemo da prouĉi [Smjernice o primjeni kriterija iz Uredbe CLP](#). Za opći pregled osnovnih znaĉajki i postupaka utvrđenih u Uredbi CLP moĝe biti korisno prouĉiti [Uvodne smjernice o Uredbi CLP](#).

2. Opći pregled

2.1 Pravni okvir

Uredba CLP jest uredba EU-a o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjese. Temelji se na Globalnom usklađenom sustavu razvrstavanja i označivanja kemikalija Ujedinjenih naroda (UN GHS). Uredba CLP stupila je na snagu u Europskoj uniji 20. siječnja 2009. i sad je pravno obvezujuća i u zemljama Europskog gospodarskog prostora (EGP) (Norveška, Island i Lihtenštajn)². Uredba CLP zamijenila je od 1. lipnja 2015. odredbe Direktive o opasnim tvarima 67/548/EEZ (DSD) i Direktive o opasnim pripravcima 1999/45/EZ (DPD) (vidjeti [odjeljak 2.4.](#) ovih smjernica). Uredba CLP izravno se primjenjuje na dobavljače u EU-u koji proizvode, uvoze, upotrebljavaju ili distribuiraju kemijske tvari i smjese.

U ovim smjernicama objašnjavaju se pravila označivanja i pakiranja u skladu s Uredbom CLP i pružaju neki primjeri izgleda naljepnica.

Općenito, na naljepnici u skladu s Uredbom CLP moraju biti prikazani određeni elementi označivanja preuzeti iz UN GHS-a, uključujući piktograme opasnosti, oznake opasnosti i oznake upozorenja i obavijesti, zajedno s dopunskim informacijama kada je to potrebno, koji odražavaju dodijeljeno razvrstavanje tvari ili smjese. U Uredbi CLP istodobno su zadržani neki od pristupa označivanju u skladu s direktivama DSD i DPD, kao što su izuzeća za mala pakiranja. Radi uvrštavanja određenih informacija o opasnostima koje još nisu obuhvaćene UN GHS-om, kao i dodatnih elemenata označivanja propisanih drugim zakonima EU-a, Uredbom CLP uveden je pojam „dopunskih informacija“ za naljepnicu.

Sve tvari i smjese koje se isporučuju, koje su razvrstane kao opasne i sadržane u ambalaži moraju imati naljepnicu u skladu s glavom III. Uredbe CLP (*Priopćavanje opasnosti naljepnicom*) te njihova ambalaža mora biti u skladu s glavom IV. Uredbe CLP (*Ambalaža*).

Osim naljepnice, još jedan ključni alat za priopćavanje informacija o opasnosti, koji je namijenjen samo profesionalnim/industrijskim korisnicima, jest sigurnosno-tehnički list (STL). Zahtjevi u pogledu oblika i sadržaja sigurnosno-tehničkog lista utvrđeni su u članku 31. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (Uredba REACH). i Prilogu II.³ toj uredbi. Ti su zahtjevi prilagođeni kako bi bili usklađeni s UN GHS-om i kako bi u potpunosti bili u skladu s Uredbom CLP. Informacije koje se nalaze na naljepnici s upozorenjem i u odjeljku 2.2. sigurnosno-tehničkog lista za istu tvar ili smjesu moraju biti usklađene⁴.

Dodatne informacije o sastavljanju sigurnosno-tehničkog lista potražite u dokumentu [Smjernice o sastavljanju sigurnosno-tehničkih listova](#).

² Uredba CLP uključena je u Sporazum o EGP-u Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 106/2012 od 15. lipnja 2012. o izmjeni Priloga II. (Tehnički propisi, norme, ispitivanje i potvrđivanje) Sporazumu o EGP-u (SL L 309., 8.11.2012., str. 6. – 6.).

³ Uredbama Komisije br. 453/2010 i br. 2015/830 izmijenjena je Uredba REACH tako što je Prilog II. Uredbi REACH zamijenjen priložima tim uredbama kako bi se zahtjevi u pogledu sigurnosno-tehničkih listova uskladili s pravilima UN GHS-a za sigurnosno-tehničke listove; vidjeti: http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_welcome_e.html.

⁴ CARACAL je podržao tumačenje da zahtjev za uvrštavanje jedinstvenog identifikatora formule (UFI) u sigurnosno-tehnički list (osim za nepakirane smjese) nije potreban. Napominjemo da se na razini CARACAL-a trenutačno razmatraju prijedlozi o izmjeni Priloga VIII. Uredbi CLP i Priloga II. Uredbi REACH (više pojedinosti o UFI-ju potražite u [odjeljku 4.8.1.1.](#) ovih smjernica).

2.2 Područje primjene zahtjeva u pogledu označivanja i pakiranja u skladu s Uredbom CLP

U pravilu se stvari i smjese koje se stavljaju na tržište isporučuju u ambalaži s potrebnim informacijama za označivanje. Tvar ili smjesa mora biti označena u skladu s pravilima iz Uredbe CLP ako je:

- tvar ili smjesa razvrstana kao opasna;
- smjesa, čak i ako nije razvrstana kao opasna, navedena u članku 25. stavku 6. Uredbe CLP. U tom slučaju moraju biti navedeni dopunski elementi označivanja utvrđeni u dijelu 2. Priloga II. Uredbi CLP, zajedno s identifikacijskom oznakom proizvoda te nazivom i telefonskim brojem dobavljača.

Osim toga, eksplozivni proizvod (tj. proizvod koji sadržava jednu ili više eksplozivnih stvari ili smjesa) koji zadovoljava kriterije opisane u odjeljku 2.1. Priloga I. Uredbi CLP mora biti označen u skladu s pravilima Uredbe CLP.

Na tvarima i smjesama obuhvaćenima područjem primjene Uredbe (EZ) br. 1107/2009⁵ (Uredba o sredstvima za zaštitu bilja ili PPPR) ili Uredbe (EU) br. 528/2012 (Uredba o biocidnim proizvodima ili BPR) moraju se nalaziti odgovarajući elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP. Na tvarima i smjesama obuhvaćenima područjem primjene PPPR-a također mora biti prikazana dopunska oznaka EUH401 „*Da bi se izbjegli rizici za zdravlje ljudi i okoliš treba se pridržavati uputa za uporabu*” (vidjeti članak 25. stavak 3. Uredbe CLP). Međutim, odredbe o označivanju iz tih propisa u cijelosti se primjenjuju na sve proizvode u okviru područja njihove primjene (vidjeti uvodnu izjavu 47. Uredbe CLP). Primjerice, u tim propisima postoje zasebne odredbe o ažuriranju naljepnica za takve stvari i smjese, a njihovi dobavljači moraju primjenjivati te odredbe umjesto odredaba Uredbe CLP (vidjeti također članak 30. stavak 3. Uredbe CLP). Drugo odstupanje od Uredbe CLP jest primjena različitih pravila u pogledu informacija koje se mogu prikazati u obliku letka kao alternativnog načina navođenja potrebnih informacija za označivanje (vidjeti [odjeljak 5.3.1.1.](#) ovih smjernica).

Uredba CLP također sadržava izuzeća od zahtjeva za označivanje i pakiranje, na primjer za ambalažu koja je toliko mala ili takvog oblika da je nemoguće udovoljiti općim pravilima za primjenu naljepnica (vidjeti [odjeljak 5.3.1.](#) ovih smjernica). Osim toga, u skladu s Uredbom CLP dobavljači mogu izostaviti određene elemente naljepnice (vidjeti [odjeljak 5.3.2.](#) ovih smjernica).

Neke se stvari i smjese također mogu isporučivati za maloprodaju bez ambalaže, a u tom je slučaju propisano da se uz njih izdaje primjerak obavijesti s vidljivim elementima označivanja, primjerice na računu. Trenutačno to vrijedi samo za već pripremljeni cement i beton u mokrom stanju (vidjeti [odjeljak 5.3.2.4.](#) ovih smjernica).

2.3 Odstupanja od zahtjeva za označivanje u posebnim slučajevima

Uredbom CLP utvrđena su odstupanja od zahtjeva za označivanje u skladu s Uredbom CLP u posebnim slučajevima te uvjeti u kojima vrijede ta odstupanja. Primjer takvog posebnog slučaja jesu **metali u čvrstom stanju**. U članku 23. točki (d) Uredbe CLP

⁵ Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja stavljaju se izvan snage direktive Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ, na snazi od 14. lipnja 2011. Međutim, u članku 80. Uredbe (EZ) br. 1107/2009 određuje se da se Direktiva 91/414/EEZ mora nastaviti primjenjivati u pogledu aktivnih stvari uvrštenih u Prilog I. toj Direktivi tijekom određenih prijelaznih razdoblja.

navodi se da su izuzeća od zahtjeva za označivanje u posebnim slučajevima primjenjiva na: „metale u čvrstom stanju, legure, smjese koje sadrže polimere, smjese koje sadrže elastomere“.

Članak 23. Uredbe CLP dodatno je razrađen u odjeljku 1.3.4.1. Priloga I. Uredbi CLP, u kojemu su utvrđeni uvjeti u kojima označivanje nije potrebno, odnosno: „ako u obliku u kojemu se stavljaju na tržište ne predstavljaju opasnost za zdravlje ljudi u slučaju udisanja, gutanja ili u dodiru s kožom, niti opasnost za vodeni okoliš“.

U pravnom tekstu Uredbe CLP ne navodi se u kojem se slučaju smatra da je metal u čvrstom stanju. Ne može se odrediti zadano ograničenje veličine čestice kako bi se utvrdilo primjenjuje li se članak 23. Uredbe CLP na sve metale.

Kako bi izuzeće od odredbi o označivanju bilo primjenjivo, proizvođač ili dobavljač mora moći dokazati da metal ili legura ne predstavlja opasnost u obliku u kojem se stavlja na tržište. U odjeljku 2.1. sigurnosno-tehničkog lista moraju biti navedene informacije o razvrstavanju metala i primjeni izuzeća od označivanja za oblik koji se stavlja na tržište.

U pogledu drugih slučajeva opisanih u članku 23. Uredbe CLP pogledajte članak 23. i odjeljak 1.3. Priloga I. Uredbi CLP jer dodatne smjernice za njih ovdje nisu navedene.

2.4 Rokovi za razvrstavanje, označivanje, pakiranje i ažuriranje naljepnica s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP

Uredba CLP postupno se uvodila prije nego što se u potpunosti počela primjenjivati od 1. lipnja 2015. Tijekom tog prijelaznog razdoblja istodobno su se primjenjivala neka od pravila iz Uredbe CLP i prethodnog zakonodavstva (direktive DSD i DPD) kako bi poduzeća imala vremena za prelazak na pravila iz Uredbe CLP. Međutim, poduzećima je na dobrovoljnoj osnovi bila dopuštena primjena Uredbe CLP u cijelosti od njezina stupanja na snagu.

Razvrstavanje, označivanje i pakiranje tvari u skladu s Uredbom CLP obvezno je od 1. prosinca 2010. Iste se obveze primjenjuju na smjese od 1. lipnja 2015. Prijelazno razdoblje za smjese koje su razvrstane, označene i zapakirane u skladu s direktivom DPD i stavljene na tržište prije 1. lipnja 2015. završilo je 1. lipnja 2017.

Direktive DSD i DPD više nisu primjenjive ni u kojem kontekstu te se i tvari i smjese sada moraju razvrstavati, označivati i pakirati u skladu s Uredbom CLP. Podatci o takvom razvrstavanju moraju biti naznačeni u sigurnosno-tehničkom listu za tvari i smjese. Više nije na snazi zahtjev prema kojemu u sigurnosno-tehničkom listu treba navesti razvrstavanje samih tvari ili sastavnih tvari u smjesi u skladu s direktivom DSD ili razvrstavanje smjesa u skladu s direktivom DPD. Potrebno je osigurati samo odgovarajuće informacije u skladu s Uredbom CLP (vidjeti također [Smjernice za sastavljanje sigurnosno-tehničkih listova](#)).

Nakon svake promjene u načinu razvrstavanja i označivanja kad je novo razvrstavanje strože ili su potrebni novi dopunski elementi označivanja, dobavljač je u skladu s člankom 30. Uredbe CLP obavezan bez odgađanja ažurirati informacije na naljepnici, tj. čim je to izvedivo.

Kada je riječ o drugim izmjenama načina označivanja osim prethodno navedenih (npr. ako je novo razvrstavanje manje strogo ili su se promijenili podatci za kontakt dobavljača), dobavljač je obavezan ažurirati naljepnicu u roku od 18 mjeseci.

U slučaju novog ili ažuriranog usklađenog razvrstavanja uslijed prilagodbe tehničkom napretku (ATP) Uredbe CLP, datum primjenjivosti određen je ATP-om.

Daljnje izmjene u načinu označivanja koje treba primijeniti u roku od 18 mjeseci uključivale bi i ažuriranje informacija za označivanje za neke smjese za koje vrijede posebna pravila za dopunsko označivanje u skladu s dijelom 2. Priloga II. Uredbi CLP.

Međutim, u Uredbi o biocidnim proizvodima (BPR) i Uredbi o sredstvima za zaštitu bilja (PPPR) postoje zasebne odredbe o ažuriranju naljepnica te dobavljači tvari ili smjesa obuhvaćenih područjem primjene tih propisa moraju primjenjivati te odredbe.

3. Zahtjevi za označivanje i pakiranje u skladu s Uredbom CLP

3.1 Opća pravila označivanja

Opća i posebna pravila koja se odnose na sadržaj i primjenu naljepnice u skladu s Uredbom CLP utvrđena su u članku 31. Uredbe CLP.

Uredbom CLP propisuje se da naljepnice trebaju biti dobro pričvršćene na jednu ili više površina ambalaže u kojoj je tvar ili smjesa neposredno pohranjena tako da se podatci mogu vodoravno pročitati kada je pakiranje položeno na uobičajeni način. Sami elementi označivanja, osobito piktogrami opasnosti, moraju se jasno isticati u odnosu na pozadinu. Nadalje, svi elementi označivanja moraju biti takvih dimenzija i razmaka da su lako čitljivi. Moraju biti jasno i neizbrisivo označeni. Fizička naljepnica nije potrebna ako se elementi označivanja jasno vide na samoj ambalaži.

3.2 Elementi naljepnice s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP

U skladu s člankom 17. Uredbe CLP, tvar ili smjesa razvrstana kao opasna mora imati naljepnicu koja sadržava sljedeće elemente:

- naziv, adresu i telefonski broj dobavljača (ili više njih);
- nazivnu količinu tvari ili smjese u pakiranju ako je tvar ili smjesa dostupna u maloprodaji, osim ako je ta količina navedena drugdje na pakiranju;
- identifikacijske oznake proizvoda;
- piktograme opasnosti, prema potrebi;
- odgovarajuću oznaku opasnosti, prema potrebi;
- oznake upozorenja, prema potrebi;
- odgovarajuće oznake obavijesti, prema potrebi;
- odjeljak za dopunske informacije, prema potrebi.

U skladu s Prilogom VIII. Uredbi CLP⁶ na naljepnicu za smjese koje su obuhvaćene područjem primjene članka 45. Uredbe CLP i Priloga VIII. Uredbi CLP prema potrebi mora se dodati, tj. otisnuti ili pričvrstiti, jedinstveni identifikator formule (UFI) (vidjeti [odjeljak 4.8.1.1.](#) ovih smjernica)⁷.

Treba napomenuti da za pojedine elemente označivanja vrijede pravila prvenstva. Ta pravila dodatno su objašnjena u odjeljcima u nastavku.

- U Uredbi CLP propisuje se ispis naljepnice na službenim jezicima država članica u kojima se tvar ili smjesa stavlja na tržište, osim ako države članice u pitanju odrede drugačije⁸. Dobavljači to mogu postići izradom višejezičnih naljepnica koje

⁶ Vidjeti Uredbu Komisije (EU) 2017/542.

⁷ Napominjemo da je CARACAL podržao mogućnost da se UFI otisne na ambalaži u blizini drugih informacija za označivanje umjesto na naljepnici. Iako Europska komisija i većina država članica, na temelju ograničenog broja primjedbi država članica, smatraju da je to dopušteno s obzirom na kombinirano tumačenje članka 32. stavka 4. i članka 31. stavka 5. Uredbe CLP, očekuje se okončanje rasprave o tom pravnom tumačenju kako bi se utvrdilo omogućuje li postojeći pravni tekst takvo kombinirano tumačenje ili je potrebna izmjena dijela A, odjeljka 5.2. Priloga VIII. Uredbi CLP i članka 25. stavka 7. Uredbe CLP.

⁸ Proučite tablicu „Propisani jezici za naljepnice i sigurnosno-tehničke listove” koja je dostupna na ECHA-inom mrežnom mjestu na adresi: <https://echa.europa.eu/regulations/clp/labelling>.

sadržavaju službene jezike zemalja u koje se tvar ili smjesa isporučuje ili izradom posebnih naljepnica za svaku zemlju, na odgovarajućim jezicima.

Ako žele, dobavljači mogu upotrebljavati i dodatne jezike osim onih koji su obvezni za njihove naljepnice, pod uvjetom da se isti podatci pojavljuju na svim jezicima. Međutim, to ne smije utjecati na čitljivost obveznih informacija za označivanje ni dovesti do izuzeća od zahtjeva za označivanje (vidjeti [odjeljak 5.3.1.](#) ovih smjernica).

3.3 Položaj informacija na naljepnici s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP

U članku 32. Uredbe CLP navedena su neka ograničena pravila kojima se određuje položaj informacija na naljepnici. Međutim, dodatne pojedinosti o tome kako rasporediti elemente označivanja ostavljeni su na volju osobe odgovorne za sastavljanje naljepnice. Opće je pravilo da informacije moraju biti strukturirane na takav način da su lako čitljive i razumljive. Primjeri su istaknuti u tablici 1. u nastavku:

Tablica 1: Zahtjevi označivanja u skladu s Uredbom CLP u odnosu na odluku dobavljača

Zahtjev u skladu s Uredbom CLP (članak 32.)	Primjer odluke prepuštene dobavljaču
Piktogrami opasnosti, oznaka opasnosti, oznake upozorenja i oznake obavijesti moraju biti zajedno na naljepnici.	Dobavljač može slobodno izabrati raspored piktograma.
Oznake upozorenja moraju biti zajedno grupirane na naljepnici.	Dobavljač može sam odlučiti kojim će redoslijedom navesti oznake upozorenja. Dobavljač može odabrati hoće li ove skupine prikazati na lijevoj strani, desnoj strani ili na nekom drugom mjestu naljepnice.
Oznake obavijesti moraju biti zajedno grupirane na naljepnici.	Dobavljač može odlučiti kojim će redoslijedom navesti oznake obavijesti, ali ih mora grupirati zajedno s oznakama upozorenja. Dobavljač može odabrati hoće li ove skupine prikazati na lijevoj strani, desnoj strani ili na nekom drugom mjestu naljepnice.
Ako se na naljepnici upotrebljava više jezika, oznake upozorenja i obavijesti na istom jeziku moraju biti grupirane zajedno na naljepnici.	Kada dobavljač mora primijeniti alternativne načine kako bi zadovoljio zahtjeve iz članka 31. Uredbe CLP u pogledu jezika (ili više njih) određene države članice, može odabrati hoće li to učiniti naljepnicama omotanima oko spremnika, privezanim etiketama ili na vanjskoj ambalaži, u skladu s odjeljkom 1.5.1. Priloga I. Uredbi CLP
U skladu s člankom 25. Uredbe CLP sve dopunske informacije moraju biti uvrštene u odjeljak za dopunsko označivanje i smještene pokraj elemenata označivanja iz članka 17. stavka 1. točaka od (a) do (g) Uredbe CLP.	Dobavljač može odrediti kako na vidljiv način odvojiti taj odjeljak od odjeljka koji sadržava elemente označivanja iz članka 17. stavka 1. točaka od (a) do (g) Uredbe CLP. Također može odlučiti navesti te informacije na više mjesta na naljepnici.
Elementi označivanja moraju biti lako čitljivi (članak 31. stavak 3.).	Preporučuje se da rečenice budu potpune i u jednom retku, ako je to moguće. Veličina slova i razmak moraju biti dovoljno veliki i prilagođeni veličini naljepnice.

3.4 Pravila o pakiranju tvari i smjesa u skladu s Uredbom CLP

Prije pružanja detaljnijeg opisa zahtjeva u pogledu pakiranja u skladu s Uredbom CLP potrebno je upoznati se s trima definicijama iz Uredbe CLP:

Članak 2. stavak 35.: „**pakiranje**“ znači cjelokupan proizvod postupka pakiranja, koji se sastoji od ambalaže i sadržaja;

Članak 2. stavak 36.: „**ambalaža**“ znači jedna ili više posuda i svi ostali dijelovi i materijali koji su potrebni da bi posuda obavljala svoju funkciju zadržavanja sadržaja i druge sigurnosne funkcije;

Članak 2. stavak 37.: „**međambalaža**“ je ambalaža koja se stavlja između unutarnje ambalaže ili proizvoda i vanjske ambalaže;

Članak 35. Uredbe CLP sadržava zahtjeve za ambalažu koja sadržava opasne tvari ili smjese. Tim se odredbama treba zajamčiti da:

- je ambalaža takva oblika i izvedbe te da je zatvorena na način koji onemogućuje oslobađanje sadržaja;
- materijali ambalaže i zatvarači nisu oštećeni sadržajem niti skloni reakcijama sa sadržajem u kojima nastaju opasni spojevi;
- su ambalaža i zatvarači čvrsti i postojani čitavom površinom kako bi se osiguralo da neće popustiti;
- je ambalaža opremljena zatvaračima koji se mogu višekratno zatvarati odgovarajućeg oblika tako da se može opetovano otvarati i zatvarati, a da se pritom ne oslobodi sadržaj;
- ambalaža ne privlači djecu niti izaziva njihovu znatiželju niti dovodi u zabludu potrošača kada se isporučuje za maloprodaju;
- ambalaža nema sličan način prikazivanja ili obličje kakvo se koristi za hranu, hranu za životinje, medicinske i kozmetičke proizvode i koje bi potrošače dovelo u zabludu.

Smatra se da je ambalaža koja zadovoljava zahtjeve propisa o prijevozu u skladu sa zahtjevima iz prethodno navedenih točaka (međutim, napominjemo da ispunjavanje uvjeta iz prethodno navedenih točaka samo po sebi uglavnom nije dovoljno za usklađenost sa zakonodavstvom o prijevozu).

Za tvari i smjese koje se isporučuju za maloprodaju, u Uredbi CLP utvrđena su pravila za:

- uporabu sigurnosnog zatvarača koji djeci otežava otvaranje, koji se također naziva sigurnosni zatvarač za djecu (vidjeti [odjeljak 3.4.1.](#) ovih smjernica);
- uporabu upozorenja na opasnost na opip (TWD) (vidjeti [odjeljak 3.4.1.](#) ovih smjernica);
- tekuće deterdžente za pranje rublja za široku potrošnju u topivoj ambalaži za jednokratnu uporabu (vidjeti [odjeljak 3.4.2.](#) ovih smjernica).

Prve dvije odredbe primjenjuju se u pogledu određenog razreda/kategorije opasnosti ili u

slučaju koncentracije određenih tvari sadržanih u drugim tvarima ili u smjesama (vidjeti tablice 2. i 3. ovih smjernica).

3.4.1 Zatvarač koji djeci otežava otvaranje i upozorenja na opasnost na opip

Odredbes opisane u ovom odjeljku odnose se samo na ambalažu proizvoda namijenjenih maloprodaji, na primjer proizvoda koji su u prodaji/ponuđeni u maloprodaji ili na prodajnom mjestu gdje su dostupni javnosti, proizvoda koji se prodaju na malo preko interneta.

Zahtjevi koji se odnose na zatvarač koji djeci otežava otvaranje i upozorenja na opasnost na opip ne odnose se na ambalažu proizvoda namijenjenih samo profesionalnim korisnicima.

Zatvarač koji djeci otežava otvaranje

Pakiranje koje djeci otežava otvaranje⁹ sastoji se od spremnika i odgovarajućeg zatvarača koji je djeci mlađoj od 52 mjeseca teško otvoriti (odnosno dospjeti do sadržaja), ali koji ne otežava ispravnu uporabu odraslim osobama¹⁰.

U Prilogu II. Uredbi CLP navode se dvije vrste zatvarača za pakiranja koji djeci otežavaju otvaranje:

- **pakiranje za jednokratno otvaranje** – pakiranje koje se, nakon što je dio ili sav sadržaj uklonjen, više ne može ispravno zatvoriti, na primjer blister ili punjenje osvježivača zraka;
- **pakiranje za višekratno otvaranje** – pakiranje (na primjer boca od jedne litre ili spremnik od pet litara) koje se nakon prvog otvaranja može ponovno zatvoriti i više puta potpuno sigurno ponovno koristiti.

Za zatvarače navedenih ambalaža, u Prilogu II. Uredbi CLP propisuje se usklađenost sa sljedećim normama, kako su izmijenjene:

- EN ISO 8317 (pakiranje za višekratno otvaranje) i
- CEN EN 862 (pakiranje za jednokratno otvaranje).

Usklađenost s ovim normama mogu potvrditi samo laboratoriji koji su usklađeni s normom EN ISO/IEC 17025, kako je izmijenjena. Norma EN ISO/IEC 17025 odnosi se na osposobljenost ispitnih laboratorija i zahtjeve koje moraju ispuniti da bi dokazali svoju tehničku osposobljenost i da mogu dobivati tehnički valjane rezultate. U posebnim slučajevima navedenima u odjeljku 3.1.4.2. Priloga II. Uredbi CLP, tj. ako se čini očitim da je ambalaža dovoljno sigurna da djeca ne mogu pristupiti njezinu sadržaju bez pomoći alata, nije potrebno provesti prethodno navedena ispitivanja za pakiranja za jednokratno otvaranje i pakiranja za višekratno otvaranje¹¹.

⁹ Napominjemo da postoje razlike u terminologiji pravnog teksta Uredbe CLP i EN norme. U Uredbi CLP navodi se ambalaža koja mora biti opremljena **zatvaračem** koji djeci otežava otvaranje, a u normi EN ISO 8317 **pakiranje** koje djeci otežava otvaranje.

¹⁰ U skladu s normom EN ISO 8317.

¹¹ Vidjeti također [Report on the Forum pilot project on Child-resistant fastenings \(Izvešće o pilot-projektu Foruma o zatvaračima koji djeci otežavaju otvaranje\)](#).

Ambalaže svih zapremnina koje se isporučuju za maloprodaju moraju biti opremljene sigurnosnim zatvaračem koji djeci otežava otvaranje (CRF) za tvari ili smjese:

- razvrstane prema akutnoj toksičnosti 1. – 3.: gutanjem (H300 i H301), preko kože (H310 i H311) i udisanjem (H330 i H331), TCOJ 1. (H370), TCOP 1. (H372), nagrizanje kože 1., potkategorije 1A, 1B, 1C (H314), ili
- razvrstane kao opasne zbog opasnosti od aspiracije (H304), s iznimkom tvari i smjesa koje su stavljene na tržište u obliku aerosola ili u spremniku opremljenom zapečaćenim nastavkom za raspršivanje, ili
- koje sadrže metanol u koncentraciji koja je jednaka ili veća od 3 % ili diklormetan u koncentraciji koja je jednaka ili veća od 1 % (vidjeti također tablicu 3. ovih smjernica).

Upozorenja na opasnost na opip (TWD)

Pakiranjima s upozorenjima na opasnost na opip slijepim ili slabovidnim osobama omogućuje se da utvrde sadržava li pakiranje opasnu tvar ili smjesu. Upozorenje na opasnost na opip mora se nalaziti na ambalaži kako bi se moglo opipati prije pristupanja sadržaju. Upozorenje mora biti smješteno na način kojim se sprečava miješanje s drugim utisnutim oblicima. Položaj upozorenja na opasnost na opip mora biti u skladu s normom EN ISO 11683.

Upozorenje na opasnost na opip također mora zadržati opipljivost tijekom očekivanog razdoblja uporabe pakiranja u normalnim uvjetima rukovanja. Upozorenje na opasnost na opip nije obvezno na vanjskoj ambalaži, kao što je na primjer kartonska kutija koja je zaštitna za staklenu bocu¹².

U skladu s Prilogom II. Uredbi CLP, upozorenje na opasnost na opip mora biti usklađeno s normom EN ISO 11683, kako je izmijenjena. Propisani simbol upozorenja na opasnost na opip („normalni“ simbol u skladu s ISO normom) jest jednakostraničan trokut. U iznimnim slučajevima (ako fizički nije moguće postaviti normalni simbol) može se upotrijebiti simbol u obliku triju točaka. Ako nije fizički moguće upotrijebiti ni simbol u obliku triju točaka, može se upotrijebiti simbol od tri mm¹³.

Ambalaže svih zapremnina koje se isporučuju za maloprodaju moraju biti opremljene upozorenjem na opasnost na opip za tvari ili smjese razvrstane prema:

- akutnu toksičnost 1. – 4.: gutanjem (H300, H301 i H302), preko kože (H310, H311 i H312) ili udisanjem (H330, H331 i H332);
- nagrizanje kože 1., potkategorije 1A, 1B i 1C (H314);
- mutageni učinak na zametne stanice 2. (H341);
- karcinogenost 2. (H351);
- reproduktivnu toksičnost 2. (H361);
- izazivanje preosjetljivosti dišnih putova 1., 1A i 1B (H334);
- TCOJ 1. ili 2. (H370, H371);

¹² U skladu s normom EN ISO 11683.

¹³ Položaj i izgled simbola u obliku trokuta, triju točaka i od tri mm utvrđeni su normom EN ISO 11683.

- TCOP 1. ili 2. (H372 i H373);
- opasnost od aspiracije 1. (H304);
- zapaljive plinove 1. i 2. (H220 i H221);
- zapaljive tekućine 1. i 2. (H224 i H225) ili
- zapaljive krutine 1. i 2. (H228).

U skladu s odjeljkom 3.2.1.2. Priloga II. Uredbi CLP upozorenje na opasnost na opip nije obvezno za prenosive plinske posude. Upozorenje na opasnost na opip također nije obvezno za aerosole i spremnike opremljene zapečaćenim nastavkom za raspršivanje koji sadržavaju tvari ili smjese koje su razvrstane kao opasne zbog opasnosti od aspiracije, osim u slučaju da su razvrstane prema jednoj ili više prethodno navedenih opasnosti.

U tablici 2. nalazi se pregled razvrstavanja opasnosti koja podliježu primjeni odredbi Uredbe CLP u pogledu zatvarača koji djeci otežava otvaranje ili upozorenja na opasnost na opip. U tablici 3. navedene su tvari za koje je propisana primjena odredbi Uredbe CLP u pogledu zatvarača koji djeci otežava otvaranje ili upozorenja na opasnost na opip ako su prisutne u određenim koncentracijama u drugim tvarima ili smjesama.

Tablica 2: Razvrstavanja opasnosti na koja se primjenjuju odredbe Uredbe CLP za zatvarače koji djeci otežavaju otvaranje ili upozorenja na opasnost na opip

Razred opasnosti, kategorija	Zatvarači koji djeci otežavaju otvaranje	Upozorenja na opip
Akutna toksičnost 1. do 3.	✓	✓
Akutna toksičnost 4.		✓
TCOJ 1.	✓	✓
TCOJ 2.		✓
TCOP 1.	✓	✓
TCOP 2.		✓
Nagrizanje kože (1. kategorija, potkategorije: 1A, 1B i 1C)	✓	✓
Izazivanje preosjetljivosti dišnih putova (1. kategorija, potkategorije: 1A i 1B)		✓
Opasnost od aspiracije 1. <i>Napominjemo da zatvarač koji djeci otežava otvaranje i upozorenje na opasnost na opip nisu potrebni ako se tvar ili smjesa isporučuje u obliku aerosola ili u spremniku opremljenim zapečaćenim nastavkom za raspršivanje i ako tvar ili smjesa nisu razvrstane prema drugoj opasnosti za koju je propisan zatvarač koji djeci otežava otvaranje ili upozorenje na opasnost na opip</i>	✓	✓
Mutageni učinak na zametne stanice 2.		✓
Karcinogenost 2.		✓
Reproduktivna toksičnost 2.		✓

Razred opasnosti, kategorija	Zatvarači koji djeci otežavaju otvaranje	Upozorenja na opip
Zapaljivi plinovi 1. i 2.		✓
Zapaljive tekućine 1. i 2.		✓
Zapaljive krutine 1. i 2.		✓

Tablica 3: Tvari na koje se izravno primjenjuju odredbe Uredbe CLP za zatvarače koji djeci otežavaju otvaranje ili upozorenja na opip kada su sadržane u drugim tvarima ili u smjesama s naznačenom ili većom koncentracijom

Identifikacija tvari	Granična vrijednost koncentracije	Zatvarači koji djeci otežavaju	Upozorenja na opip
Metanol	≥ 3%	✓	✓*
Diklormetan	≥ 1%	✓	✓**

* Potrebno je napomenuti da je za smjese metanola iznad određene razine koncentracije također potrebno upozorenje na opip jer bi smjese onda trebalo razvrstati kao zapaljivu tekućinu, 2. kategorija, TCOJ 1. ili 2.

** Osim toga, smjese koje sadrže diklormetan u koncentraciji većoj od 1 % bile bi razvrstane kao karcinogene 2. kategorije te bi za njih bilo potrebno upozorenje na opip.

3.4.2 Tekući deterdženti za pranje rublja za široku potrošnju u topivoj ambalaži za jednokratnu uporabu

Uvedene su dodatne mjere sigurnosti za tekuće deterdžente za pranje rublja u topivim kapsulama. Cilj im je zajamčiti bolju zaštitu široke javnosti, osobito male djece koja mogu doći u iskušenje da stave kapsule u usta.

Dodatni sigurnosni zahtjevi učinili su izgled ambalaže manje privlačnim i otežali otvaranje djeci. Osim toga, na ambalaži moraju biti prikazana upozorenja za roditelje i pružatelje skrbi da se takvi proizvodi moraju čuvati izvan dohvata djece.

Osim tih posebnih pravila, dobavljač je sukladno članku 35. stavku 2. Uredbe CLP obavezan poduzeti sve potrebne korake kako bi zajamčio da ambalaža nema obličje koje bi moglo privući djecu, na primjer da se ne može zamijeniti s hranom ili igračkom.

Deterdžent za pranje rublja koji se koristi u kućanstvu jest deterdžent za rublje koji se stavlja na tržište za neprofesionalne korisnike, uključujući uporabu u javnim praonicama¹⁴.

U članku 35. stavku 2. Uredbe CLP i odjeljku 3.3. Priloga II. Uredbi CLP navode se sljedeći zahtjevi o ambalaži i označivanju tekućih deterdženta za pranje rublja u dozama za jednokratnu uporabu u topivoj ambalaži:

¹⁴ Članak 2. stavak 1.a Uredbe (EZ) br. 648/2004 o deterdžentima.

Obveza stavljanja na tržište tekućih deterdženata za pranje rublja koji se koriste u kućanstvu u vanjskoj ambalaži

Tekući deterdženti za pranje rublja u topivoj ambalaži za jednokratnu uporabu (na primjer kapsule s tekućim deterdžentom za uporabu u perilicama rublja) moraju se nalaziti u vanjskoj ambalaži. U suprotnome se smatra da zahtjevi iz članka 35. stavka 1. Uredbe CLP i odjeljka 3.3.1. Priloga II. Uredbi CLP nisu ispunjeni.

Odredbe o vanjskoj ambalaži

Kako bi tekući deterdženti za pranje rublja za široku potrošnju u topivoj ambalaži za jednokratnu uporabu bili manje privlačni djeci, vanjska ambalaža mora biti neprozirna ili tamna (na primjer, neprozirni jednobojni spremnik) kako sadržaj, tj. proizvod ili pojedinačne doze, ne bi bio vidljiv.

Na vanjskoj ambalaži mora se nalaziti oznaka obavijesti P102 („Čuvati izvan dohvata djece”) na vidljivom mjestu i u formatu koji privlači pozornost.

Nadalje, vanjska ambalaža mora biti samostojeći spremnik koji se može na jednostavan način višekratno zatvarati, tj. zatvarač pakiranja mora se s lakoćom zatvarati jednim pokretom (na primjer, jednim pritiskom prsta u slučaju okrugle ambalaže u obliku kantica). Cilj je ove mjere izbjeći rizik da će spremnik ostati otvoren ako se previše teško zatvara.

Budući da se čini da je glavni uzrok incidenata jednostavan pristup kapsulama deterdženta, vanjsko pakiranje mora imati zatvarač koji maloj djeci onemogućuje otvaranje. Za takav bi zatvarač trebao biti potreban koordiniran rad obje ruke i određena snaga, što maloj djeci otežava otvaranje. Napominjemo da ovaj zahtjev ne odgovara nužno zahtjevima za zatvarač koji djeci otežava otvaranje opisanima u [odjeljku 3.4.1.](#) ovih smjernica.

Osim toga, zatvarač pakiranja mora biti osmišljen za višekratnu uporabu kako bi zadržao funkcionalnost u uvjetima ponovnog otvaranja i zatvaranja tijekom cijelog životnog vijeka vanjske ambalaže.

Odredbe o topivoj (unutarnjoj) ambalaži

Kako bi topiva ambalaža bila otpornija, uvedeni su dodatni tehnički zahtjevi (mehanička otpornost i otapanje u vodi).

Osim zahtjeva koji se odnose na vanjsku ambalažu, topiva ambalaža mora sadržavati agens koji uzrokuje averziju (npr. gorki ili drugi neugodan okus) za sprečavanje izlaganja gutanjem. Agens koji uzrokuje averziju mora biti u koncentraciji koja je sigurna i koja izaziva oralnu repulzivnu reakciju u roku od najviše 6 sekundi.

Topivi omotač također mora zadovoljavati minimalne kriterije koji se odnose na mehaničku otpornost i otpornost na otapanje. On mora zadržati svoj tekući sadržaj najmanje 30 sekundi kada se topiva ambalaža uroni u vodu od 20 °C. Također mora izdržati mehaničku kompresiju sile od najmanje 300 N u standardnim uvjetima ispitivanja.

Za označivanje topivih ambalaža za jednokratnu uporabu s 25 ml ili manje sadržaja može se primijeniti izuzeće od označivanja u skladu s uvjetima koji su utvrđeni u odjeljku 1.5.2.2. Priloga I. Uredbi CLP (vidjeti [odjeljak 5.3.2.2.](#) ovih smjernica); zahtjevi označivanja u skladu s člankom 17. Uredbe CLP primjenjuju se na topive ambalaže s više od 25 ml sadržaja.

4. Pravila za primjenu elemenata naljepnica u skladu s Uredbom CLP

4.1 Podatci za kontakt dobavljača

Prema članku 17. Uredbe CLP, podatci za kontakt jednog ili više dobavljača moraju biti sadržani na naljepnici. U načelu može postojati više dobavljača iste tvari ili smjese u lancu opskrbe, primjerice u slučaju da je formulator smjesu isporučio distributeru koji bi je isto tako mogao isporučiti trećim osobama. Međutim, člankom 17. Uredbe CLP nije određeno jesu li u takvim slučajevima potrebni podatci za kontakt obaju dobavljača. Također nije određeno imaju li podatci za kontakt određenog dobavljača prednost.

Sukladno članku 4. stavku 4. Uredbe CLP, svaki dobavljač mora osigurati označivanje i pakiranje opasne tvari ili smjese u skladu s glavama III. i IV. Uredbe CLP prije njezina stavljanja na tržište. Na putu kroz opskrbni lanac označivanje za istu tvar ili smjesu može varirati ovisno o zapremnini pakiranja ili kao posljedica dodatnih slojeva ambalaže (vidjeti [odjeljak 5.2.](#), [odjeljak 5.3.](#) i [odjeljak 5.4.](#) ovih smjernica).

Ako dobavljač promijeni ambalažu na način da elementi označivanja utvrđeni člankom 17. Uredbe CLP moraju biti prikazani različito od naljepnice/ambalaže koja mu je isporučena, on preuzima odgovornost za ponovno pakiranje i označivanje i treba dodati svoj naziv i podatke za kontakt na naljepnici. U tom slučaju dobavljač ujedno može podatke za kontakt svojeg dobavljača zamijeniti svojim podacima za kontakt.

Ako dobavljač nije promijenio ambalažu, on ne mora na naljepnicu dodavati svoje podatke za kontakt ili zamijeniti podatke za kontakt svog dobavljača vlastitim podacima za kontakt, no ako želi, može to učiniti. Ako dobavljač promijeni jezike prikazane na naljepnici, svoje podatke za kontakt mora dodati podacima za kontakt dotičnog dobavljača koji je izdao izvornu naljepnicu jer je tada odgovoran za ispravan prijevod sadržaja naljepnice.

4.2 Identifikacijske oznake proizvoda

U ovom odjeljku navode se smjernice o zahtjevima za identifikacijske oznake proizvoda za tvari (članak 18. stavak 2. Uredbe CLP) i smjese (članak 18. stavak 3. Uredbe CLP). Opće je pravilo da se iste identifikacijske oznake proizvoda koje su odabrane za naljepnicu moraju upotrebljavati u sigurnosno-tehničkom listu¹⁵ za tvar ili smjesu. Svaka identifikacijska oznaka proizvoda odabrana za naljepnicu mora biti ispisana na službenom jeziku (ili više njih) države članice (ili više njih) gdje se tvar ili smjesa stavlja na tržište, osim ako dotična država članica odredi drugačije, vidjeti članak 17. stavak 2. Uredbe CLP.

4.2.1 Tvari

Identifikacijska oznaka proizvoda za tvar mora se sastojati barem od:

- naziva i identifikacijskog broja koji su navedeni u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi CLP

¹⁵ Dodatne informacije potražite u dokumentu [Smjernice za sastavljanje sigurnosno-tehničkih listova](#).

Naziv može biti bilo koji od naziva navedenih kao međunarodna kemijska oznaka u 2. stupcu tablica u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi CLP¹⁶. Identifikacijski broj obično je indeksni broj, EZ broj ili CAS broj. Preporučuje se upotrebljavati broj koji jamči nedvosmislenu identifikaciju tvari; u nekim slučajevima to može biti zajamčeno uporabom dvaju brojeva, npr. CAS i EZ brojeva. Prilikom prevođenja naziva tvari iz Priloga VI. na željene jezike, korisno je provjeriti je li odgovarajući prijevod već dostupan u podatkovnoj bazi za javnost, npr. u ECHA-inom popisu razvrstavanja i označivanja (vidjeti <https://echa.europa.eu/information-on-chemicals/cl-inventory-database>). Nadalje, ako je u Prilogu VI. Uredbi CLP ili u popisu razvrstavanja i označivanja dostupan preveden naziv, tom nazivu treba dati prednost; ili

- ako tvar nije uvrštena u dio 3. Priloga VI. Uredbi CLP, naziva i identifikacijskog broja koji su navedeni u popisu razvrstavanja i označivanja.

Naziv je obično IUPAC naziv¹⁷, EZ naziv ili CAS naziv. Identifikacijski broj mora biti EZ broj ili CAS broj ili indeksni broj (iz tablice 3. Priloga VI. Uredbi CLP). Preporučuje se upotrebljavati broj ili brojeve kojima se jamči jednoznačna identifikacija tvari. Preporučuje se izbor identifikacijske oznake kao što je (ako se primjenjuje) EZ broj ili CAS broj kako bi se smanjila potreba za revizijom sigurnosno-tehničkog lista; ili

- ako tvar nije uvrštena ni u dio 3. Priloga VI. Uredbi CLP ni u bazu podataka u popisu razvrstavanja i označivanja, CAS broja i IUPAC naziva ili CAS broja i drugog međunarodnog kemijskog naziva, npr. naziva u INCI nazivlju¹⁸, ako se primjenjuje; ili
- ako nije dostupan CAS broj i ne primjenjuje se ništa od prethodno navedenoga, IUPAC naziv ili drugi međunarodni kemijski naziv, primjerice naziv u INCI nazivlju, ako se primjenjuje.

¹⁶ Napominjemo da su Uredbom Komisije (EU) 2018/669 od 16. travnja 2018. (11. ATP Uredbe CLP) uvedeni prijevodi kemijskih naziva tvari koje podliježu usklađenom razvrstavanju i označivanju i koje su navedene u tablici 3. Priloga VI. Uredbi CLP na sve jezike. Jedanaesti ATP temeljio se na objedinjenom tekstu Uredbe CLP do 6. ATP-a jer su u kasnijim ATP-ovima kemijski nazivi već prevedeni. Sve ostale informacije, osim kemijskih naziva, ostaju primjenjive kako je navedeno u odgovarajućim ATP-ovima, posebno one koje se odnose na razvrstavanje i označivanje, osim ako je ATP-om izmijenjen određeni stavak koji je usvojen nakon 6. ATP-a i već se primjenjuje. Jedanaesti ATP stupa na snagu 1. prosinca 2019., ali se može primjenjivati na dobrovoljnoj osnovi i prije tog datuma.

¹⁷ Ako IUPAC naziv prelazi 100 znakova, dobavljači mogu upotrijebiti jedan od ostalih naziva (uobičajen naziv, trgovački naziv ili kraticu) iz odjeljka 2.1.2. Priloga VI. Uredbi REACH pod uvjetom da obavijest ECHA-i o podacima o razvrstavanju i označivanju sadržava i IUPAC naziv i drugi naziv koji se upotrebljava, u skladu s člankom 40. stavkom 1. točkom (b) Uredbe CLP.

¹⁸ Naziv prema Međunarodnom nazivlju kozmetičkih sastojaka (INCI) obavezan je u Europskoj uniji (EU) sukladno Uredbi br. 1223/2009 o označivanju naziva sastojaka u kozmetičkim proizvodima. Sustav INCI uveden je u Europskoj zajednici 1996./1997. i u širokoj je uporabi za kozmetičke proizvode. Također se upotrebljava u mnogim zemljama koje nisu članice EU-a. Od 2004. sustav INCI također je obavezan u EU-u za označivanje konzervansa i mirisnih alergena sukladno Uredbi o deterđentima (EZ) br. 648/2004.

4.2.2 Smjese

Identifikacijske oznake proizvoda za smjese moraju uključivati:

- trgovački naziv ili oznaku smjese i
- identitet svih tvari u smjesi koje doprinose razvrstavanju smjese u razrede prema akutnoj toksičnosti, nagrizanju kože ili teškoj ozljedi oka, mutagenom učinku na zametne stanice, karcinogenosti, reproduktivnoj toksičnosti, preosjetljivosti dišnih putova ili kože, specifičnoj toksičnosti za ciljane organe (TCO) ili opasnosti od aspiracije.

Uredbom CLP nisu određene vrste kemijskih naziva¹⁹ koji se moraju upotrebljavati da bi se utvrdile kemijske tvari u smjesi. U njoj se samo navodi pristup koji se primjenjuje za identifikaciju tvari u smjesi koje doprinose razvrstavanju smjese (vidjeti članak 18. stavak 3. točku (b) i drugi odlomak članka 18. stavka 3. Uredbe CLP). Ipak, pri odabiru kemijskog naziva preporučuje se postupanje u skladu s pristupom opisanom u članku 18. stavku 2. Uredbe CLP Na temelju toga, naziv tvari potrebno je upotrebljavati ako je kraći od drugih naziva dostupnih korisniku/potrošaču ili ga korisnici/potrošači bolje prepoznaju na jeziku države članice u kojoj se smjesa stavlja na tržište. To je čest slučaj za uobičajene ili osnovne sastojke. Nadalje, ako je u Prilogu VI. Uredbi CLP²⁰ ili popisu razvrstavanja i označivanja dostupan preveden naziv, tom nazivu treba dati prednost.

U slučajevima kada je korisnik/potrošač bolje upoznat s drugim međunarodnim kemijskim nazivom (na primjer INCI nazivom), može se odstupiti od pristupa iz članka 18. stavka 2. Uredbe CLP. Poželjno je upotrebljavati naziv koji se smatra dobro poznatim. Nazivom tvari mora se nedvojbeno utvrditi njezin identitet. Ako identitet tvari nije dostatno utvrđen INCI nazivom u odnosu na, na primjer, zahtjeve iz članka 18. stavka 2. Uredbe CLP ili zahtjeve koji se odnose na sigurnosno-tehnički list sukladno Uredbi REACH, potrebno je dati prednost identifikaciji koja je jasnija.

Ako trgovački naziv ili oznaka smjese već sadrži naziv (ili više njih) tvari (ili više njih) koje doprinose razvrstavanju smjese sukladno članku 18. stavku 3. točki (b) Uredbe CLP, nije ih potrebno ponavljati. Nadalje, ako dopunske informacije na naljepnici već sadržavaju kemijski naziv tvari, npr. s popisa alergena i konzervansa u skladu s Uredbom (EZ) br. 648/2004 o deterđentima, preporučuje se korištenje istog naziva. Taj bi pristup trebalo primjenjivati za proizvode u maloprodaji i za profesionalnu uporabu.

Odabranim kemijskim nazivima moraju se označiti tvari koje su ponajprije uzrok većih zdravstvenih opasnosti zbog kojih su smjese razvrstane i i dodijeljene su im odgovarajuće oznake upozorenja.

Kako bi se smanjio broj („kemijskih“) naziva tvari na naljepnici, nije potrebno navesti više od četiri naziva na naljepnici za smjesu, osim ako je to nužno zbog vrste i ozbiljnosti opasnosti. To može biti slučaj ako smjesa sadržava više od četiriju tvari koje su prisutne u značajnim koncentracijama tako da doprinose razvrstavanju smjese prema jednoj ili

¹⁹ Izrazi koji se upotrebljavaju za identifikaciju smjese i tvari u smjesi moraju biti isti kao i oni koji se upotrebljavaju u sigurnosno-tehničkom listu.

²⁰ Napominjemo da su Uredbom Komisije (EU) 2018/669 od 16. travnja 2018. (11. ATP Uredbe CLP) uvedeni prijevodi kemijskih naziva tvari koje podliježu usklađenom razvrstavanju i označivanju i koje su navedene u tablici 3. Priloga VI. Uredbi CLP na sve jezike. Jedanaesti ATP temeljio se na objedinjenom tekstu Uredbe CLP do 6. ATP-a jer su u kasnijim ATP-ovima kemijski nazivi već prevedeni. Sve ostale informacije, osim kemijskih naziva, ostaju primjenjive kako je navedeno u odgovarajućim ATP-ovima, posebno one koje se odnose na razvrstavanje i označivanje, osim ako je ATP-om izmijenjen određeni stavak koji je usvojen nakon 6. ATP-a i već se primjenjuje. Jedanaesti ATP stupa na snagu 1. prosinca 2019., ali se može primjenjivati na dobrovoljnoj osnovi prije tog datuma.

više opasnosti navedenih u članku 18. stavku 3. točki (b) Uredbe CLP. Kako je objašnjeno u često postavljanim pitanjima o Uredbi CLP (CLP FAQ) ID=1050 (dostupno na: <https://echa.europa.eu/support/qas-support/qas>), ne postoje stroga pravila o tome kako odlučiti koje bi tvari trebale imati prednost pri stavljanju njihova naziva na naljepnicu, ali sljedeće može pomoći u odabiru. Za neaditivne opasnosti za zdravlje (npr. mutageni učinak na zametne stanice, karcinogenost, reproduktivna toksičnost, izazivanje preosjetljivosti dišnih putova ili kože i specifična toksičnost za ciljane organe 1. i 2. kategorije), sve sastojke koji su u smjesi prisutni u koncentraciji koja je jednaka ili viša od opće granične vrijednosti koncentracije (GCL) ili specifične granične vrijednosti koncentracije (SCL) trebalo bi smatrati „primarno odgovornima za glavne opasnosti za zdravlje“ u smislu članka 18. stavka 3. točke (b) Uredbe CLP-a i uvrstiti na naljepnicu. Za aditivne opasnosti za zdravlje navedene u članku 18. stavku 3. točki (b) Uredbe CLP (npr. akutna toksičnost, nagrizanje kože, teška ozljeda oka, specifična toksičnost za ciljane organe 3. kategorije i opasnost od aspiracije), sve sastojke koji su u smjesi prisutni u koncentraciji koja je jednaka ili viša od GCL-a ili SCL-a trebalo bi uvrstiti na naljepnicu. Međutim, ako postoji nekoliko sastojaka koji doprinose razvrstavanju za jednu krajnju točku opasnosti, na naljepnicu je potrebno uvrstiti samo one sastojke koji primarno doprinose razvrstavanju, na primjer one s najvišim koncentracijama ili s koncentracijama koje su najbliže vrijednostima GCL ili SCL, i stoga nazivi drugih sastojaka s ograničenim doprinosom razvrstavanju nisu potrebni. Osim toga, na smjese koje sadrže tvari koje izazivaju preosjetljivost dišnih putova ili kože primjenjuju se posebna pravila o označivanju (vidjeti tablicu 3.4.3. Priloga I. Uredbi CLP i točku 2.8. Priloga II. Uredbi CLP).

Napominjemo da UFI, iako je element identifikacije koji se primjenjuje za potrebe ispunjavanja zahtjeva iz Priloga VIII. Uredbi CLP, nije identifikacijska oznaka proizvoda u smislu članka 18. Uredbe CLP. UFI je dio (obveznih) dopunskih informacija (članak 25. stavak 7. Uredbe CLP) (vidjeti [odjeljak 4.8.1.1.](#) ovih smjernica i dokument [Guidance on harmonised information relating to emergency health response – Annex VIII to CLP \(Smjernice o usklađenim informacijama povezanim s hitnim zdravstvenim intervencijama – Prilog VIII. Uredbi CLP\)](#)).

Proizvođač, uvoznik ili daljnji korisnik određenih manje opasnih tvari sadržanih u smjesi može zaključiti da otkrivanje identifikacijskih oznaka tvari potrebnih za naljepnicu ili sigurnosno-tehnički list ugrožava povjerljivost njegovog poslovanja ili intelektualnog vlasništva. U takvim slučajevima može, sukladno članku 24. Uredbe CLP, podnijeti ECHA-i zahtjev za izdavanje odobrenja za uporabu alternativnog kemijskog naziva. Alternativan naziv mora biti uopćeniji naziv koji određuje najvažnije funkcionalne skupine ili alternativnu oznaku. Uvjeti pod kojima se može odobriti uporaba alternativnog naziva navedeni su u dijelu 1. odjeljka 1.4. Priloga I. Uredbi CLP.

Na takve zahtjeve obračunava se pristojba, u skladu s člankom 3. Uredbe Komisije (EU) br. 440/2010 (Uredba o pristojbama). Ako takav zahtjev podnese mikropoduzeće, malo ili srednje poduzeće (MSP)²¹, ECHA će zaračunati umanjenu pristojbu, kako je utvrđeno člankom 24. stavkom 2. i Prilogom I. Uredbi o pristojbama.

Za više informacija o tome kako zatražiti uporabu alternativnog kemijskog naziva za tvar u smjesi, slijedite tehničke upute iz priručnika za izradu dosjea sukladno s uredbama REACH i CLP: [Kako izraditi zahtjev za korištenje alternativnog kemijskog naziva za tvar u smjesi](#). Također se preporučuje pregledati sljedeći odjeljak na portalu ECHA-e: <https://echa.europa.eu/support/dossier-submission-tools/reach-it/requesting-an-alternative-chemical-name-in-mixtures>.

²¹ Mala i srednja poduzeća definirana su u Preporuci Komisije 2003/361/EZ.

4.3 Piktogrami opasnosti

4.3.1 Opći podatci

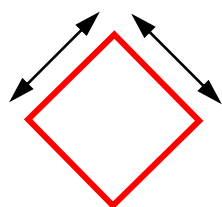
Piktogram opasnosti slikovni je prikaz za priopćavanje informacije o određenoj opasnosti (vidjeti također definiciju iz članka 2. stavka 3. i članka 31. stavka 2. Uredbe CLP). Sukladno članku 19. Uredbe CLP, piktogrami opasnosti koji moraju biti prikazani na naljepnici određuju se prema razvrstavanju tvari ili smjese. Informacije o dodjeli piktograma opasnosti za posebne razrede i kategorije/vrste opasnosti također se nalaze u Prilogu V. Uredbi CLP.

Trenutačno postoji devet različitih piktograma. Iako se pojedinom razredu ili kategoriji opasnosti obično dodjeljuje samo jedan piktogram, neke vrste opasnosti moraju imati dva piktograma, tj. tvari i smjese razvrstane kao samoreagirajuće tipa B ili kao organski peroksid tipa B (vidjeti također odjeljke u nastavku). Također treba napomenuti da je nekim piktogramima obuhvaćeno nekoliko razreda i kategorija opasnosti.

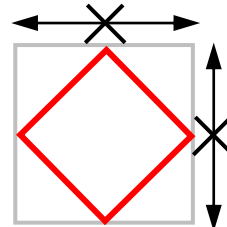
4.3.2 Oblik, boja i dimenzije

Boja i prikaz naljepnice trebaju omogućiti jasnu uočljivost piktograma opasnosti i njegove pozadine. Piktogrami opasnosti moraju biti u obliku kvadrata okrenutog jednim vrhom prema dolje, tj. moraju imati oblik dijamanta kada se naljepnica čita vodoravno i moraju imati crni znak na bijeloj pozadini s crvenim okvirom (vidjeti odjeljak 1.2.1. Priloga I. Uredbi CLP). Točna vrsta crvene boje, tj. broj boje prema sustavu Pantone, nije utvrđena i prepuštena je odabiru označivača.

Svaki piktogram opasnosti treba pokrivati barem jednu petnaestinu minimalne površine naljepnice koja je namijenjena za informacije sukladno zahtjevima članka 17. Uredbe CLP, ali njegova minimalna površina ne smije biti manja od 1 cm². Minimalne dimenzije naljepnica i piktograma navedene su u tablici 1.3. Priloga I. Uredbi CLP. Za piktograme, te minimalne dimenzije odnose se na stranice crvenog okvira samog piktograma, a ne na stranice stvarnog kvadrata u kojemu se piktogram nalazi:

Ispravno mjerenje

Pogrešno mjerenje

U nastavku je primjer piktograma u obliku uskličnika (piktogram GHS07). Dodjeljuje se za različite razrede i kategorije manje ozbiljnih opasnosti za zdravlje (vidjeti dio 2. Priloga V. Uredbi CLP):

Piktogrami koji se mogu ispisati mogu se besplatno preuzeti na:
<http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/pictograms.html>.

4.3.3 Pravila prvenstva

Za tvari i smjese razvrstane prema više opasnosti može biti potrebno više piktograma na naljepnici. U takvim slučajevima treba provjeriti primjenjivost pravila prvenstva utvrđenih člankom 26. Uredbe CLP. Opće je pravilo da piktogrami koji upućuju na najozbiljniju kategoriju opasnosti svakog razreda opasnosti moraju biti uvršteni na naljepnicu. To bi također vrijedilo ako tvar ima i usklađeno i neusklađeno (tj. vlastito) razvrstavanje (vidjeti članak 26. stavak 2. Uredbe CLP).

S time u vezi, u Uredbi CLP utvrđena su pravila prvenstva koja se odnose na određene piktograme opasnosti i razvrstavanja:

- **za fizičku opasnost**, ako naljepnica sadrži piktogram GHS01 (eksplozirajuća bomba), piktogrami GHS02 (plamen) i GHS03 (plamen iznad prstena) tada nisu obvezni ...

obvezno

neobvezno

neobvezno

... osim u slučajevima u kojima je obvezno navesti više piktograma, tj. za tvari i smjese razvrstane kao samoreagirajuće tipa B ili kao organski peroksid tipa B (vidjeti Prilog I. Uredbi CLP);

- **za fizičku opasnost i opasnost za zdravlje**, ako naljepnica sadrži piktogram GHS02 (plamen) ili GHS06 (lubanja s prekrštenim kostima), znak GHS04 (plinska boca) nije obavezan²²:

obvezno

ili

obvezno

neobvezno

- **za opasnosti za zdravlje**, ako naljepnica sadrži piktogram GHS06 (mrtvačka glava s prekrštenim kostima), znak GHS07 (uskličnik) ne prikazuje se:

²² Ovo pravilo prvenstva uvedeno je Uredbom Komisije (EU) br. 286/2011 od 10. ožujka 2011. (2. ATP Uredbe CLP).

- **za opasnosti za zdravlje**, ako naljepnica sadrži piktogram GHS05 (nagrizanje), tada se znak GHS07 (uskličnik) ne koristi za nadraživanje kože ili očiju... ..

... ali se ipak mora upotrijebiti za druge opasnosti.

- **za opasnosti za zdravlje**, ako naljepnica sadrži piktogram GHS08 (opasnost za zdravlje) za preosjetljivost dišnog sustava, tada se znak GHS07 (uskličnik) ne koristi za preosjetljivost kože, odnosno za nadraživanje kože ili očiju ...

... ali se ipak mora upotrijebiti za druge opasnosti.

Ako je tvari ili smjesi dodijeljena dopunska oznaka upozorenja EUH071 („Nagrizajuće za dišni sustav“), može se dodijeliti piktogram za svojstvo nagrizanja (GHS05) (vidjeti napomenu 1. ispod tablice 3.1.3. Priloga I. Uredbi CLP). Pri takvom postupanju piktogram GHS07 (uskličnik) za TCOJ 3. kategorije (nadraživanje dišnog sustava) mora se izostaviti s naljepnice, kao i oznaka opasnosti H335 („Može nadražiti dišni sustav“).

Za tvari i smjese koje treba označiti u skladu s Uredbom CLP i pravilima o prijevozu opasnih tereta, piktogrami u skladu s Uredbom CLP mogu se izostaviti iz naljepnice na vanjskoj ili jediničnoj ambalaži ako se piktogrami u skladu s Uredbom CLP i piktogrami za prijevoz opasnih tvari odnose na istu opasnost (vidjeti [odjeljak 5.4.](#) ovih smjernica).

4.3.4 Prazni piktogrami

U pripremi naljepnica s upozorenjem uobičajena je uporaba već tiskanih naljepnica s dijamanlima (prvo se tiska pozadina naljepnice, a zatim se na njoj ispisuju posebne informacije za označivanje). Rezultat toga mogu biti naljepnice koje imaju više prethodno ispisanih praznih dijamanata, pri čemu poduzeće koje je kupilo unaprijed tiskane naljepnice možda neće trebati sve te dijamante. U takvoj će situaciji jedan ili više prethodno tiskanih dijamanata možda ostati prazan.

Prazni dijamanti nisu izričito zabranjeni Uredbom CLP. Međutim, informacije koje su navedene kao dodatak minimalnom obveznom označivanju ne smiju biti u suprotnosti s obveznim informacijama za označivanje ili ih dovoditi u pitanje (članak 25. stavak 3.), a prazni crveni okviri mogli bi biti zbunjujući. Ako se prazni crveni okviri ne mogu izbjeći, preporučuje se njihovo prekrivanje crnom bojom (vidjeti primjer na slici 1.)

	Tvar A	
	Opasnost <p>Burno reagira s vodom.</p> <p>U dodiru s vodom oslobađa zapaljive plinove koji se mogu spontano zapaliti.</p> <p>Uzrokuje teške opekline kože i ozljede oka.</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice. Izmesti zaostale čestice s kože. Uroniti u hladnu vodu. AKO SE PROGUTA: Isprati usta. NE izazivati povraćanje. Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika. U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM (ili kosom): Odmah skinuti svu zagađenu odjeću. Isprati kožu vodom/tuširanjem. U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se lako uklanjaju. Nastaviti ispiranje.</p> <p>Dodatne pojedinosti o sigurnoj uporabi potražiti u sigurnosno-tehničkom listu.</p>	
Poduzeće X	Ulica Y, GRAD Z	Broj telefona: +49 (0) 0000 000000

Slika 1: Zاتمjeni prazni dijamanti

Cilj prekrivanja praznih dijamanta crnom bojom jest izbjeći dojam da su bitni simboli za opasnost izostavljeni na naljepnici zbog pogreške u tisku.

Također pogledajte Često postavljana pitanja o Uredbi CLP (CLP FAQ) ID=240 koja su dostupna na adresi: <https://echa.europa.eu/support/qas-support/qas>.

4.4 Oznake opasnosti

Oznaka opasnosti pokazuje relativnu razinu ozbiljnosti određene opasnosti. Naljepnica mora sadržavati odgovarajuću oznaku opasnosti u skladu s razvrstavanjem opasne tvari ili smjese: ozbiljnije opasnosti zahtijevaju oznaku opasnosti „opasnost“, a manje ozbiljne opasnosti oznaku opasnosti „upozorenje“ (vidjeti članak 20. Uredbe CLP).

Oznake opasnosti za svako pojedino razvrstavanje navedene su u tablicama u kojima su naznačeni elementi označivanja potrebni za svaki razred opasnosti, kako je utvrđeno u dijelovima od 2. do 5. Priloga I. Uredbi CLP. Neke kategorije opasnosti, npr. eksplozivni (odjeljak 1.6.), nemaju oznaku opasnosti.

Ako je tvar ili smjesa razvrstana prema više opasnosti, naljepnica mora sadržavati samo jednu oznaku opasnosti. U takvim slučajevima oznaka opasnosti „opasnost“ ima prednost, a oznaka opasnosti „upozorenje“ ne smije biti prikazana.

4.5 Oznake upozorenja

Naljepnice s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP također moraju sadržavati odgovarajuće oznake upozorenja kojima se opisuju vrsta i ozbiljnost opasnosti tvari ili smjese (vidjeti članak 21. Uredbe CLP).

Oznake upozorenja koje se odnose na svaki razred i kategoriju/vrstu opasnosti utvrđene su u tablicama sadržanima u dijelovima od 2. do 5. Priloga I. Uredbi CLP. Primjer je oznaka upozorenja H302 („Štetno ako se proguta“) dodijeljena akutnoj oralnoj toksičnosti, 4. kategorija. Tekst za oznake upozorenja naveden je u tablicama 1.1., 1.2. i 1.3. Priloga III. Uredbi CLP.

U nekim slučajevima moguća je obveza pružanja dodatnih informacija za nadopunjavanje oznake upozorenja²³, kao što je navođenje puta izlaganja ili ciljanog organa za neke zdravstvene opasnosti, tj. za razrede opasnosti CMR, TCOJ (1. i 2.kategorije) i TCOP. Na primjer:

- za TCOP 1. kategorije oznaka upozorenja H372 („Uzrokuje oštećenje organa tijekom produljenog ili ponavlanog izlaganja“) mora biti nadopunjena informacijama o organima na koje tvar ili smjesa djeluje, ako je poznato, i putu izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost, npr. H372 („Uzrokuje oštećenje jetre tijekom produljenog ili ponavlanog dermalnog izlaganja“);
- za TCOJ 1. kategorije moguća je i obveza uvrštenja puta izlaganja ili ciljanog organa u oznaku, npr. H370 („Uzrokuje oštećenje jetre gutanjem“).

Za reproduktivnu toksičnost oznakama upozorenja H360 („Može štetno djelovati na plodnost ili naškoditi nerođenom djetetu“) i H361 („Sumnja na moguće štetno djelovanje na plodnost ili mogućnost štetnog djelovanja na nerođeno dijete“) naznačuje se opće upozorenje. Te opće oznake upozorenja mogu se zamijeniti oznakama upozorenja kojima se naznačuje specifičan zabrinjavajući učinak, ako je poznat, u skladu s odjeljkom 1.1.2.1.2. Priloga VI. Uredbi CLP (npr. H360F „Može štetno djelovati na plodnost“, H361d „Sumnja na mogućnost štetnog djelovanja na nerođeno dijete“, H360Df „Može naškoditi nerođenom djetetu. Sumnja na moguće štetno djelovanje na plodnost“).

Ako je razvrstavanje tvari usklađeno i sadržano u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi CLP, odgovarajuće oznake upozorenja koje se odnose na to razvrstavanje potrebno je upotrijebiti na naljepnici. Napominjemo da određena usklađena razvrstavanja označena zvjezdicom u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi CLP predstavljaju minimalno razvrstavanje, a na osnovi dostupnih podataka moguće je dodijeliti strože razvrstavanje i odgovarajuću oznaku upozorenja. Oznake upozorenja mogu biti potrebne i za neusklađene elemente razvrstavanja iste tvari, tj. za razrede ili podjele opasnosti koji nisu obuhvaćeni popisom iz Priloga VI. (vidjeti članak 4. stavak 3. Uredbe CLP).

U tablici 1.2. iz Priloga III. Uredbi CLP utvrđeno je koje su kombinirane oznake upozorenja dopuštene²⁴. Trenutačno su dopuštene kombinacije za oznake upozorenja za akutnu toksičnost koje se odnose na različite putove izlaganja, ali na istu kategoriju. Takve se oznake mogu pojaviti na naljepnici i u sigurnosno-tehničkom listu, na primjer za 3. kategoriju za oralno i dermalno izlaganje H301+H311 („Otrovno ako se proguta ili dođe u dodir s kožom“).

²³ Napominjemo da to nisu dopunske informacije za označivanje u smislu članka 25. Uredbe CLP. Riječ je o dopunskim informacijama o opasnosti koje se moraju uvrstiti u oznaku upozorenja uz standardni tekst.

²⁴ Uredba Komisije (EU) br. 286/2011 od 10. ožujka 2011.

Ako se tvar ili smjesa razvrsta u više razreda opasnosti ili podjela unutar jednog razreda opasnosti, sve oznake upozorenja koje proizlaze iz razvrstavanja moraju se nalaziti na naljepnici, osim ako postoji očito ponavljanje ili višak (vidjeti članak 27. Uredbe CLP). Na primjer, ako je dodijeljena oznaka upozorenja H314 („Uzrokuje teške opekline kože i ozljede oka“), oznaka H318 („Uzrokuje tešku ozljedu oka“) može se izostaviti (vidjeti također odjeljak 3.3.4. dokumenta [Smjernice o primjeni kriterija iz Uredbe CLP](#)). Slično tomu, ako je dodijeljena oznaka upozorenja H410 („Vrlo otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima“), tada se oznaka H400 („Vrlo otrovno za vodeni okoliš“) može izostaviti (vidjeti također odjeljak 4.1.6. dokumenta [Smjernice o primjeni kriterija iz Uredbe CLP](#)). Ponavljanje ili višak također treba izbjegavati za tvar ili smjesu kojoj je dodijeljena dopunska oznaka opasnosti EUH071 („Nagrizajuće za dišni sustav“)²⁵. U tom bi se slučaju s naljepnice trebala izostaviti oznaka opasnosti H335 („Može nadražiti dišni sustav“) za TCOJ 3. kategorije (nadraživanje dišnog sustava). Napominjemo da informacije koje se nalaze na naljepnici s upozorenjem i u odjeljku 2.2. sigurnosno-tehničkog lista za istu tvar ili smjesu moraju biti usklađene.

Ispravan tekst oznaka upozorenja koji je potrebno prikazati na naljepnici naveden je u Prilogu III. Uredbi CLP na svim jezicima EU-a. Oznake upozorenja za jedan jezik treba grupirati zajedno s oznakama obavijesti na istom jeziku na naljepnici (vidjeti u [odjeljku 3.3.](#) ovih smjernica).

4.6 Oznake obavijesti

Naljepnice s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP moraju sadržavati odgovarajuće oznake obavijesti kojima se obavještava o mjerama za sprečavanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru štetnog djelovanja na ljudsko zdravlje ili okoliš koje proizlazi iz opasnosti tvari ili smjese (vidjeti članak 22. Uredbe CLP). Primjer je oznaka obavijesti P373 („NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive“). Potpuni niz oznaka obavijesti za svaki razred opasnosti i kategoriju/vrstu opasnosti naveden je u alfanumeričkim šiframa u tablicama s elementima označivanja koji su potrebni za svaki razred opasnosti u dijelovima od 2. do 5. Priloga I. Uredbi CLP.

Odabrane oznake obavijesti moraju biti u skladu s odredbama utvrđenima u člancima 22. i 28. Uredbe CLP i dijelu 1. Priloga IV. Uredbi CLP. Pri svakom odabiru potrebno je uzeti u obzir upotrijebljene oznake upozorenja, predviđene ili identificirane uporabe tvari odnosno smjesa, kao i osnovne upute određene u stupcima „uvjeti za uporabu“ u tablicama od 6.1. do 6.5. Priloga IV. Uredbi CLP. Ponavljanje i višak treba izbjegavati. Ako se tvar ili smjesa isporučuje za maloprodaju, u pravilu²⁶ se na naljepnici mora nalaziti jedna oznaka obavijesti koja se odnosi na odlaganje takve tvari ili smjese, kao i na odlaganje ambalaže (vidjeti članak 28. stavak 2. Uredbe CLP). Obično se na naljepnici ne smije navoditi više od šest oznaka obavijesti, osim ako je to nužno kako bi se ukazalo na vrstu i ozbiljnost opasnosti (vidjeti [primjer C](#) u [odjeljku 7.4.](#) ovih smjernica).

Za pomoć pri odabiru najprikladnijih oznaka obavijesti, pogledajte [odjeljak 7.](#) ovih smjernica.

U dijelu 2. Priloga IV. Uredbi CLP na svim jezicima EU-a naveden je ispravan tekst oznaka obavijesti kakav mora biti naveden na naljepnici. U slučaju različitih prijevoda oznaka obavijesti, u prijevodu u nacionalnoj inačici Uredbe CLP obično je naveden najrelevantniji tekst. Oznake obavijesti na jednom jeziku treba na naljepnici grupirati zajedno s oznakama upozorenja na istom jeziku (vidjeti [odjeljak 3.3.](#) ovih smjernica).

²⁵ Vidjeti također 1. napomenu, tablica 3.1.3. Priloga I. Uredbi CLP.

²⁶ Ako je jasno da odlaganje tvari ili smjese odnosno ambalaže ne predstavlja opasnost za zdravlje ljudi ili okoliš, nije potrebno navoditi oznaku obavijesti za odlaganje.

4.7 Šifre za oznake upozorenja i oznake obavijesti

Oznake upozorenja i oznake obavijesti označene su jedinstvenom alfanumeričkom šifrom koja se sastoji od jednog slova i tri brojke, kako slijedi:

- slovo „H” za „oznaka upozorenja” ili „P” za „oznaka obavijesti”;
- za oznake upozorenja, prva znamenka označuje vrstu opasnosti (2 za fizikalne opasnosti, 3 za opasnosti za zdravlje i 4 za opasnosti za okoliš), nakon čega slijede dvije znamenke koje odgovaraju uzastopnom numeriranju opasnosti kao što su šifre od 200 do 210 za eksplozivnost, šifre od 220 do 230 za zapaljivost itd.
- oznake upozorenja („frazе o riziku”) koje su preuzete iz direktiva DSD i DPD, ali koje još nisu uvrštene u UN GHS, označene su kao „EUH”;
- za oznake obavijesti, prva znamenka odražava jednu od pet vrsta oznaka, tj. opće oznake (1), oznake sprečavanja (2), oznake postupanja (3), oznake skladištenja (4) i oznake odlaganja (5), nakon čega slijede dvije znamenke za uzastopnu numeraciju samih oznaka.

Rasponi šifri za oznake upozorenja i oznake obavijesti u skladu s Uredbom CLP navedeni su u tablici 4.

Tablica 4: Rasponi šifri za oznake upozorenja i oznake obavijesti u skladu s Uredbom CLP

Oznake upozorenja: H	Oznake obavijesti: P
200 – 299 Fizikalna opasnost	100 – 199 Općenito
300 – 399 Opasnost za zdravlje	200 – 299 Sprečavanje
400 – 499 Opasnost za okoliš	300 – 399 Postupanje
	400 – 499 Skladištenje
	500 – 599 Odlaganje

Šifre za oznake upozorenja i obavijesti i oznake EUH nisu potrebne na naljepnici. Uredbom CLP propisano je navođenje samo izraza za primjenjive oznake na naljepnici.

4.8 Dopunske informacije za označivanje

U članku 25. Uredbe CLP definiran je pojam „dopunske informacije”, koje su namijenjene za uključivanje dodatnih informacija za označivanje uz već postojeće informacije navedene u članku 17. točkama od (a) do (g) Uredbe CLP. Te dodatne informacije za označivanje mogu se podijeliti u dvije kategorije, tj. obvezne i neobvezne informacije. Napominjemo da, sukladno članku 25. stavku 6., dopunske informacije za označivanje mogu biti obvezne za smjesu čak i ako nije razvrstana kao opasna.

Općenito se sve „dopunske informacije“ moraju na naljepnici nalaziti u dijelu za dopunske informacije. Obvezne i neobvezne dopunske informacije moraju biti na istom jeziku kao i ostali elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP.

S obzirom na to da je te informacije potrebno navesti zajedno s elementima označivanja koji su propisani člankom 17. točkama od (a) do (g) Uredbe CLP, te je dopunske elemente označivanja potrebno pomno razmotriti u smislu položaja i prostora koji im je potreban pri izradi naljepnice za tvar ili smjesu u skladu s Uredbom CLP (vidjeti također [primjer 3.](#) u [odjeljku 6.](#) ovih smjernica).

Uredbom Komisije (EU) 2017/542 izmijenjena je Uredba CLP kako bi se uključio zahtjev u skladu s kojim je na naljepnicu kao dopunsku informaciju, u skladu s člankom 25. stavkom 7., potrebno uvrstiti jedinstveni identifikator formule (UFI) (vidjeti [odjeljak 4.8.1.1.](#) ovih smjernica)²⁷. Međutim, ne postoje utvrđena pravila o položaju UFI-ja na naljepnici. UFI se može nalaziti u odjeljku za „dodatne informacije“ na naljepnici, kako je prethodno opisano, ili biti smješten u blizini naziva proizvoda ili trgovačkog naziva (s oznakom „UFI“). Iz praktičnih razloga, UFI može biti otisnut i na ambalaži ako se nalazi u blizini drugih informacija o označivanju.²⁸ U svakom slučaju, UFI bi trebao biti jasno vidljiv te bi ga se trebalo moći lako pronaći u slučaju hitnosti (njegova je glavna funkcija pomoći osobi zaduženoj za hitnu intervenciju u identifikaciji smjese sadržane u proizvodu).

Obvezne dopunske informacije, ako se primjenjuju, moraju biti lako prepoznatljive i čitljive. Naravno, te informacije imaju prednost pred svakom drugom neobveznom dopunskom informacijom ako je prostor na naljepnici ograničen.

4.8.1 Obvezne dopunske informacije za označivanje

Obvezne dopunske informacije za označivanje uključuju:

- dopunske oznake upozorenja koje se odnose na posebna fizikalna svojstva i svojstva koja utječu na zdravlje. One su označene kao „EUH“ oznake, npr. EUH014 „Burno reagira s vodom“. Za neke tvari s usklađenim razvrstavanjem, dopunske oznake upozorenja navedene su u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi CLP;
- dopunske oznake za određene smjese, npr. EUH204 („Sadržava izocijanate. Može izazvati alergijsku reakciju“) (vidjeti dio 2. Priloga II. Uredbi CLP). Navedenim izrazima također su dodijeljene šifre EUH kako bi se njihovo prikazivanje uskladilo s prethodno navedenim dopunskim oznakama upozorenja;

²⁷ Uredbom Komisije (EU) 2017/542 također je izmijenjena Uredba CLP dodavanjem Priloga VIII.

²⁸ Napominjemo da je CARACAL podržao mogućnost da se UFI otisne na ambalaži u blizini drugih informacija za označivanje umjesto na naljepnici. Iako Europska komisija i većina država članica, na temelju ograničenog broja primjedbi država članica, smatraju da je to dopušteno prema kombiniranom tumačenju članka 32. stavka 4. i članka 31. stavka 5. Uredbe CLP, očekuje se okončanje rasprave o tom pravnom tumačenju kako bi se utvrdilo omogućuje li postojeći pravni tekst takvo kombinirano tumačenje ili je potrebna izmjena dijela A, odjeljka 5.2. Priloga VIII. Uredbi CLP i članka 25. stavka 7. Uredbe CLP.

- dopunsku oznaku EUH401 („Da bi se izbjegli rizici za zdravlje ljudi i okoliš, treba se pridržavati uputa za uporabu“) za opasne tvari i smjese obuhvaćene Direktivom 91/414/EEZ²⁹ (vidjeti dio 4. Priloga II. Uredbi CLP);
- elemente označivanja koji proizlaze iz drugih akata EU-a (vidjeti članak 32. stavak 6. Uredbe CLP), primjerice:
 - broj autorizacije propisan Uredbom REACH;
 - popis tenzida i mirisa u skladu s Uredbom (EZ) br. 648/2004 o deterdžentima, kako je izmijenjena;
 - broj autorizacije biocidnog proizvoda u skladu s Uredbom o biocidnim proizvodima (EU) br. 528/2012;
 - označivanje (zapaljivosti) u skladu s Direktivom 75/324/EEZ o aerosolnim raspršivačima, kako je izmijenjena; ili
 - sadržaj hlapivih organskih spojeva (VOC) u skladu s Direktivom 2004/42/EZ³⁰.

Dodatne obvezne dopunske informacije mogu uključivati:

- informacije o posebnom postupanju iz zagrada oznaka obavijesti P320 „Hitno je potrebna posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici), P321 „Posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici)“ u Prilogu IV. Uredbi CLP, npr. „vidjeti dopunske upute za prvu pomoć na ovoj naljepnici“ ili „vidjeti dopunske upute o davanju protuotrova na ovoj naljepnici“. Također vidjeti tablicu 5. u nastavku, te tablice za odabir u [odjeljku 7.3.](#) ovih smjernica;
- za smjese koje sadržavaju sastojke nepoznate akutne toksičnosti u koncentraciji od 1 % ili više, oznaku „x posto smjese sastoji se od jedne ili više komponenti nepoznate akutne toksičnosti“, (vidjeti točku 3.1.3.6.2.2. Priloga I. Uredbi CLP). Ovu oznaku također treba uvrstiti u sigurnosno-tehnički list, ako je dostavljena³¹. Osim toga, može biti prikladno navesti vrstu opasnosti na temelju puta izlaganja, na primjer: „x posto smjese sastoji se od sastoj(a)ka nepoznate akutne (oralne/dermalne/inhalacijske) toksičnosti“, osobito ako je tvar razvrstana i za druge opasnosti i ako je važno navesti put izlaganja (vidjeti također [Smjernice o primjeni kriterija iz Uredbe CLP](#));
- za smjese bez dostupne iskoristive informacije o kratkoročnoj (akutnoj) ili dugoročnoj (kroničnoj) opasnosti za vodeni okoliš u pogledu jedne relevantne komponente ili više njih, oznaku „Sadrži x % komponenti nepoznate opasnosti za vodeni okoliš“ (vidjeti odjeljak 4.1.3.6.1. Priloga I. Uredbi CLP). Ova oznaka mora biti uvrštena na naljepnicu i u sigurnosno-tehnički list;

²⁹ Stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja, koja je stupila na snagu 14. lipnja 2011.

³⁰ Direktiva 2004/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o ograničavanju emisija hlapivih organskih spojeva nastalih upotrebom organskih otapala u određenim bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila, te o izmjeni Direktive 1999/13/EZ.

³¹ Dodatne informacije o sastavljanju sigurnosno-tehničkog lista potražite u dokumentu [Smjernice o sastavljanju sigurnosno-tehničkih listova](#).

- za smjese koje podliježu zahtjevu za podnošenje informacija u skladu s člankom 45. Uredbe CLP i Prilogom VIII. Uredbi CLP, UFI, ako je primjenjivo (vidjeti [odjeljak 4.8.1.1.](#) ovih smjernica).

Uredbom CLP propisano je da se dopunske informacije za označivanje smjeste u poseban odjeljak za dopunske informacije na naljepnici. Dobavljač može također odlučiti smjestiti dopunske informacije na nekoliko mjesta, uzimajući u obzir zahtjeve propisane člankom 25. Uredbe CLP (vidjeti [primjer 3.](#) i [primjer 5.](#) u [odjeljku 6.](#) ovog dokumenta).

Isto tako, odjeljak za dopunske informacije za označivanje treba biti vidljivo odvojen od elemenata označivanja u skladu s člankom 17. točkama od (a) do (g) Uredbe CLP, npr. tako da ga se smjesti na drugi dio naljepnice, u tekstualni okvir, da ga se otisne u drukčijoj boji ili drukčijom veličinom slova. Međutim, ovisno o pojedinom slučaju, nije preporučljivo činiti vidljivu razliku između elemenata u skladu s Uredbom CLP, i obveznih dopunskih informacija za označivanje koje su propisane na temelju drugih propisa ako ti drugi propisi podržavaju sigurno rukovanje i uporabu tvari ili smjese. Na primjer, ako se dopunskim EUH oznakama navodi upozorenje koje je slično onome u oznakama upozorenja koje odražavaju razvrstavanje, čak je preporučljivo grupirati obje oznake na naljepnici kako bi naglašavale jedna drugu. Na primjer, za tvar koja je razvrstana kao tvar koja reagira s vodom 1. kategorije, oznaka upozorenja EUH014 („Burno reagira s vodom”) vrlo je slična oznaci H260 („U dodiru s vodom oslobađa zapaljive plinove koji se mogu spontano zapaliti”). (vidjeti također [primjer 4.](#) u [odjeljku 6.](#) ovih smjernica).

U pogledu čitljivosti, u skladu s obveznim informacijama za označivanje koje su propisane drugim zakonodavstvom EU-a (npr. sadržaj hlapivih organskih spojeva sukladno Direktivi 2004/42/EZ ili popis određenih sastojaka sukladno Uredbi (EZ) br. 648/2004), potrebno je postupati jednako kao i s drugim obveznim informacijama za označivanje koje nalaže Uredba CLP. Obvezne informacije moraju biti lako prepoznatljive i čitljive i moraju imati prednost na naljepnici u skladu s Uredbom CLP pred svim drugim neobveznim dopunskim informacijama. Pregled obveznih dopunskih elemenata označivanja koje treba uvrstiti u odjeljak za dopunske informacije na naljepnici prikazan je u tablici 5.

Tablica 5: Obvezne dopunske informacije za označivanje u skladu s člancima 25. i 32. Uredbe CLP

Pravni izvor	Vrsta i primjenjivost	Šifra	Sadržaj/tekst
Članak 25. stavak 1. i Prilog II. dio 1. odjeljak 1.1. Uredbe CLP	a) Dopunske oznake upozorenja koje se odnose na neka fizikalna svojstva tvari i smjesa. Treba ih dodijeliti u skladu s uvjetima navedenima u Prilogu II. Uredbi CLP ako je tvar ili smjesa već razvrstana na temelju kriterija iz Priloga I. Uredbi CLP. Za neke tvari s usklađenim razvrstavanjem, dopunske oznake upozorenja sadržane su u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi CLP.	EUH014	„Burno reagira s vodom”
		EUH018	„Pri uporabi može nastati zapaljiva/eksplozivna smjesa para-zrak”
		EUH019	„Može stvarati eksplozivne peroksidge”

Pravni izvor	Vrsta i primjenjivost	Šifra	Sadržaj/tekst
		EUH044	„Opasnost od eksplozije ako se zagrijava u zatvorenom prostoru“
Članak 25. stavak 1. i Prilog II. dio 1. odjeljak 1.2. Uredbe CLP	b) Dopunske oznake upozorenja koje se odnose na neka svojstva tvari i smjesa koja utječu na zdravlje. Treba ih dodijeliti u skladu s uvjetima navedenima u dijelu 1. odjeljku 1.2. Priloga II. Uredbi CLP ako je tvar ili smjesa već razvrstana na temelju kriterija iz Priloga I. Uredbi CLP. Za neke tvari s usklađenim razvrstavanjem, dopunske oznake upozorenja sadržane su u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi CLP. Za oznaku EUH071 vidjeti također tablicu 3.1.3., napomenu 1. Priloga I. Uredbi CLP.		
		EUH029	„U dodiru s vodom oslobađa otrovni plin“
		EUH031	„U dodiru s kiselinama oslobađa otrovni plin“
		EUH032	„U dodiru s kiselinama oslobađa vrlo otrovni plin“
		EUH066	„Ponavljano izlaganje može prouzročiti isušivanje ili pucanje kože“
		EUH070	„Otrovno u dodiru s očima“
		EUH071	„Nagrizajuće za dišni sustav“
Članak 25. stavak 6. i Prilog II. dio 2. Uredbe CLP	Dopunske oznake za određene smjese. Treba ih dodijeliti smjesama u skladu s uvjetima navedenima u dijelu 2. Priloga II. Uredbi CLP.		
	1. Smjese koje sadrže olovo	EUH201	„Sadrži olovo. Ne smije se koristiti na površinama koje mogu žvakati ili sisati djeca“
	– za ambalažu čiji je sadržaj manji od 125 ml	EUH201A	„Upozorenje! Sadrži olovo.“
	2. Smjese koje sadrže cijanoakrilate	EUH202	„Cijanoakrilat. Opasnost. Trenutno lijepi kožu i oči. Čuvati izvan dohvata djece.“

Pravni izvor	Vrsta i primjenjivost	Šifra	Sadržaj/tekst
	3. Cementi i cementne smjese	EUH203	„Sadrži krom (VI). Može izazvati alergijsku reakciju“
	4. Smjese koje sadrže izocijanate	EUH204	„Sadrži izocijanate. Može izazvati alergijsku reakciju“
	5. Smjese koje sadrže epoksidne komponente prosječne molekularne mase ≤ 700	EUH205	„Sadrži epoksidne sastojke. Može izazvati alergijsku reakciju“
	6. Smjese u prometu na malo koje sadrže aktivni klor	EUH206	„Upozorenje! Ne koristiti s drugim proizvodima. Mogu se osloboditi opasni plinovi (klor)“
	7. Smjese za lemljenje ili zavarivanje koje sadrže kadmij (legure)	EUH207	„Upozorenje! Sadrži kadmij. Tijekom uporabe stvara se opasni dim. Vidjeti podatke dostavljene od proizvođača. Postupati prema uputama o mjerama sigurnosti“
	8. Smjese koje nisu razvrstane kao smjese koje izazivaju preosjetljivost, ali sadrže najmanje jednu tvar koja izaziva preosjetljivost ³²	EUH208	„Sadrži (naziv tvari koja dovodi do preosjetljivosti). Može izazvati alergijsku reakciju“
	9. Tekuće smjese koje sadrže halogenirane ugljikovodike	EUH209 EUH209A	„Pri uporabi može postati lako zapaljivo. ili Pri uporabi može postati zapaljivo“

³² U skladu s posljednjim stavkom odjeljka 2.8. Priloga II. Uredbi CLP (uvedenim Uredbom Komisije (EU) br. 286/2011 (2. Uredbe CLP)), *smjese razvrstane kao smjese koje izazivaju preosjetljivost* koje sadrže jednu ili više ostalih tvari koje su razvrstane kao tvari koje izazivaju preosjetljivost (osim one koja je dovela do razvrstavanja smjese) i koje su prisutne u koncentraciji jednakoj ili većoj od one utvrđene u tablici 3.4.6. Priloga I. Uredbi CLP sadrže na naljepnici nazive tih tvari. Nazive tih tvari trebalo bi staviti zajedno s nazivima tvari koje su relevantne za razvrstavanje smjese. Napominjemo da se oznaka EUH208 mora upotrijebiti ako *smjesa koja nije razvrstana kao smjesa koja izaziva preosjetljivost sadrži tvari koje izazivaju preosjetljivost*. Međutim, u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/918 (8. ATP Uredbe CLP), ako je smjesa označena oznakom EUH204 u skladu s odjeljkom 2.4. Priloga II. ili oznakom EUH205 u skladu s odjeljkom 2.5. Priloga II. Uredbi CLP, oznaka EUH208 može se izostaviti iz naljepnice ako su izocijanati ili epoksidni sastojci jedine tvari na koje se primjenjuje oznaka EUH208.

Pravni izvor	Vrsta i primjenjivost	Šifra	Sadržaj/tekst
	10. Smjese koje nisu namijenjene za maloprodaju	EUH210	„Sigurnosno-tehnički list dostupan na zahtjev“
	11. Aerosoli		Aerosoli također podliježu odredbama za označivanje iz Direktive 75/324/EEZ
Prilog IV. Uredbi CLP	Tvari i smjese kojima su dodijeljene oznake obavijesti: <ul style="list-style-type: none"> • P320 – Hitno je potrebna posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici) • P321 – Posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici) 		Dopunske upute o mjerama prve pomoći (npr. potreban je protuotrov ili hitne mjere kao što je posebno sredstvo za čišćenje) u zagradama oznaka obavijesti
Prilog I. Uredbi CLP, odjeljak 3.1.3.6. 2.2.	Smjesa koja se sastoji od jednog ili više sastojka nepoznate akutne toksičnosti u koncentraciji od 1 % ili višoj		„x posto smjese sastoji se od komponenti nepoznate akutne toksičnosti“ (također za sigurnosno-tehnički list)
Prilog I. Uredbi CLP, odjeljak 4.1.3.6. 1.	Smjesa za koju nisu raspoložive iskoristive informacije o kratkoročnoj (akutnoj) ili dugoročnoj (kroničnoj) opasnosti za vodeni okoliš za jednu ili više relevantnih komponenti		„Sadrži x % komponenti nepoznate opasnosti za vodeni okoliš“ (također za sigurnosno-tehnički list)
Članak 25. stavak 2. Uredbe CLP	Dopunska oznaka za tvari i smjese obuhvaćene područjem primjene Direktive 91/414/EEZ ³³	EUH401	„Da bi se izbjegli rizici za zdravlje ljudi i okoliš treba se pridržavati uputa za uporabu.“
Elementi označivanja koji proizlaze iz drugih akata Zajednice na temelju članka 32. stavka 6. Uredbe CLP	Primjeri: <ul style="list-style-type: none"> ★ Uredba (EZ) br. 1907/2006 (REACH) ★ Uredba (EZ) br. 648/2004 (deterdženti) 		<ul style="list-style-type: none"> ★ broj autorizacije ★ oznake označivanja koje se odnose na ograničenja iz Priloga XVII. Uredbi REACH, npr. „Samo za profesionalne korisnike“ ★ popis određenih sastojaka kao što su anionski tenzidi, izbjeljivači na bazi kisika,

³³ Stavljena izvan snage Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja, na snazi od 14. lipnja 2011.

Pravni izvor	Vrsta i primjenjivost	Šifra	Sadržaj/tekst
	<ul style="list-style-type: none"> ★ Direktiva 75/324/EEZ o aerosolnim raspršivačima (ADD) ★ Direktiva 2004/42/EZ o hlapivim organskim spojevima (VOC) ★ Uredba o biocidnim proizvodima (EU) br. 528/2012 		<p>enzimi, sredstva za dezinfekciju, optička bjelila i mirisi</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ tj. označivanje zapaljivosti ★ udio hlapivih organskih spojeva ★ na primjer: broj autorizacije biocidnog proizvoda
Članak 25. stavak 7. Uredbe CLP i dio A točka 5. Priloga VIII. Uredbi CLP ³⁴	Jedinstveni identifikator formule (UFI) za smjese koje su razvrstane kao opasne na temelju njihovih učinaka na zdravlje ljudi i fizikalnih učinaka i podliježu zahtjevima za podnošenje informacija u skladu s člankom 45. Uredbe CLP (vidjeti odjeljak 4.8.1.1. ovih smjernica)	n/d	Jedinstveni alfanumerički kod koji se sastoji od 16 znamenki ³⁵ , na primjer: UFI: VDU1-414F-1003-1862

4.8.1.1 Jedinstveni identifikator formule (UFI)

Jedinstveni identifikator formule (UFI) jest jedinstvena alfanumerička šifra koja povezuje informacije o smjesi koje se podnose u skladu s člankom 45. Uredbe CLP s određenim proizvodom koji se stavlja na tržište (dodatne informacije potražite na mrežnom mjestu ECHA-inih centara za kontrolu otrovanja na adresi:

<https://poisoncentres.echa.europa.eu/>).

UFI je obavezan za sve opasne smjese za koje je propisano podnošenje informacija u skladu s člankom 45. Uredbe CLP, tj. za sve smjese koje se stavljaju na tržište EU-a i razvrstavaju kao opasne u skladu s Uredbom CLP na temelju njihovih učinaka na zdravlje ljudi ili fizikalnih učinaka. Poduzeća koja su obavezna podnijeti te informacije (daljnji korisnici i uvoznici) moraju uvrstiti UFI na naljepnicu smjese prije nego što je stave na tržište (primjenjuju se određena izuzeća; više pojedinosti potražite u dokumentu [Guidance on harmonised information relating to emergency health response – Annex VIII to CLP \(Smjernice o usklađenim informacijama povezanima s hitnim zdravstvenim intervencijama – Prilog VIII. Uredbi CLP\)](#)).

³⁴ Vidjeti Uredbu Komisije (EU) 2017/542.

³⁵ Više informacija potražite u dokumentu [Aplikacija za generiranje jedinstvenog identifikatora formule - Korisnički priručnik](#) te na mrežnom mjestu ECHA-inih centara za kontrolu otrovanja na adresi: <https://poisoncentres.echa.europa.eu/publications>.

UFI mora biti otisnut na naljepnici ili pričvršćen na nju. Iz praktičnih razloga, UFI može biti otisnut i na ambalaži ako se nalazi u blizini drugih elemenata označivanja.³⁶ Ako osoba odgovorna za označivanje odluči staviti UFI na naljepnicu, ljepljivu etiketu sa šifrom UFI treba čvrsto pričvrstiti na naljepnicu kako bi izdržala uobičajeno rukovanje i uporabu.

UFI se smatra obveznom dodatnom informacijom o označivanju u skladu s člankom 25. stavkom 7. Uredbe CLP te ga se u uobičajenim uvjetima mora uvrstiti u odjeljak naljepnice koji je namijenjen za dodatne informacije. Međutim, kako bi se poboljšala vidljivost i pomoglo korisniku u identifikaciji proizvoda, UFI se alternativno može nalaziti (s oznakom „UFI“) u neposrednoj blizini identifikacijskih oznaka proizvoda.

Ispred šifre UFI mora se nalaziti kratica „UFI“ napisana velikim slovima.

UFI također mora biti čitljiv (vidjeti [odjeljak 5.2.](#) ovih smjernica u kojemu su opisani propisi u pogledu jasnoće, čitljivosti i veličine elemenata naljepnice) i neizbrisivo označen.

Zahtjevi u pogledu korištenja UFI-ja za smjese koje još nisu prijavljene u skladu s nacionalnim zakonodavstvom postupno će se primjenjivati od 1. siječnja 2020. u skladu s namijenjenom uporabom smjese (više pojedinosti o datumima početka primjene potražite u odjeljku 3.4.1. dokumenta [Guidance on harmonised information relating to emergency health response – Annex VIII to CLP \(Smjernice o usklađenim informacijama povezanim s hitnim zdravstvenim intervencijama – Prilog VIII. Uredbi CLP\)](#)). Smjese koje su već prijavljene u okviru nacionalnih programa ne moraju se ponovno označivati za potrebe uvrštavanja UFI-ja sve do **1. siječnja 2025.** Međutim, ako je prije tog datuma potrebno ažurirati podnesene informacije, poduzeće je obvezno ispuniti zahtjeve iz Priloga VIII. i ponovo označiti svoje smjese tako da uvrsti šifre UFI ili ih pričvrsti na naljepnicu prije nego što smjese, kako su izmijenjene, stavi na tržište. Ako poduzeće podnosi informacije u skladu s Prilogom VIII. Uredbi CLP prije važećeg roka, preporučuje mu se da uvrsti šifru UFI na naljepnicu bez nepotrebnog odlaganja.

Napominjemo da:

- Za opasne smjese koje podliježu obvezi podnošenja informacija u skladu s člankom 45. Uredbe CLP, UFI se mora nalaziti na naljepnici ili na ambalaži u blizini ostalih informacija o označivanju. U slučaju opasnih smjesa namijenjenih za industrijsku uporabu³⁷, UFI može alternativno biti naveden u odjeljku 1.1. sigurnosno-tehničkog lista. U slučaju opasnih smjesa koje se prodaju

³⁶ Napominjemo da je CARACAL podržao mogućnost da se UFI otisne na ambalaži u blizini drugih informacija za označivanje umjesto na naljepnici. Iako Europska komisija i većina država članica, na temelju ograničenog broja primjedbi država članica, smatraju da je to dopušteno prema kombiniranom tumačenju članka 32. stavka 4. i članka 31. stavka 5. Uredbe CLP, očekuje se okončanje rasprave o tom pravnom tumačenju kako bi se utvrdilo omogućuje li postojeći pravni tekst takvo kombinirano tumačenje ili je potrebna izmjena dijela A, odjeljka 5.2. Priloga VIII. Uredbi CLP i članka 25. stavka 7. Uredbe CLP.

³⁷ tj. smjesa koje su namijenjene samo za uporabu na industrijskim lokacijama (dodatne informacije potražite u dokumentu [Guidance on harmonised information relating to emergency health response – Annex VIII to CLP \(Smjernice o usklađenim informacijama povezanim s hitnim zdravstvenim intervencijama – Prilog VIII. Uredbi CLP\)](#)).

nezapakirane³⁸, UFI mora biti naveden u odjeljku 1.1. sigurnosno-tehničkog lista³⁹;

- UFI nije obavezan za smjese koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 45. Uredbe CLP, tj. za smjese koje se upotrebljavaju za znanstveno istraživanje i razvoj, za smjese koje se upotrebljavaju za istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu, za smjese koje su razvrstane u razred „Plinovi pod tlakom” ili „Eksplozivi” (nestabilni eksploziv i odjeljci od 1.1. do 1.6.) i za smjese koje su samo razvrstane kao smjese opasne za okoliš;
- Poduzeće može razmotriti mogućnost da podnese informacije za smjese koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 45. Uredbe CLP (na primjer, za smjese koje su opasne samo za okoliš). U tom se slučaju UFI može dobrovoljno staviti na naljepnicu tih smjesa.

Internetski alat za izradu i potvrđivanje šifri UFI, generator jedinstvenog identifikatora formule (UFI), dostupan je na mrežnom mjestu centara za kontrolu otrovanja na adresi: <https://poisoncentres.echa.europa.eu/ufi-generator>.

4.8.2 Neobvezne dopunske informacije za označivanje

U nekim će slučajevima dobavljači možda morati na naljepnicu uvrstiti određene elemente koji nisu obavezni, ali su nužni za rukovanje proizvodom i njegovu uporabu, na primjer specifične informacije o proizvodu, osnovne upute za uporabu ili oznake obavijesti koje ne proizlaze izravno iz razvrstavanja proizvoda (npr. „Prije uporabe pročitati naljepnicu” ili „Sprječiti dodir s očima” za smjese koje su nadražujuće za oči). Takve neobvezne informacije za dopunsko označivanje, čiji sadržaj ovisi o odluci dobavljača, nisu dio zahtjeva označivanja u skladu s Uredbom CLP.

Potrebu za neobveznim informacijama također je potrebno uzeti u obzir pri odlučivanju o uređivanju naljepnica. Neobvezne dopunske informacije mogu se postaviti i pokraj elemenata označivanja u skladu sa zahtjevom iz članka 17. točaka od (a) do (g) Uredbe CLP i obveznih dopunskih informacija, ako se primjenjuju. Međutim, takve informacije ne smiju biti zbunjujuće za korisnike ili u suprotnosti s obveznim elementima označivanja. Njima se također trebaju pružiti dodatne nužne pojedinosti (vidjeti članak 25. stavak 3. Uredbe CLP).

Dopunski elementi označivanja iz UN GHS-a koji nisu obuhvaćeni Uredbom CLP također se mogu uvrstiti u dio za neobvezne dopunske informacije. Takvi elementi ne smiju zbunjivati korisnika.

Osim toga, svaka neobvezna dopunska informacija, neovisno je li sadržana na naljepnici ili na ambalaži, mora biti u skladu s razvrstavanjem tvari ili smjese (vidjeti članak 25. stavak 4. Uredbe CLP). To znači da se oznake kao što su „nije otrovno”, „ne zagađuje”, „ekološki” ili ostale oznake koje upućuju na to da tvar/smjesa nije opasna, odnosno oznake koje nisu u skladu s dodijeljenim razvrstavanjem, ne smiju naći na naljepnici ili ambalaži razvrstane tvari ili smjese.

³⁸ tj. smjesa koje su navedene u dijelu 2. Priloga II. Uredbi CLP.

³⁹ Napominjemo da je CARACAL podržao tumačenje da zahtjev za uvrštavanje jedinstvenog identifikatora formule (UFI) u sigurnosno-tehnički list (osim za nepakirane smjese) nije potreban. Na razini CARACAL-a trenutačno se razmatraju prijedlozi o izmjeni Priloga VIII. Uredbi CLP i Priloga II. Uredbi REACH.

5. Smjernice o pojedinim aspektima označivanja opasnosti u skladu s Uredbom CLP

5.1 Dodatni aspekti koje je potrebno uzeti u obzir u pogledu naljepnice s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP

Kako bi se dobavljaču omogućilo osmišljavanje naljepnica u skladu s Uredbom CLP, uz istodobno omogućivanje što veće slobode u uređivanju naljepnica, potrebno je uzeti u obzir sljedeće aspekte označivanja.

- **Veličina naljepnice:** Uredbom CLP utvrđene su minimalne dimenzije za veličinu naljepnice i nekih njezinih elemenata (vidjeti [odjeljak 5.2.](#) ovih smjernica);
- **Posebna pravila označivanja** koja se odnose na posebne situacije označivanja i pakiranja, na primjer:
 - tvar ili smjesa sadržana je u ambalaži koja je neuobičajenog oblika ili mala (vidjeti članak 29. Uredbe CLP).
 - **ambalaža ima više slojeva**, ili
 - tvar ili smjesa podliježe odredbama o označivanju sukladno Uredbi CLP i odredbama o označivanju u skladu s pravilima o prijevozu opasnih tereta, u skladu s Preporukama UN-a za prijevoz opasnih tereta, ogledni propisi (takozvana Narančasta knjiga)⁴⁰. Osoba odgovorna za sastavljanje naljepnice u skladu s Uredbom CLP treba uzeti u obzir sva navedena pravila prije donošenja konačne odluke o naljepnici za svoju tvar ili smjesu (vidjeti članak 33. Uredbe CLP);
- **Odabir oznaka obavijesti:** Odabir najprikladnije skupine oznaka obavijesti za naljepnicu uglavnom je prepušten odluci dobavljača. Pogledajte [odjeljak 7.](#) ovih smjernica.

5.2 Dimenzije naljepnice i elemenata označivanja

U odjeljku 1.2. Priloga I. Uredbi CLP određena je veličina naljepnice utvrđivanjem minimalnih dimenzija za naljepnicu, pri čemu je veličina piktograma povezana s navedenim minimalnim dimenzijama (vidjeti također tablicu 6. u nastavku)⁴¹. Ipak, naljepnica treba biti dovoljno velika da sadržava sve elemente označivanja koji su definirani Uredbom CLP, a da pritom ostane čitljiva. Kao rezultat toga, naljepnica će možda morati biti veća od minimalne naznačene površine.

⁴⁰ Provodi se u EU-u u okviru međunarodnih modalnih sporazuma i Direktive 2008/68/EZ.

⁴¹ Veličina piktograma ovdje se odnosi na dimenzije samog piktograma, a ne na veličinu stvarnog kvadrata u kojem se piktogram nalazi.

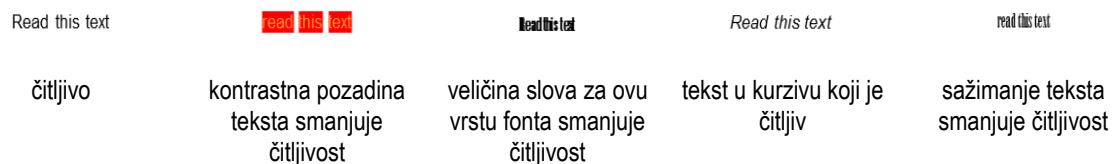
Tablica 6: Minimalne dimenzije naljepnica i piktoograma u skladu s Uredbom CLP

Zapremnina pakiranja	Dimenzije naljepnice (u milimetrima) za informacije propisane člankom 17. Uredbe CLP	Dimenzije piktoograma (u milimetrima)
≤ 3 litre	ako je moguće, najmanje 52 x 74	ne manje od 10 x 10 ako je moguće, najmanje 16 x 16
> 3 litre, ali ≤ 50 litara	najmanje 74 x 105	najmanje 23 x 23
> 50 litara, ali ≤ 500 litara	najmanje 105 x 148	najmanje 32 x 32
> 500 litara	najmanje 148 x 210	najmanje 46 x 46

U Uredbi CLP propisano je da elementi označivanja iz članka 17. stavka 1. Uredbe CLP moraju biti takve veličine i razmaka da su lako čitljivi.

Čitljivost se određuje kombinacijom veličine slova, razmaka među slovima, razmaka među redovima, širine linija, vrsta boje, oblika pisma, odnosa širine i visine slova, površine materijala i značajnog kontrasta između tiska i pozadine.

Neki primjeri utjecaja tih parametara na čitljivost prikazani su na slici 2. u nastavku.

Slika 2: Čitljivost

Na naljepnici se može nalaziti više jezika od onih koji su propisani za državu članicu u kojoj se tvar ili smjesa stavlja na tržište. Ako naljepnica udovoljava (minimalnim) dimenzijama koje su utvrđene u prethodno navedenoj tablici 6. i ako je zajamčena čitljivost teksta, odluka o broju jezika prepuštena je odluci dobavljača.

Točna veličina slova za oznake opasnosti, oznake upozorenja, oznake obavijesti i bilo kakve dopunske informacije nije dodatno utvrđena pravnim tekstom, tj. prepušta se odluci dobavljača da odredi veličinu slova koja će omogućiti lako čitanje elemenata označivanja. Međutim, najmanja veličina slova od 1,2 mm („x visine“) može se upotrebljavati kao referencija. Dobavljač može odlučiti želi li povećavati veličinu slova u skladu s cjelokupnom zapremninom ambalaže i dimenzijama naljepnice ili odrediti istu veličinu slova gotovo za sve zapremnine i naljepnice.

Isto tako, dobavljač može odrediti želi li imati veće veličine slova za neke elemente označivanja, dok su drugi prikazani manjim slovima. U praksi su česta sljedeća rješenja:

- navođenje oznake opasnosti „Opasnost“ ili „Upozorenje“ na naljepnici slovima koja su veća od oznaka upozorenja i obavijesti;

- ispis obveznih elemenata označivanja većim slovima u odnosu na neobvezne elemente označivanja.

Oba prethodno navedena rješenja u načelu su u skladu s pravnim tekstom Uredbe CLP sve dok se obvezne informacije na naljepnici mogu čitati s lakoćom.

U Uredbi CLP veličina piktograma opasnosti povezana je s minimalnim dimenzijama naljepnice. Svaki piktogram opasnosti mora pokrivati barem jednu petnaestinu minimalne površine naljepnice koja je namijenjena za obvezne informacije za označivanje. Minimalne dimenzije naljepnica i piktograma navedene su u tablici 1.3. Priloga I. Uredbi CLP. Područje piktograma za najmanju zapremninu pakiranja treba biti najmanje 16 x 16 milimetara, ako je moguće, ali ne smije biti manje od 1 cm². Ako veličina naljepnice to dopušta, veličina piktograma treba biti veća od minimalnih dimenzija. Namjera je da veličina naljepnice i veličina piktograma ostanu razmjerne veličini ambalaže.

Smatra se da je čitljiv onaj piktogram koji pokriva jednu petnaestinu minimalne površine, dobiven množenjem dimenzija koje su utvrđene u tablici 1.3. Priloga I. Uredbi CLP. Potrebno je povećati veličinu piktograma u svim slučajevima kad on pokriva manje od jedne petnaestine površine naljepnice koja je namijenjena za obvezne informacije za označivanje. Za mala pakiranja, jedna petnaestina minimalne veličine naljepnice iznosi 16 x 16 mm. Međutim, katkad se ne može primijeniti ni minimalna veličina naljepnice ili se na nju mogu smjestiti samo piktogrami veličine 10 x 10 mm (npr. zbog stavljanja nekoliko piktograma). Ti piktogrami od 1 cm² najmanji su dopušteni piktogrami i mogu se upotrijebiti samo ako nema mjesta za veće. Ako je moguće, uvijek se mora upotrebljavati piktogram čija je veličina najmanje 16 x 16 mm. „Ako je moguće” odnosi se na veličinu naljepnice i stoga, ako veličina naljepnice omogućuje veći piktogram, takav se piktogram mora upotrijebiti. Međutim, ako dobavljač odluči upotrijebiti naljepnicu koja je veća od minimalnih dimenzija za određenu zapremninu pakiranja, nije nužno povećati i veličinu piktograma ako on pokriva jednu petnaestinu relevantnih minimalnih dimenzija.

Primjer:

Za spremnik zapremnine > 50 litara, ali ≤ 500 litara, minimalna veličina piktograma mora biti 32 mm x 32 mm, što je jedna petnaestina površine dobivene množenjem minimalnih dimenzija (105 mm x 148 mm).

(105 mm x 148 mm = 10,5 cm x 14,8 cm = 155,5 cm². Stoga je jedna petnaestina od 155 cm² = 10,36 cm²; $\sqrt{10,36 \text{ cm}^2} = 3,22 \text{ cm} = 32,2 \text{ mm}$ (zaokruženo na 32 mm) za dimenzije svih piktograma. Ako se poveća veličina naljepnice, a zapremnina spremnika ostane ista (> 50 litara, ali ≤ 500 litara), minimalna veličina svakog piktograma mora biti najmanje jedna petnaestina minimalne površine za obvezne informacije propisane člankom 17. Uredbe CLP, odnosno 32 mm x 32 mm.

U načelu, naljepnica koja je u skladu s prethodno utvrđenim minimalnim dimenzijama treba biti dovoljno velika da sadržava sve elemente označivanja definirane u članku 17. Uredbe CLP a da pritom ostane čitljiva. Prednost moraju imati obvezni elementi označivanja i sve obvezne dopunske informacije propisane Uredbom CLP i drugim zakonodavstvom EU-a. Ako dobavljač odluči dodati neobvezne dopunske elemente označivanja, veća količina takvih dodanih informacija može utjecati na čitljivost. Pri uporabi većih količina neobveznih informacija dobavljač treba razmotriti njihovo ograničavanje ili povećanje veličine naljepnice. Ako dobavljač poveća veličinu naljepnice, također bi trebao razmotriti povećanje veličine drugih obveznih elemenata označivanja. To bi trebalo pomoći njihovu lakšem prepoznavanju i zadržavanju njihove čitljivosti.

Sve dodatne površine dobivene povećanjem veličine naljepnice mogu se upotrijebiti za dodatne informacije koje dobavljač smatra bitnima. Međutim, to treba razmotriti s obzirom na zahtjev propisan člankom 25. stavkom 3. Uredbe CLP, tj. da neobvezne dopunske informacije ne smiju otežati prepoznavanje obveznih elemenata označivanja.

5.3 Izuzeća od zahtjeva za označivanje i pakiranje

Nije moguće na svim pakiranjima prikazati potrebne informacije za označivanje na naljepnici ili na ambalaži u skladu sa zahtjevima članka 31. Uredbe CLP.

U članku 29. stavku 1. i odjeljku 1.5.1. Priloga I. Uredbe CLP navode se izuzeća za ambalažu koja je toliko mala ili takva oblika ili izvedbe da nije moguće ispuniti zahtjeve iz članka 31. Uredbe CLP.

Ako se odredbe članka 29. stavka 1. ne mogu primijeniti, članak 29. stavak 2. Uredbe CLP i odjeljak 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP dopuštaju izostavljanje određenih elemenata naljepnice (vidjeti [odjeljak 5.3.2.](#) ovih smjernica).

5.3.1 Uporaba naljepnica omotanih oko spremnika, privezanih etiketa i vanjske ambalaže

Ambalaža stvari ili smjese može biti toliko mala ili takva oblika odnosno izvedbe da je nemoguće prikazati elemente označivanja u skladu sa zahtjevima članka 31. Uredbe CLP. To može biti posljedica činjenice da je potrebno uvrstiti više jezika na naljepnicu u državi članici u kojoj se tvar ili smjesa stavlja na tržište ili jednostavno zato što je ambalaža premala ili ju je teško označiti zbog njezina oblika/izvedbe tako da cijeli raspon elemenata označivanja, čak i na jednom jeziku, ne može biti prikazan.

Konkretno, može biti nemoguće čitati naljepnicu vodoravno kada se pakiranje postavi u normalan položaj ili su elementi označivanja nedostatne veličine i razmaka da bi se jednostavno čitali.

U toj situaciji elementi označivanja utvrđeni u skladu s člankom 17. Uredbe CLP mogu biti na:

- naljepnicama omotanima oko spremnika; ili
- privezanim etiketama; ili
- vanjskoj ambalaži.

Ako se primjenjuje jedno od navedenih alternativnih rješenja, naljepnica na unutarnjoj ambalaži ili dio omotane naljepnice koji je izravno pričvršćen za ambalažu mora sadržavati barem: piktograme opasnosti, identifikacijsku oznaku proizvoda iz članka 18. Uredbe CLP te naziv i telefonski broj dobavljača stvari ili smjese. U tom se slučaju mogu izostaviti oznaka opasnosti, oznake upozorenja i obavijesti te dopunske informacije za označivanje⁴². Međutim, korištenje tih alternativa nije dopušteno ako je naljepnica postala nečitljiva samo zato što je dobavljač odlučio dodati više jezika na naljepnicu nego što se traži u državi članici gdje se tvar ili smjesa stavlja na tržište.

5.3.1.1 Naljepnice omotane oko spremnika i privezane etikete

Kada dobavljač prepozna potrebu za uporabom naljepnica koje se omataju oko spremnika ili privezanih etiketa, treba uzeti u obzir sljedeće aspekte:

⁴² Napominjemo da se na razini CARACAL-a trenutačno raspravlja o mogućnosti stavljanja UFI-ja na unutarnju ambalažu ako je ambalaža premalena ili u takvom obliku ili izvedbi da se ne mogu ispuniti zahtjevi za označivanje iz članka 31. Uredbe CLP.

Opći zahtjevi za naljepnice omotane oko spremnika i privezane etikete

Uredbom CLP nisu predviđene posebne odredbe za privezane etikete i naljepnice omotane oko spremnika. Obje vrste naljepnica moraju zadovoljiti iste standarde izvedbe kao i sve druge „normalne“ naljepnice, odnosno:

- elementi označivanja (uključujući UFI, ako se primjenjuje) moraju biti neizbrisivi, lako čitljivi i razlikovati se od pozadine;
- veličina piktoograma mora biti ista kao i piktoگرامi na odgovarajućoj normalnoj naljepnici.

Omotana naljepnica ili privezana etiketa mora biti čvrsto pričvršćena za ambalažu, tj. naljepnica mora ostati pričvršćena za ambalažu tijekom očekivanog rukovanja pakiranjem.

Na neposredan spremnik moraju biti čvrsto pričvršćene barem sljedeće informacije u skladu s Uredbom CLP:

- piktoگرامi opasnosti,
- identifikacijska oznaka proizvoda i
- naziv i telefonski broj dobavljača tvari ili smjese.

U usporedbi s privezanim etiketama, uporaba naljepnica omotanih oko spremnika vjerojatno je bolje rješenje jer je njihova prednost to da u mnogim slučajevima nude više prostora za elemente označivanja. Neke od informacija koje se odnose na sadržaj, kvalitetu i dizajn naljepnice omotane oko spremnika navedene su u nastavku. Vidjeti također [primjer 6.](#) u ovim smjernicama, s prikazom višjezične naljepnice omotane oko spremnika za smjesu za isporuku i uporabu.

Naljepnice omotane oko spremnika također mogu biti rješenje (i zaista se često upotrebljavaju) ako količina obveznih dopunskih informacija za označivanje sukladno zahtjevima drugih propisa dovede do toga da je naljepnica prevelika za ambalažu. Naljepnice omotane oko spremnika mogu biti korisne za jasno strukturiranje informacija za označivanje ako se upotrebljavaju različite stranice za različite vrste informacija (vidjeti u nastavku).

Sadržaj, kvaliteta i dizajn omotane naljepnice

Sadržaj

Naljepnica omotana oko spremnika uglavnom se sastoji od triju dijelova, tj. prednjeg dijela (prednje stranice), unutarnje stranice (ili više njih) i stražnje stranice (čvrsto pričvršćene za ambalažu).

Elementi označivanja i informacije u skladu sa zahtjevima članka 17. i članka 32.

stavka 6. Uredbe CLP moraju se nalaziti na naljepnici omotanoj oko spremnika kako je opisano u nastavku. U skladu s člankom 29. stavkom 1. Uredbe CLP informacije za označivanje mogu se navesti na naljepnicama omotanim oko spremnika samo ako nije moguće udovoljiti zahtjevima članka 31. Uredbe CLP za naljepnicu na jeziku države članice u kojoj se tvar ili smjesa stavlja na tržište.

- Na **prednjoj stranici** mora se nalaziti barem sljedeće:
 - identifikacijska oznaka proizvoda (članak 18. stavak 2. Uredbe CLP za tvari, članak 18. stavak 3. točka (a) Uredbe CLP za smjese). Napominjemo da identifikacijska oznaka proizvoda za smjese na prednjoj i stražnjoj stranici ne mora sadržavati sve sastojke koji doprinose razvrstavanju

- smjese;
 - piktogram(i) opasnosti (članak 17. stavak 1. točka (d) Uredbe CLP);
 - oznake opasnosti na svim jezicima naljepnice (članak 17. stavak 1. točka (e) Uredbe CLP);
 - nazivna količina (pakiranja dostupna u maloprodaji, osim ako nije navedena na drugom dijelu pakiranja) (članak 17. stavak 1. točka (b) Uredbe CLP);
 - podatci za kontakt dobavljača (naziv, adresa i telefonski broj) (članak 17. stavak 1. točka (a) Uredbe CLP);
 - upućivanje na cjelovite informacije o sigurnosti u unutarnjem dijelu naljepnice omotane oko spremnika, na primjer: „*informacije o sigurnosti, vidjeti unutra*“, na svim jezicima naljepnice, ili simbol kojim se korisnika obavještava da se naljepnica može otvoriti i kojim se objašnjava da su dopunske informacije dostupne na unutarnjim stranicama (nije u članku 17. stavku 1. Uredbe CLP);
 - kratica za jezik (oznaka zemlje ili jezika) za sve jezike koji su korišteni na unutarnjim stranicama. Kako bi se izbjegle nestandardne ili zbunjujuće kratice, preporučuje se uporaba oznake jezika sukladno s, na primjer, ISO 639-1;
 - različite šifre UFI za smjesu, ako je primjenjivo, koji se upotrebljavaju za svaki jezik ili područje tržišta, iako se ne preporučuje uporaba različitih UFI-ja.
- **Unutarnje stranice** trebaju sadržavati:
 - cjelovite informacije za označivanje (osim piktograma opasnosti i podataka o dobavljaču) u skladu sa zahtjevima članka 17. stavka 1. Uredbe CLP (uključujući dopunske informacije) na svakom jeziku koji je označen na prednjoj stranici, grupirane po jezicima, na primjer jedan jezik po stranici;
 - šifru UFI za smjesu, ako je primjenjivo i ako se za svaki jezik ili područje tržišta upotrebljavaju različiti UFI-ji, iako se ne preporučuje uporaba različitih UFI-ja;
 - kraticu za jezik pri vrhu svake od unutarnjih stranica (oznaka zemlje ili jezika).
 - Na **stražnjoj stranici** treba iznova navesti informacije s prednje stranice, osim oznaka za različite jezike na unutarnjim stranicama.

Kvaliteta i dizajn

U Uredbi CLP ne navodi se standard koji se odnosi na materijale za naljepnice i izvedbu naljepnica omotanih oko spremnika. Međutim, potrebno je osigurati dostatnu kvalitetu naljepnica omotanih oko spremnika.

Odabir načina na koji će se ta kvaliteta zajamčiti treba prepustiti odluci dobavljača, ali potrebno je obratiti pozornost na sljedeće aspekte:

- **Trajnost**

Uzimajući u obzir različite situacije do kojih može doći tijekom uobičajenog rukovanja i uporabe ambalaže (sadržaj pakiranja može istopiti slova ili korisnici

mogu više puta čitati naljepnicu), jasno je da naljepnica omotana oko spremnika mora biti dostatno trajna da bi zadržala funkcionalnost u uvjetima višekratne uporabe (ovisno o primjeni) tijekom cijelog životnog vijeka proizvoda. To se može postići, na primjer, zaštitnim premazom za naljepnici i korištenjem plastificiranih stranica.

Stražnja stranica naljepnice omotane oko spremnika treba biti čvrsto pričvršćena za ambalažu kako bi izdržala uobičajeno rukovanje i uporabu. Stranice se ne smiju lako odvajati jedne od drugih.

- **Čitljivost**

Informacije na naljepnici omotanoj oko spremnika moraju biti lako čitljive (vidjeti [odjeljak 5.2.](#) ovih smjernica). U slučaju knjižice treba uzeti u obzir numeriranje stranica. Redoslijed jezika treba biti logičan, npr. abecedni.

- **Jednostavan pristup informacijama**

Pristup informacijama na naljepnici omotanoj oko spremnika mora biti jednostavan tako da korisniku omogućuje lako otvaranje i zatvaranje naljepnice. To se može zajamčiti, na primjer, s pomoću „jezička za povlačenje”, tj. malog dijela naljepnice s pomoću kojeg se naljepnica jednostavno otvara. Jednostavan pristup informacijama (i čitljivost) također se može poboljšati ispisom jednog jezika po unutarnjoj stranici naljepnice omotane oko spremnika.

5.3.1.2 Vanjska ambalaža

Ako je ambalaža premalena ili u takvom obliku ili izvedbi da se ne mogu ispuniti zahtjevi za označivanje iz članka 31. Uredbe CLP, jedno od rješenja navedenih u članku 29. stavku 1. Uredbe CLP jest na unutarnjoj ambalaži navesti ograničene informacije za označivanje (tj., u skladu s odjeljkom 1.5.1.2. Priloga I. Uredbi CLP, barem: piktograme opasnosti, identifikacijsku oznaku proizvoda te naziv i telefonski broj dobavljača tvari ili smjese), a na vanjskoj ambalaži navesti cjelovite informacije za označivanje⁴³. To može biti korisno u slučaju brojnih malih predmeta unutar jedne vanjske ambalaže. U takvim slučajevima zahtjevi koji se normalno primjenjuju na naljepnice (vidjeti Uredbu CLP, članci 31. i 32.) također će se primjenjivati na prostor naljepnice na vanjskoj ambalaži. Kada se primjenjuje rješenje s vanjskom ambalažom, distributer ili trgovac na malo mora voditi računa o tome da su pri pojedinačnom stavljanju na tržište predmeta u pojedinačnom pakiranju dostupni svi elementi označivanja propisani Uredbom CLP.

5.3.2 Izostavljanje nekih elemenata označivanja

U situacijama kada je nemoguće ispuniti zahtjeve za označivanje iz članka 31. Uredbe CLP (zbog male veličine, oblika ili izvedbe), a cjelovite informacije na naljepnici⁴⁴ ne mogu se navesti na naljepnicama omotanima oko spremnika, na privezanim etiketama ili na vanjskoj ambalaži, informacije na naljepnici mogu se **smanjiti** pod određenim uvjetima navedenima u odjeljku 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP.: To je moguće za:

- pakiranja čiji sadržaji ne premašuju 125 ml, a tvar ili smjesa razvrstana je u jednu

⁴³ Napominjemo da se na razini CARACAL-a trenutačno raspravlja o mogućnosti stavljanja UFI-ja na unutarnju ambalažu ako je ambalaža premalena ili u takvom obliku ili izvedbi da se ne mogu ispuniti zahtjevi za označivanje iz članka 31. Uredbe CLP.

⁴⁴ tj. informacije propisane temeljem članka 17. Uredbe CLP.

od kategorija opasnosti navedenih u tablici 7. u nastavku – što se ujedno odnosi na situacije kada se tvar ili smjesa ponovno puni u bočice malog volumena (125 ml ili manje) koje se nakon toga stavljaju na tržište ili kada se bočice malog volumena (125 ml ili manje) više ne prodaju u vanjskoj ambalaži, nego pojedinačno (vidjeti također [odjeljak 5.3.2.1.](#) ovih smjernica);

- topivu ambalažu za jednokratnu uporabu ako sadržaj ne prelazi 25 ml (vidjeti također [odjeljak 5.3.2.2.](#) ovih smjernica).

Informacije na naljepnici također se mogu prilagoditi za:

- unutarnju ambalažu tvari ili smjesa za znanstveno istraživanje i razvoj ili analizu kontrole kvalitete kada sadržaj ne prelazi 10 ml (vidjeti također [odjeljak 5.3.2.3.](#) ovih smjernica);
- nezapakirane opasne tvari ili smjese koje se isporučuju za maloprodaju (vidjeti također [odjeljak 5.3.2.4.](#) ovih smjernica);
- označivanje u pogledu učinaka na okoliš (vidjeti također [odjeljak 5.3.2.5.](#) ovih smjernica).

5.3.2.1 Označivanje pakiranja čiji sadržaj ne prelazi 125 ml

Elementi označivanja navedeni u 2. stupcu tablice 7. mogu se izostaviti s naljepnice pakiranja koja ne prelaze 125 ml ako je tvar ili smjesa razvrstana u razrede ili kategorije opasnosti navedene u 1. stupcu.

Međutim, ako je tvar ili smjesa razvrstana u dodatne razrede opasnosti koji nisu navedeni u stupcu 1. tablice 7., i dalje je potrebno uvrstiti elemente označivanja koji se odnose na te ostale razrede opasnosti. Također pogledajte odjeljak 1.5.2.1. Priloga I. Uredbi CLP.

Potrebno je napomenuti da se izuzeća koja se odnose na označivanje malih pakiranja aerosola razvrstanih u zapaljive tvari (Direktiva 75/324/EEZ⁴⁵) primjenjuju na aerosolne raspršivače.

Tablica 7: Izuzeća u označivanju za pakiranja zapremnine 125 ml ili manje

Razvrstavanje tvari ili smjese	Dozvoljena izostavljanja u skladu s odjeljkom 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP
Oksidirajući plinovi kat. 1. (H270)	oznake upozorenja i obavijesti za razrede opasnosti navedene u 1. stupcu <u>napomena:</u> piktogram opasnosti i oznaka opasnosti propisani su za naznačene kategorije opasnosti
Plinovi pod tlakom (H280, H281)	
Zapaljive tekućine kat. 2. ili 3. (H224, H225)	
Zapaljive krutine kat. 1. ili 2. (H228)	
Samoreagirajuće tvari ili smjese, tip C, D, E ili F (H242)	
Samozagrijavajuće tvari ili smjese, kat. 2. (H252)	

⁴⁵ Direktiva Vijeća 75/324/EEZ od 20. svibnja 1975. o usklađivanju zakonodavstava država članica o aerosolnim raspršivačima, kako je izmijenjena.

Razvrstavanje tvari ili smjese	Dozvoljena izostavljanja u skladu s odjeljkom 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP
<p>Tvari i smjese koje u dodiru s vodom oslobađaju zapaljive plinove, kat. 1., 2. ili 3. (H260, H261)</p> <p>Oksidirajuće tekućine kat. 2. ili 3. (H272)</p> <p>Oksidirajuće krutine kat. 2. ili 3. (H272)</p> <p>Organski peroksidi, tipovi C, D, E ili F (H242))</p> <p>Akutna toksičnost kat. 4. (H302, H312, H332) (ako se tvar ili smjesa ne isporučuje za maloprodaju)</p> <p>Nadraživanje kože kat. 2. (H315)</p> <p>Nadražujuće za oko kat. 2. (H319)</p> <p>Specifična toksičnost za ciljane organe – jednokratno izlaganje kat. 2. ili 3. (H371, H335, H336) (ako se tvar ili smjesa ne isporučuje za maloprodaju)</p> <p>Specifična toksičnost za ciljane organe – ponavljano izlaganje kat. 2. (H373) (ako se tvar ili smjesa ne isporučuje za maloprodaju)</p> <p>Opasno za vodeni okoliš – kratkoročna (akutna) opasnost za vodeni okoliš, kat. Akutna toksičnost 1. (H400)</p> <p>Opasno za vodeni okoliš – dugoročna (kronična) opasnost za vodeni okoliš, kat. Kronična toksičnost 1. ili 2. (H410, H411)</p>	
<p>Zapaljivi plinovi 2. kat. (H221)</p> <p>reproduktivna toksičnost – učinci na dojenje ili preko dojenja (H362)</p> <p>Opasno za vodeni okoliš – dugoročna (kronična) opasnost za vodeni okoliš, kat. Kronična toksičnost 3. ili 4. (H412, H413)</p>	<p>oznake obavijesti povezane s razredima opasnosti navedenima u 1. stupcu</p> <p><u>napomena:</u> oznake upozorenja i oznaka opasnosti moraju se navesti s obzirom na to da za navedene kategorije opasnosti nije potreban piktogram opasnosti</p>
<p>Nagrizajuće za metale (H290)</p>	<p>piktogram opasnosti, oznaka opasnosti, oznake upozorenja i obavijesti za ovaj razred opasnosti</p>

5.3.2.2 Označivanje topive ambalaže za jednokratnu uporabu koja ne prelazi 25 ml

Izuzeća u pogledu topive ambalaže primjenjuju se na topivu ambalažu kada sadržaj ne prelazi 25 ml. Za takvu ambalažu mogu se izostaviti elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP navedeni u članku 17. Uredbe CLP pod uvjetom da je ambalaža namijenjena za jednokratnu uporabu te se nalazi unutar vanjske ambalaže na kojoj se nalaze svi elementi označivanja propisani člankom 17. Uredbe CLP.

Izuzeće se primjenjuje u slučajevima kada je sadržana tvar ili smjesa razvrstana isključivo u jednu ili više kategorija opasnosti u odjeljku 1.5.2.1.1. točki (b), odjeljku 1.5.2.1.2. točki (b) ili odjeljku 1.5.2.1.3. točki (b) Priloga I. Uredbi CLP (vidjeti prethodno navedenu tablicu 7.). Međutim, to izuzeće ne vrijedi za tvari i smjese obuhvaćene područjem primjene Uredbe (EZ) 1107/2009 (sredstva za zaštitu bilja) ili

Uredbe (EU) br. 528/2012 (biocidni proizvodi).

5.3.2.3 Označivanje unutarnje ambalaže čiji sadržaj ne prelazi 10 ml

Elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP predviđeni u članku 17. Uredbe CLP mogu se izostaviti s unutarnje ambalaže pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- sadržaj unutarnje ambalaže ne prelazi 10 ml;
- tvar ili smjesa stavlja se na tržište za isporuku distributeru ili daljnjem korisniku za znanstveno istraživanje i razvoj⁴⁶ ili analizu kontrole kvalitete; te
- unutarnja ambalaža nalazi se unutar vanjske ambalaže koja sadržava sve elemente označivanja predviđene člankom 17. Uredbe CLP

Međutim, potrebno je napomenuti da se na naljepnici na unutarnjoj ambalaži mora nalaziti identifikacijska oznaka proizvoda te (ako je potrebno) piktogrami opasnosti: GHS01, GHS05, GHS06 ili GHS08. U slučaju da su dodijeljena više od dva piktograma, GHS06 i GHS08 mogu imati prednost pred GHS01 i GHS05.

Izuzeće ne vrijedi za tvari i smjese obuhvaćene područjem primjene Uredbe (EZ) 1107/2009 (sredstva za zaštitu bilja) ili Uredbe (EU) br. 528/2012 (biocidni proizvodi).

5.3.2.4 Nezapakirane opasne tvari ili smjese koje se isporučuju za maloprodaju

Informacije za označivanje o nezapakiranim kemikalijama u maloprodaji moraju biti dostupne kupcu, npr. na ili predračunu (vidjeti članak 29. stavak 3. Uredbe CLP). Kada se kupovina takvih tvari ili smjesa događa u trenutku koji je različit od onog isporuke kupcu, može se razmotriti i uručivanje letka prilikom isporuke tvari ili smjese koji sadrži odgovarajuće informacije za označivanje, ili slanje informacija elektroničkim putem prije ili nakon dostave. Odredbe članka 29. stavka 3. Uredbe CLP primjenjuju se na tvari navedene u dijelu 5. Priloga II. Uredbi CLP.

5.3.2.5 Označivanje prema učincima na okoliš

Uredbom CLP obuhvaćena je mogućnost uvođenja izuzeća od određenih odredbi o označivanju prema učincima na okoliš za neke smjese razvrstane kao opasne za okoliš ako se može dokazati da bi došlo do smanjenja utjecaja na okoliš (vidjeti članak 29. stavak 4. Uredbe CLP). Međutim, dosad nisu dogovorena takva izuzeća ili posebne odredbe. Nakon njihova određivanja u skladu s postupkom navedenim u člancima 53. i 54. Uredbe CLP, takva izuzeća ili posebne odredbe definirane su u dijelu 2. Priloga II. Uredbi CLP.

⁴⁶ Za više informacija o tvarima koje se proizvode, uvoze ili upotrebljavaju za potrebe znanstvenog istraživanja i razvoja pogledajte dokument ECHA-e [Smjernice za znanstveno istraživanje i razvoj te istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu](#).

5.4 Međudjelovanje između Uredbe CLP i pravila o označivanju u prijevozu

5.4.1 Posebna pravila za označivanje vanjske ambalaže, unutarnje ambalaže i jedinične ambalaže

Člankom 33. Uredbe CLP propisuju se posebna pravila za situacije u kojima je za ambalažu opasnih tvari i smjesa propisano i pridržavanje odredbi o označivanju sukladno pravilima o prijevozu opasnih tereta. Odredbe za označivanje u prijevozu utvrđene su u Preporukama UN-a za prijevoz opasnih tereta – Ogledni propisi. Označivanje za prijevoz temeljem članka 33. Uredbe CLP obuhvaća sve naljepnice i oznake propisane primjerice Direktivom 2008/68/EZ⁴⁷, npr. oznaka za tvari opasne za okoliš, oznake za povišenu temperaturu ili oznake za ograničene/izuzete količine. Temeljno načelo Uredbe CLP jest to da se ne nadjača označivanje koje se zahtjeva pravilima o prijevozu, a da se pritom zadrže bitne informacije o opasnosti na odgovarajućim slojevima ambalaže.

Označivanje u skladu s Uredbom CLP obično se zahtijeva na svakom sloju ambalaže namijenjene za opskrbu i uporabu.

Označivanje u prijevozu mora se prikazati na vanjskoj ambalaži opasnih tvari i smjesa ako se radi o „opasnim teretima“ u skladu s pravilima o prijevozu opasnih tvari. U tom slučaju naljepnica u skladu s Uredbom CLP također može biti na vanjskoj ambalaži.

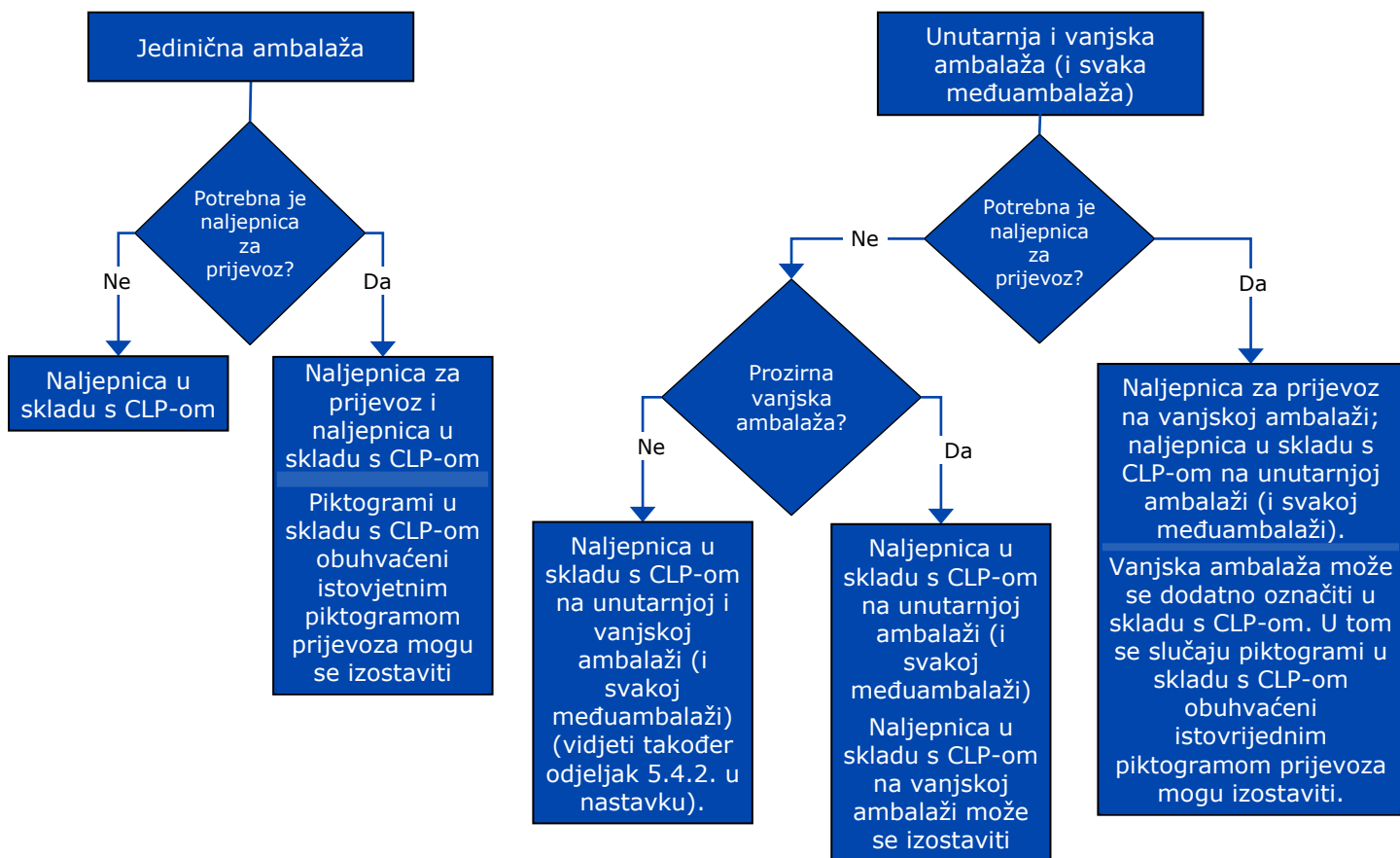
Na jediničnim pakiranjima moraju se nalaziti i naljepnica u skladu s Uredbom CLP i označivanje za prijevoz. Ako se piktogram opasnosti u skladu s Uredbom CLP na jediničnoj ili vanjskoj ambalaži odnosi na istu opasnost kao u pravilima za prijevoz opasnih tereta, piktogram u skladu s Uredbom CLP može se izostaviti kako bi se izbjeglo nepotrebno dvostruko označivanje.

Ako se pakiranje sastoji od vanjske i unutarnje ambalaže, uz moguću međuambalažu, i ako vanjska ambalaža udovoljava odredbama o označivanju u skladu s pravilima za prijevoz opasnih tereta, piktogrami opasnosti propisani Uredbom CLP ne moraju biti na vanjskoj ambalaži. Kako je prethodno navedeno, oznake za ograničene/izuzete količine smatraju se označivanjem u prijevozu. Stoga naljepnica u skladu s Uredbom CLP nije potrebna ako se takve oznake nalaze na vanjskoj ambalaži. Međutim, može se primijeniti označivanje u skladu s Uredbom CLP, u skladu s njezinim člankom 33. stavkom 1.

Ako je vanjska ambalaža prozirna, svi elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP mogu se izostaviti s nje ako je ta naljepnica ispod prozirnog sloja jasno vidljiva (članak 33. stavak 2. Uredbe CLP).

Pravni zahtjevi iz članka 33. Uredbe CLP i odgovarajuće odluke povezane s njima opisani su na slici 3.

⁴⁷ Direktiva 2008/68/EZ o kopnenom prijevozu opasnih tvari (cestovni i željeznički).

Slika 3: Tijek odlučivanja za primjenu označivanja u skladu s Uredbom CLP i označivanja u prijevozu za jediničnu ambalažu (lijevo) i kombiniranu ambalažu (desno)

5.4.2 Pakiranje za učvršćivanje ambalaže tijekom prijevoza

U Uredbi CLP utvrđeni su opći standardi pakiranja za dobavljače kako bi se zajamčila sigurna isporuka opasnih tvari i smjesa.

„Ambalaža” se u Uredbi CLP definira kao „jedna ili više posuda i svi ostali dijelovi i materijali koji su potrebni da bi posuda obavljala svoju funkciju zadržavanja sadržaja i druge sigurnosne funkcije”. To znači da se ambalaža tvari ili smjese može sastojati od više slojeva, primjerice od boce i kutije.

Pravila iz Uredbe CLP odnose se na sve slojeve ambalaže koji se upotrebljavaju za potrebe isporuke. Svaka dodatna ambalaža može biti obuhvaćena definicijom u zakonodavstvu o prijevozu: „*vanjska zaštita kompozitne ili kombinirane ambalaže zajedno s bilo kojim upijajućim materijalom, ublažavajućim materijalom ili bilo kojim drugim dijelovima potrebnima za održavanje i zaštitu unutarnjih posuda ili unutarnje ambalaže*”. Funkcija vanjske ambalaže s obzirom na ispunjavanje te definicije ista je neovisno o tome nalazi li se na njoj naljepnica za prijevoz.

Članak 33. stavak 2. Uredbe CLP potrebno je tumačiti na način da je označivanje u skladu s Uredbom CLP propisano za vanjski sloj ambalaže nakon što se ukloni ambalaža za prijevoz (i, ako postoji, za unutarnju ambalažu i međuambalažu). Za takvu vrstu „vanjske” ambalaže (prikaz (b) na slici 4.) propisana je naljepnica u skladu s Uredbom CLP (vidjeti također [odjeljak 5.3.1.2.](#) i [odjeljak 5.4.1.](#) ovih smjernica).

Slika 4: Primjena označivanja i pakiranja u skladu s Uredbom CLP za isporuku i prijevoz

Dobavljači, uključujući distributere, upotrebljavaju jedan ili, obično, više dodatnih slojeva pakiranja radi lakšeg prijevoza više kemikalija i kako bi zajamčili da se na svaku lokaciju isporuče ispravni proizvodi u dobrom stanju. Stoga je ta ambalaža za prijevoz (prikaz (c) na slici 4.), koja se upotrebljava za potrebe:

- zaštite pakiranja za isporuku tijekom prijevoza i rukovanja, ili
- učvršćivanja (kombiniranje nekoliko pakiranja za isporuku u veći utovar za prijevoz),

izvan područja primjene Uredbe CLP te za nju nije propisana naljepnica u skladu s Uredbom CLP.

Ako su tvari ili smjese uskladištene na određenoj lokaciji tako da nisu uklonjene iz svoje ambalaže za prijevoz jer su na čekanju za daljnji prijevoz, i dalje se mogu primjenjivati druge obveze u pogledu označivanja izvan područja primjene Uredbe CLP i zakonodavstva o prijevozu, kao na primjer, procjena rizika na radu u okviru područja primjene Okvirne direktive o zaštiti radnika (89/391/EEZ) i povezanih pojedinačnih direktiva, uključujući Direktivu o kemijskim sredstvima (98/24/EZ⁴⁸), Direktivu o karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (2004/37/EZ⁴⁹) i, po potrebi, sigurnosni znakovi ili znakovi za zaštitu zdravlja u skladu s Direktivom 92/58/EZ⁵⁰. Međutim, kad tvari ili smjese više nisu u prijevozu, moraju se ukloniti iz ambalaže za prijevoz kako bi

⁴⁸ Direktiva Vijeća 98/24/EZ od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima (SL L 131, 5.5.1998., str. 11.–23.), izmijenjena Direktivom 2007/308/EZ i Direktivom 2014/27/EU.

⁴⁹ Direktiva 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika zbog izlaganja karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (SL L 158, 30.4.2004., str. 50.) izmijenjena Direktivom 2007/308/EZ i Direktivom 2014/27/EU.

⁵⁰ Direktiva Vijeća 92/58/EEZ od 24. lipnja 1992. o minimalnim zahtjevima za postavljanje sigurnosnih znakova ili znakova za zaštitu zdravlja na radu (SL L 245, 26.8.1992., str. 23.), izmijenjena Direktivom 2007/308/EZ i Direktivom 2014/27/EU.

se omogućilo da se naljepnica u skladu s Uredbom CLP jasno vidi ili se ta naljepnica mora dodati na ambalažu koja je prethodno bila ambalaža za prijevoz.

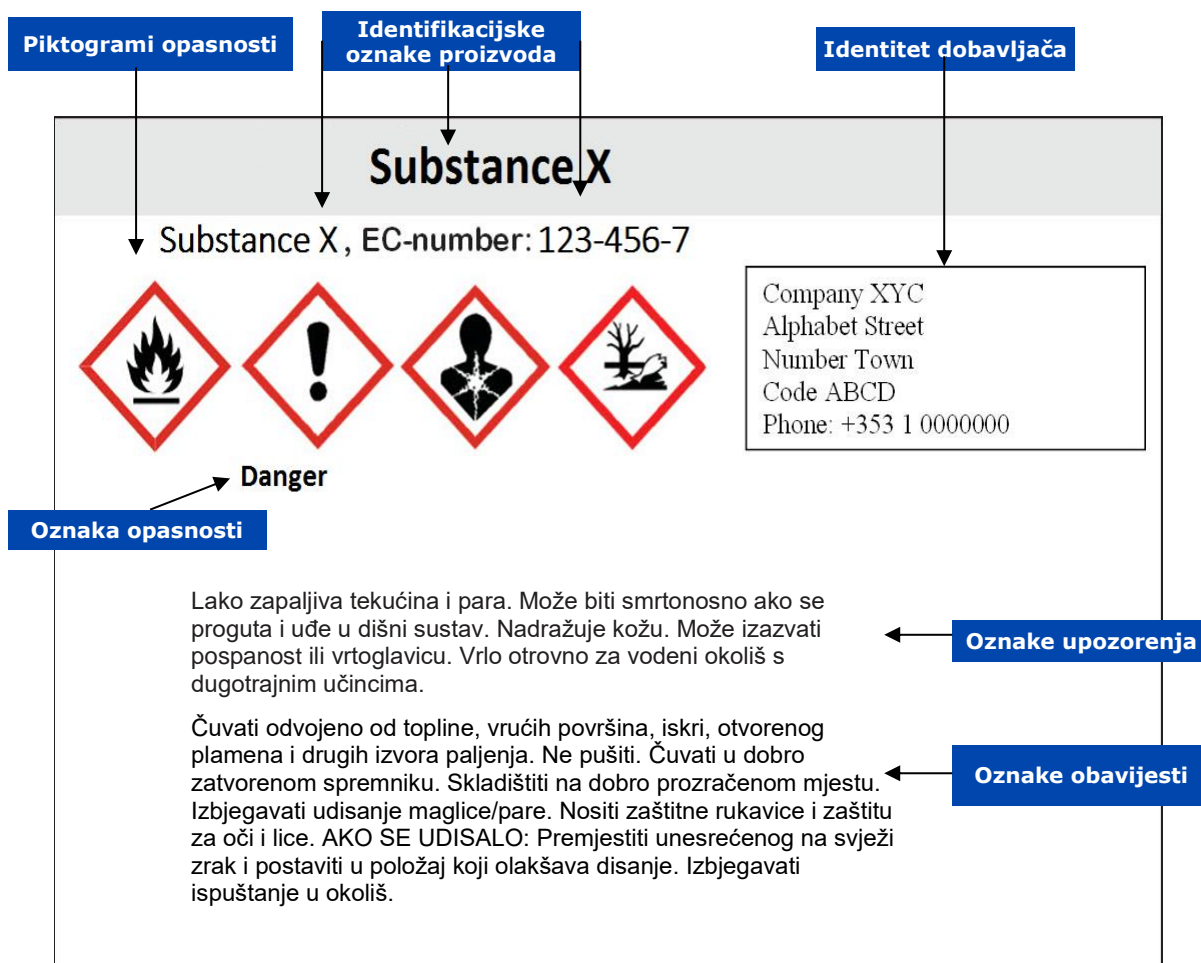
6. Primjeri naljepnica

U ovome je odjeljku navedeno 13 naljepnica za prikaz različitih situacija do kojih može doći pri izradi naljepnica.

Napominjemo da svaka naljepnica u nastavku služi samo kao primjer navođenja elemenata na naljepnici u određenoj situaciji. Primjeri nisu sveobuhvatni niti obvezni u svim aspektima i njima nisu obuhvaćene posebne uporabe. Dimenzije naljepnica i elemenata označivanja u nastavku nisu nužno stvarnih dimenzija.

Primjer 1: Jednojezična naljepnica za tvar (koja nije u maloprodaji)

Ovo je primjer jednostavne naljepnice za tvar za isporuku i uporabu u kojemu se uzimaju u obzir samo elementi naljepnice u skladu s Uredbom CLP. Na njoj su prikazani terminologija i piktogrami iz Uredbe CLP, u skladu s člankom 17. točkom (a) i točkama od (c) do (g) Uredbe CLP, tj. identifikacijske oznake proizvoda, identitet dobavljača, oznaka opasnosti, piktogrami opasnosti, oznake upozorenja i obavijesti. S obzirom na to da se tvar ne isporučuje za maloprodaju, na naljepnici nije potrebno navesti nazivnu količinu tvari u pakiranju.

S obzirom na industrijsku/profesionalnu uporabu, kombinirana oznaka P301 +P 310 izostavljena je s naljepnice. Kako bi se dodatno smanjio broj oznaka obavijesti i količina prikazanih informacija na naljepnici, s naljepnice je izostavljena i oznaka P391 jer se čini da oznake sprečavanja za fizikalnu opasnost i opasnost za zdravlje sadržavaju važniju preporuku za naljepnicu. Konačnim odabirom oznaka obavijesti došlo se do šest oznaka obavijesti u odnosu na početni skup od osam oznaka obavijesti.

Odabrane oznake obavijesti trebalo bi uvrstiti u sigurnosno-tehnički list, u odjeljak 2.2. („Elementi označivanja“). Izostavljene oznake mogu se uvrstiti u odgovarajuće odjeljke sigurnosno-tehničkog lista kako bi se industrijskom ili profesionalnom korisniku pružile dostatne informacije o sigurnom postupanju s tvari.

Primjer 2: Višejezična naljepnica za tvar koja sadržava neobvezne dopunske informacije (koja nije u maloprodaji)

Primjer naljepnice u nastavku predstavlja višejezičnu naljepnicu za isporuku i uporabu. Na njoj su prikazani terminologija i piktogrami iz Uredbe CLP, u skladu s člankom 17. točkom (a) i točkama od (c) do (h) Uredbe CLP, tj. identifikacijske oznake proizvoda, identitet dobavljača, piktogrami opasnosti, oznake opasnosti te oznake upozorenja i obavijesti na četiri jezika.

S obzirom na to da se tvar ne isporučuje za maloprodaju, na naljepnici nije potrebno navesti nazivnu količinu tvari u pakiranju.

U skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe CLP oznake upozorenja i obavijesti na jednom jeziku smještene su na naljepnici jedne do drugih. Odjeljak za dopunsko označivanje nalazi se na lijevoj strani naljepnice i obuhvaća neobvezne dopunske informacije za označivanje.

U pogledu rasporeda, naljepnica je autentična naljepnica osmišljena za bocu od 2,5 litre. S obzirom na to da su stvarne dimenzije malo veće od ovdje prikazanih, i dalje postoji mogućnost za optimizaciju strukturiranja informacija, npr. korištenjem istaknutijeg mjesta za oznaku opasnosti ili većih slova za oznake upozorenja i obavijesti. Na temelju minimalnih dimenzija za područje naljepnice, koje bi trebalo zauzimati najmanje 52 mm x 74 mm, veličina pojedinog piktograma trebala bi iznositi najmanje 257 mm², što odgovara duljini stranice od 16 mm na stvarnoj naljepnici (vidi [odjeljak 5.2.](#) ovih smjernica).

Ako se poveća sadržaj dijela za dopunsko označivanje (primjerice radi uključivanja informacija koje se odnose na uporabu tvari), trebalo bi jednako tako povećati ukupnu površinu naljepnice i veličinu njezinih elemenata, osobito veličinu slova oznaka opasnosti, oznaka upozorenja i obavijesti. Takvim povećanjem poboljšala bi se čitljivost obveznih informacija za označivanje koje se pojavljuju na više jezika. U tom bi slučaju također bilo razborito povećati veličinu piktograma.

Oznaka opasnosti

Oznake upozorenja i obavijesti, grupirane po jezicima

Identifikacijske oznake proizvoda

Identitet dobavljača

Dio za dopunske informacije za označivanje (neobvezno)

Substance Y
gradient grade for liquid chromatography

UN 1230

Danger
Highly flammable liquid and vapour. Toxic if inhaled. Toxic in contact with skin. Toxic if swallowed. Causes damage to organs. Keep away from heat, hot surfaces, sparks, open flames and other ignition sources. No smoking. Keep container tightly closed. Wear protective gloves/protective clothing/eye protection/face protection. IF OIL SOIL: Wash with plenty of water. IF exposed or concerned: Call a POISON CENTER/doctor.

Gefahr
Flüssig und Dampf leicht entzündlich. Giftig bei Einatmen. Giftig bei Hautkontakt. Giftig bei Verschlucken. Schädigt die Organe. Von Hitze, heißen Oberflächen, Funken, offenen Flammen sowie anderen Zündquellen fernhalten. Nicht rauchen. Bei Körperkontakt sofort abwaschen.

Danger
Liquido e vapori altamente infiammabili. Tossico se inalato. Tossico per contatto con la pelle. Tossico se ingerito. Pericolo danni agli organi. Tenere lontano da fonti di calore, superfici calde, scintille. Mantenersi lontano da altre fonti di accensione. Non fumare. Tenere il contenitore ben chiuso. Indossare opportunamente protezione per gli occhi/la faccia. In caso di contatto con la pelle: lavare abbondantemente con acqua. In caso di esposizione o di possibile esposizione, consultare un CENTRO ANTIVELENI/ un medico.

Substance Y

Specification:		%	
Item (20)	Unit	min	max
Water	g/kg	0.02	0.05
Chloride	mg/kg	0.002	0.005
Acetone	g/kg	0.002	0.005
Alcohols	g/kg	0.002	0.005
Crystals	g/kg	0.002	0.005
Residual monomers	g/kg	0.002	0.005
Residual solvents	g/kg	0.002	0.005
Residual ketones	g/kg	0.002	0.005
Residual aldehydes	g/kg	0.002	0.005
Residual amines	g/kg	0.002	0.005
Residual acids	g/kg	0.002	0.005
Residual salts	g/kg	0.002	0.005
Residual pigments	g/kg	0.002	0.005
Residual dyes	g/kg	0.002	0.005
Residual inorganic substances	g/kg	0.002	0.005
Residual organic substances	g/kg	0.002	0.005
Residual ash	g/kg	0.002	0.005
Residual sulfur	g/kg	0.002	0.005
Residual phosphorus	g/kg	0.002	0.005
Residual chlorine	g/kg	0.002	0.005
Residual bromine	g/kg	0.002	0.005
Residual iodine	g/kg	0.002	0.005
Residual iron	g/kg	0.002	0.005
Residual copper	g/kg	0.002	0.005
Residual nickel	g/kg	0.002	0.005
Residual lead	g/kg	0.002	0.005
Residual zinc	g/kg	0.002	0.005
Residual calcium	g/kg	0.002	0.005
Residual magnesium	g/kg	0.002	0.005
Residual potassium	g/kg	0.002	0.005
Residual sodium	g/kg	0.002	0.005
Residual barium	g/kg	0.002	0.005
Residual strontium	g/kg	0.002	0.005
Residual boron	g/kg	0.002	0.005
Residual silicon	g/kg	0.002	0.005
Residual aluminum	g/kg	0.002	0.005
Residual tin	g/kg	0.002	0.005
Residual antimony	g/kg	0.002	0.005
Residual arsenic	g/kg	0.002	0.005
Residual selenium	g/kg	0.002	0.005
Residual tellurium	g/kg	0.002	0.005
Residual mercury	g/kg	0.002	0.005
Residual silver	g/kg	0.002	0.005
Residual platinum	g/kg	0.002	0.005
Residual gold	g/kg	0.002	0.005
Residual cobalt	g/kg	0.002	0.005
Residual manganese	g/kg	0.002	0.005
Residual vanadium	g/kg	0.002	0.005
Residual chromium	g/kg	0.002	0.005
Residual molybdenum	g/kg	0.002	0.005
Residual niobium	g/kg	0.002	0.005
Residual tantalum	g/kg	0.002	0.005
Residual tungsten	g/kg	0.002	0.005
Residual uranium	g/kg	0.002	0.005
Residual thorium	g/kg	0.002	0.005
Residual plutonium	g/kg	0.002	0.005
Residual americium	g/kg	0.002	0.005
Residual curium	g/kg	0.002	0.005
Residual berkelium	g/kg	0.002	0.005
Residual californium	g/kg	0.002	0.005
Residual einsteinium	g/kg	0.002	0.005
Residual fermium	g/kg	0.002	0.005
Residual mendelevium	g/kg	0.002	0.005
Residual nobelium	g/kg	0.002	0.005
Residual lawrencium	g/kg	0.002	0.005
Residual rutherfordium	g/kg	0.002	0.005
Residual dubnium	g/kg	0.002	0.005
Residual roentgenium	g/kg	0.002	0.005
Residual copernicium	g/kg	0.002	0.005
Residual nihonium	g/kg	0.002	0.005
Residual flerovium	g/kg	0.002	0.005
Residual livermorium	g/kg	0.002	0.005
Residual tennessine	g/kg	0.002	0.005
Residual oganesson	g/kg	0.002	0.005

Index-No: 603-001-00-X
Company name: Address Telephone number

Primjer 3: Jednojezična naljepnica za smjesu koja sadržava obvezne i neobvezne dopunske informacije (opskrba za maloprodaju)

Primjer naljepnice u nastavku prikazuje naljepnicu za isporuku i uporabu za tipičan potrošački proizvod (deterdžent).

Prikazane su sve obvezne informacije za označivanje, tj. identifikacijske oznake proizvoda (trgovački naziv i oznaka smjese; jedno od toga bilo bi dovoljno), identitet dobavljača, oznaka opasnosti, oznake upozorenja i obavijesti i obvezne dopunske informacije, u skladu s Uredbom (EZ) br. 648/2004 o deterdžentima, te šifra UFI. Napominjemo da su dopunske informacije za označivanje u skladu s Uredbom CLP grupirane zajedno, dok se ostale dopunske informacije (u ovome slučaju crtični kod) nalaze na drugom mjestu.

Nije pružena oznaka obavijesti o odlaganju jer to nije propisano za smjesu razvrstanu kao nadražujuću za oči.

S obzirom na to da se proizvod isporučuje za maloprodaju, na naljepnici se navodi i njegova nazivna količina. Osim obveznih dopunskih informacija, prikazane su i neke neobvezne dopunske informacije.

Na ovoj su naljepnici obvezne informacije propisane Uredbom CLP i drugim propisima Zajednice jasno razdvojene od neobveznih elemenata. Te su informacije smještene u dvama tekstualnim okvirima, pri čemu je „okvir za CLP” smješten na središnje mjesto na naljepnici koje privlači pozornost. Neobvezni elementi označivanja mogu se pronaći u donjem dijelu naljepnice i u gornjem dijelu, pod naslovom „Upute za uporabu”.

Stvarna veličina naljepnice koja je ovdje prikazana jest 165 mm x 72 mm; površina naljepnice koja sadržava obvezne elemente označivanja, tj. dva okvira i nazivnu količinu, veličine je otprilike 98 mm x 72 mm. U načelu, površinu pokrivenu tekstualnim okvirom „Dodatne informacije potražite...” potrebno je smanjiti; s druge strane, potrebno je dodati otprilike istu površinu pokrivenu retkom „trgovački naziv”, stoga zapravo i nema promjene.

Naljepnica je veća od minimalnih dimenzija propisanih Uredbom CLP, što je najmanje 52 mm x 74 mm za bocu od 500 ml. Piktogram je usklađen s referentnom minimalnom površinom od 16 x 16 mm.

Prikazana naljepnica prvenstveno je sastavljena za unutarnju ambalažu. Ako je kemikalija sadržana u kombiniranoj (= unutarljivoj + vanjskoj) ambalaži, iste te informacije treba prikazati na vanjskoj ambalaži, osim ako se informacije na unutarljivoj ambalaži mogu vidjeti kroz vanjsku ambalažu.

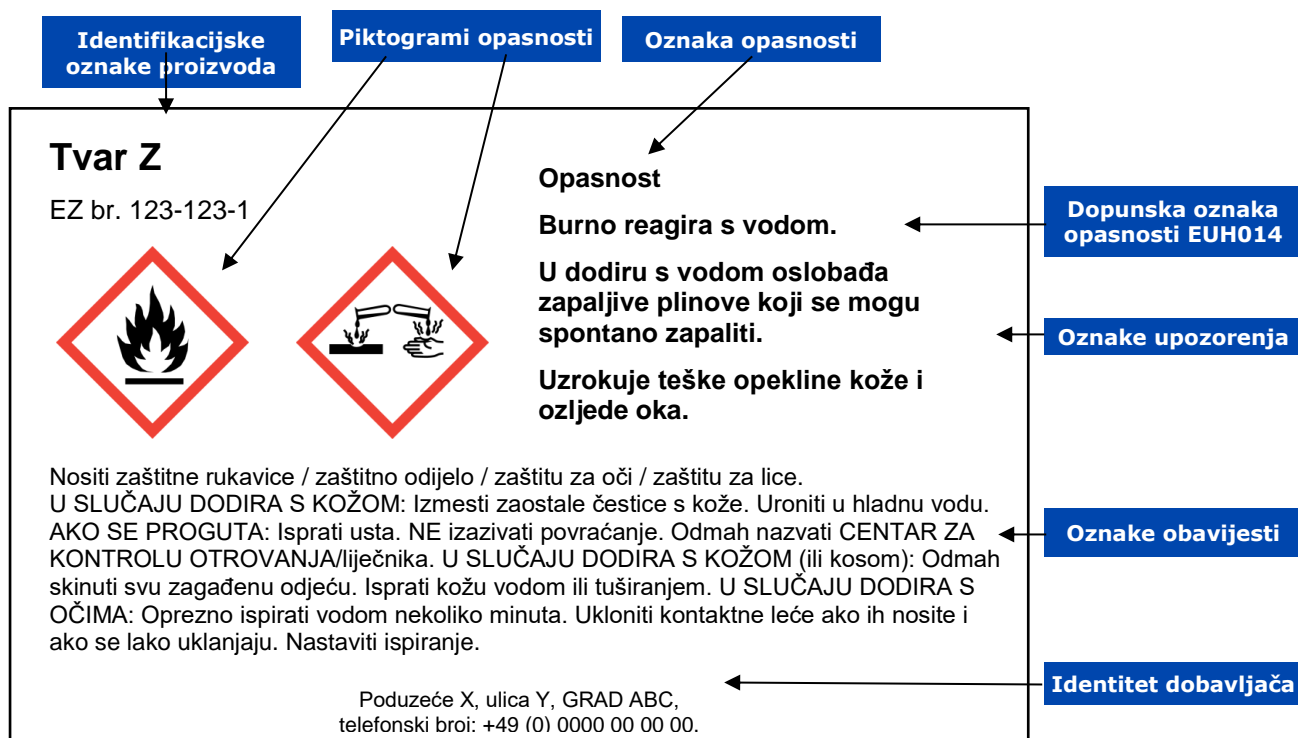
The diagram illustrates a cleaning product label with the following sections and callouts:

- [Trade Name] Cleaning Product**: Callout: **Identifikacijske oznake proizvoda (trgovački naziv i oznaka smjese)**
- INSTRUCTIONS FOR USE**: Callout: **Neobvezne dopunske informacije (ovdje: identificirane uporabe)**
- [Trade Name] contains amongst other ingredients**: Callout: **Obvezne dopunske informacije**
- 5-15%: Anionic Surfactants**, **Less than 5%: Non-ionic Surfactants**, **Contains: Perfumes (LIMONENE, HEXYL CINNAMAL), 2-BROMO-2-NITROPROPANE-1,3-DIOL**: Callout: **Obvezne dopunske informacije**
- UFI: VDU1-4147-1003-1862**: Callout: **Šifra UFI**
- Cleaning Product**: Callout: **Identifikacijska oznaka proizvoda (oznaka smjese)**
- Warning**: Callout: **Oznaka opasnosti**
- Causes Serious Eye Irritation**: Callout: **Oznaka upozorenja**
- ! (Pictogram)**: Callout: **Piktogram opasnosti**
- Keep out of reach of children. Read label before use**: Callout: **Oznake obavijesti**
- Wash hands thoroughly after handling.**: Callout: **Oznake obavijesti**
- IF IN EYES: Rinse cautiously with water for several minutes. Remove contact lenses, if present and easy to do. Continue rinsing. If eye irritation persists: Get medical advice/attention. If medical advice is needed: Have product container or label at hand.**: Callout: **Oznake obavijesti**
- [Company Name]: Anytown, Somewhere**: Callout: **Identitet dobavljača**
- Phone:**: Callout: **Identitet dobavljača**
- For further information visit www.[companyname].com**: Callout: **Identitet dobavljača**
- 500ml e**: Callout: **Nazivna količina**
- Barcode**: Callout: **Neobvezne dopunske informacije**

Primjer 4: Jednojezična naljepnica za tvar koja sadržava dopunske oznake upozorenja (koja nije u maloprodaji)

Primjer u nastavku prikazuje naljepnicu za tvar za isporuku i uporabu. Usklađeno razvrstavanje (Reakc. s vodom 1. kat., Nagriz. kože kat. 1B) i dopunska oznaka upozorenja EUH014 dodjeljuju se sukladno Prilogu VI. Uredbi CLP. Nisu pronađene druge dostupne, pouzdane informacije na osnovi kojih bi se utvrdile bilo koje dodatne opasnosti. Tvar nije namijenjena za maloprodaju; dobavlja se u pakiranju od 1 litre.

Prikazane su sve obvezne informacije za označivanje, tj. identifikacijske oznake proizvoda, identitet dobavljača, piktogrami opasnosti, oznaka opasnosti, oznaka upozorenja i dopunska oznaka upozorenja EUH014, u skladu s tablicom 3. Priloga VI. Uredbi CLP. Iako bi oznaka EUH014 trebala biti samo dopunska informacija, ona je namjerno smještena u blizinu redovnih oznaka upozorenja u skladu s Uredbom CLP kako bi se pojačala njihova poruka.

Primjer 5: Višejezična naljepnica za smjesu koja sadržava obvezne i neobvezne dopunske informacije (opskrba za maloprodaju)

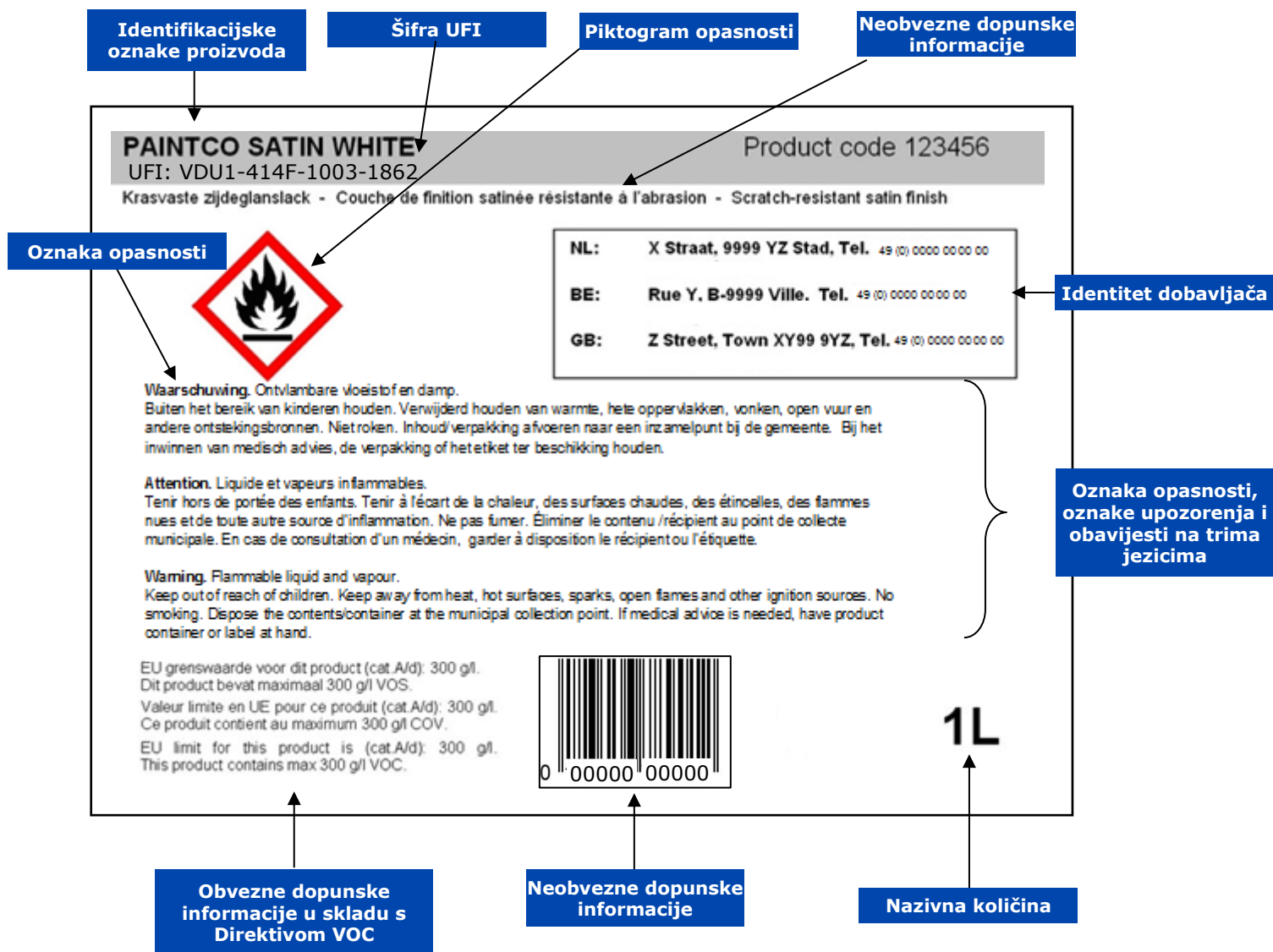
Primjer 5. prikazuje višejezičnu naljepnicu za uobičajenu potrošačku kemikaliju (dekorativna boja) za isporuku i uporabu.

Prikazane su sve obvezne informacije za označivanje, tj. identifikacijske oznake proizvoda, identitet dobavljača, oznaka opasnosti, oznake upozorenja i obavijesti i obvezne dopunske informacije, osobito informacije u skladu s Direktivom 2004/42/EZ o ograničavanju emisija hlapivih organskih spojeva nastalih upotrebom organskih otapala u određenim bojama i lakovima te proizvodima za završnu obradu vozila i šifra UFI.

U skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe CLP oznake upozorenja i obavijesti na jednom jeziku smještene su na naljepnici jedne do drugih. S obzirom na to da se kemikalija isporučuje za maloprodaju, na naljepnici se navodi i njezina nazivna količina. Osim obveznih elemenata označivanja, prikazane su i neobvezne dopunske informacije.

U ovom primjeru naljepnice elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP odvojeni su od dopunskih informacija. Elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP nalaze se na vidljivijem mjestu na naljepnici, dok se dopunske informacije mogu pronaći na rubnim dijelovima naljepnice. Tekstovi s dopunskim informacijama ispisani su malo manjim slovima nego elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP.

Dimenzije ove naljepnice trebale bi iznositi 125 mm x 150 mm ako se ona stavlja na ambalažu. To znači da će stvarna naljepnica biti znatno veća od minimalne veličine naljepnice za pakiranje od 1 litre (52 x 74 mm) na temelju zahtjeva u skladu s Uredbom CLP. Piktogram veličine 19 x 19 mm manji je od jedne petnaestine površine cijele naljepnice, ali veći od jedne petnaestine površine namijenjene za informacije propisane člankom 17. Uredbe CLP

Primjer 6: Naljepnice za smjesu omotane oko spremnika (opskrba za maloprodaju)

Primjer u nastavku prikazuje višejezičnu naljepnicu omotanu oko spremnika za smjesu za isporuku i uporabu namijenjenu za maloprodaju.

Na naljepnici za ovu smjesu mora se nalaziti velik broj obveznih elemenata označivanja u skladu s Uredbom CLP, tj. tri piktograma opasnosti, tri oznake upozorenja i brojne oznake obavijesti u skladu s načelima prvenstva. Nije bilo moguće staviti sve te elemente označivanja na neposredni spremnik zbog njegova oblika i veličine (plastični spremnik zapremnine 100 ml). Dobavljač ne može na standardnu naljepnicu smjestiti potrebne informacije na službenom jeziku države članice u kojoj se proizvod stavlja na tržište (Poljska). Stoga je dobavljač odlučio upotrijebiti naljepnicu omotanu oko spremnika. Na taj način dobavljač može uključiti i dva dodatna jezika koja smatra potrebnima u ovom slučaju. Elementi označivanja navedeni su na naljepnici na sljedeći način:

Prednja stranica

- trgovački naziv ili oznaka,
- piktogrami opasnosti,
- oznake opasnosti na svim jezicima naljepnice,
- nazivna količina, jer je smjesa dostupna za maloprodaju,
- podatci za kontakt dobavljača,
- upućivanje na potpune informacije o sigurnosti u unutarnjem dijelu naljepnice (u tom se slučaju na prednjoj stranici nalazi simbol strelice kako bi se prikazalo da su potpune informacije o sigurnosti dostupne na unutarnjim stranicama),
- oznake zemlje kojima se navode jezici sadržani na naljepnici,
- šifra UFI.

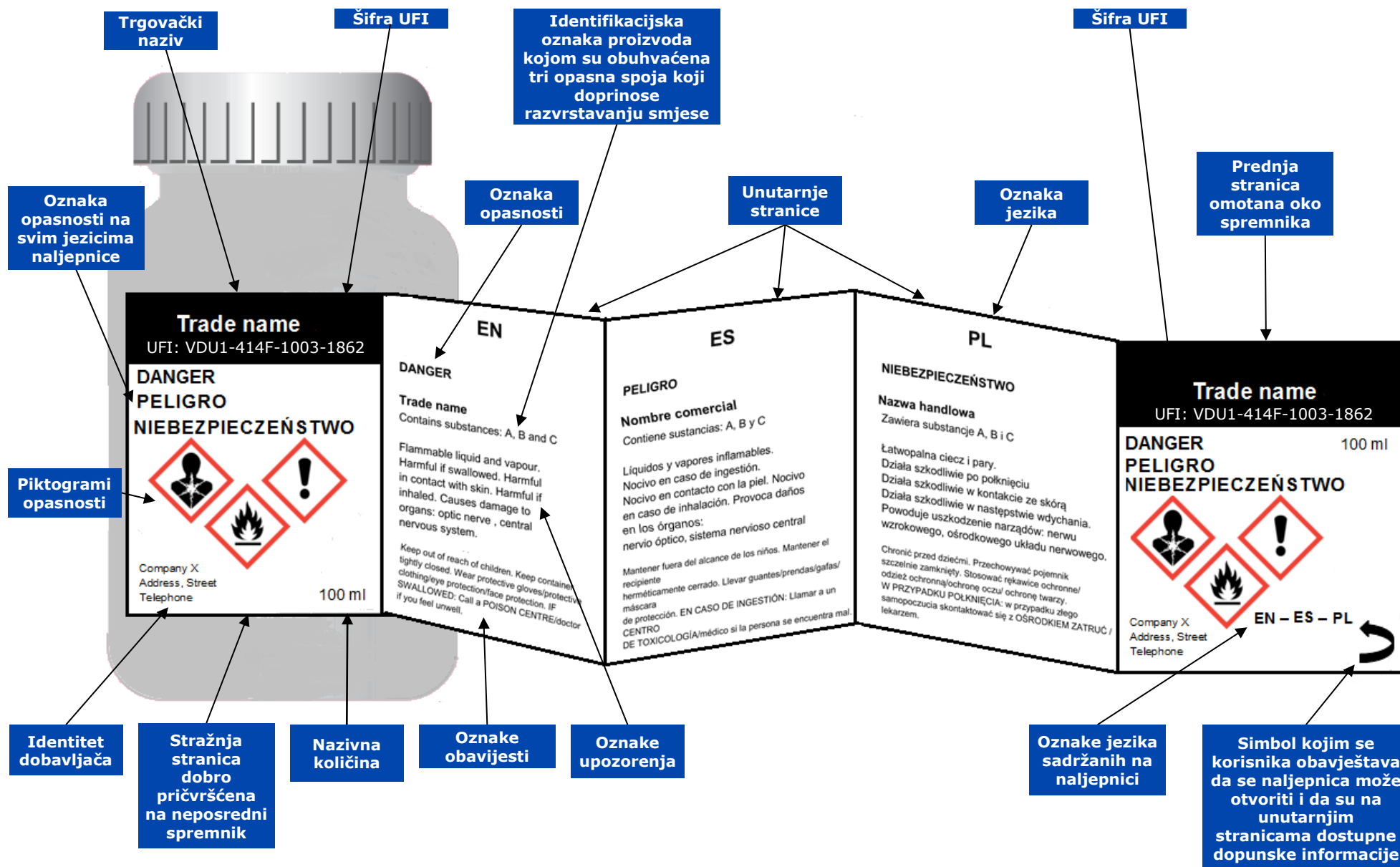
Unutarnje stranice

- potpune identifikacijske oznake proizvoda (uključujući opasne spojeve A, B i C u ovom konkretnom slučaju),
- oznaka opasnosti,
- oznake upozorenja,
- oznake obavijesti,

Potpune informacije o sigurnosti na unutarnjim stranicama dostupne su na svim jezicima navedenima na prednjoj stranici te su grupirane prema jeziku. Oznake zemlje nalaze se pri vrhu svake unutarnje stranice kako bi se korisniku omogućilo brzo pronalaženje njegova jezika.

Stražnja stranica (pričvršćena za neposredni spremnik)

- trgovački naziv ili oznaka,
- piktogrami opasnosti,
- oznaka opasnosti,
- nazivna količina,
- podatci za kontakt dobavljača,
- šifra UFI.

6.1 Ambalaža koja je mala ili koju je teško označiti

Primjeri naljepnica u ovom odjeljku stvarni su; oni se odnose samo na unutarnju ambalažu jer se pakiranje prevozi u većim pošiljkama s posebnim vanjskim označivanjem u skladu s pravilima o prijevozu opasnih tereta. Napominjemo da se izuzeća u označivanju primjenjuju samo ako uporaba alternativnog označivanja na naljepnicama omotanima oko spremnika, privezanim etiketama ili vanjskoj ambalaži nije tehnički izvediva.

Primjer 7: Tvar u bočici od 8 ml (koja nije namijenjena za maloprodaju)

Primjer u nastavku prikazuje dvojezičnu naljepnicu na finskom i švedskom jeziku za malu ambalažu za tvar. U Finskoj su propisana oba jezika. U skladu s Prilogom VI. Uredbi CLP tvar je razvrstana kako slijedi:

Zap. tek. 2. kategorija	H225	Lako zapaljiva tekućina i para
Repr. 2. kategorija	H361	Sumnja na moguće štetno djelovanje na plodnost ili mogućnost štetnog djelovanja na nerođeno dijete (navesti konkretan učinak ako je poznat) (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
Aspir. toks. 1.	H304	Može biti smrtonosno ako se proguta i uđe u dišni sustav
TCOP 2.	H373	Može uzrokovati oštećenje organa (navesti sve organe na koje djeluje ako je poznato) tijekom produljenog ili ponavljano izlaganja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
Nadraž. kože 2. kategorija	H315	Nadražuje kožu.
TCOJ 3.	H336	Može izazvati pospanost ili vrtoglavicu
Kron. toks. vod. okol. 2.	H411	Otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima

Na temelju članka 17. Uredbe CLP bili bi potrebni mnogi elementi označivanja. Bočica koja sadržava tvar pojedinačno se stavlja na tržište. Budući da se za ovaj primjer pretpostavlja da se informacije za označivanje ne mogu smjestiti na naljepnicu omotanu oko spremnika, privezanu etiketu ili na vanjsku ambalažu, dobavljaču se dopušta primjena izuzeća za male ambalaže navedenih u odjeljku 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP.

U skladu s time, oznake upozorenja i obavijesti koje se odnose na sljedeće razrede i kategorije opasnosti:

Zap. tek. 2., TCOP 2., Nadraž. kože 2., TCOP 3 i kron. toks. vod. okol. 2.

mogu se izostaviti s naljepnice. Međutim, u skladu s Uredbom CLP, piktogrami opasnosti:

GHS02, GHS07, GHS08 i GHS09

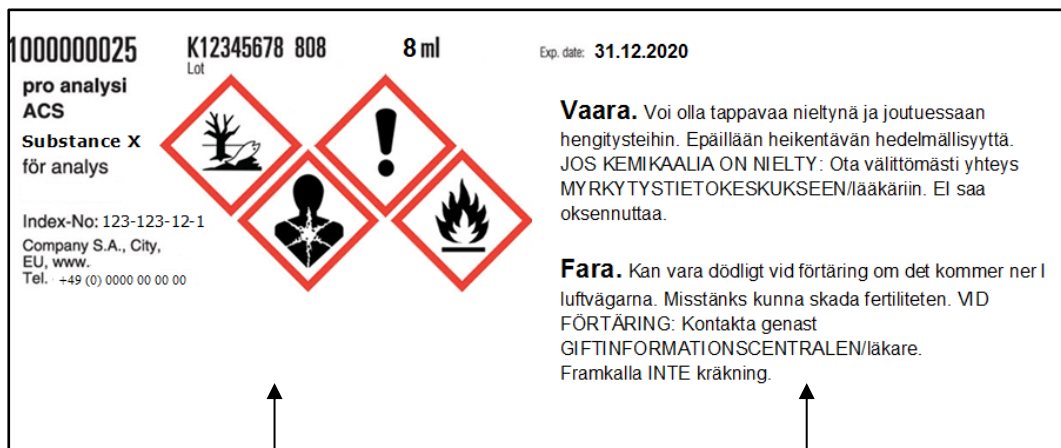
zadržani su za ove opasnosti.

Na sljedeće razrede i kategorije opasnosti ne primjenjuju se izuzeća za male ambalaže: Repr. 2. i aspir. toks. 1. To znači da su zadržani piktogrami i oznake upozorenja i obavijesti koji se odnose na te razrede i kategorije opasnosti.

Oznake upozorenja očito su smanjene, u skladu s člancima 22. i 28 Uredbe CLP. Primjerice, oznaka P501 („Odložiti sadržaj/spremnik u/na...”) nije uključena, vjerojatno

zato što se tvar ne isporučuje za maloprodaju niti postoje posebni zahtjevi za odlaganje povrh uobičajeno očekivanih za odlaganje kemikalija (također vidjeti [odjeljak 7.](#) ovih smjernica). Od skupa od izvorno 20 različitih oznaka upozorenja, na naljepnici ostaje samo jedna (kombinirana) oznaka, tj. P301+P310+P331 („AKO SE PROGUTA: Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika. NE izazivati povraćanje.“).

U skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe CLP oznake upozorenja na jednom jeziku, kao i odgovarajuće oznake obavijesti, smještene su na naljepnici jedne do drugih. Naposljetku je odabrana oznaka opasnosti „Opasnost“ (finski: Vaara; švedski: Fara), u skladu s važećim pravilom prvenstva.

Nema izostavljanja, nego se navodi cijeli raspon piktoograma opasnosti

Izuzetka za mala pakiranja: smanjeni skup oznaka upozorenja i obavijesti grupiranih zajedno na naljepnici po jezicima

Ako su stvarne dimenzije naljepnice 32 mm x 95 mm, na njoj mogu biti četiri piktoograma potrebne minimalne veličine od 1 cm². To možda nije uvijek moguće za zapremnine ambalaže koje su još manje, primjerice za zapremninu bočice od 4 ml (vidjeti u nastavku). Kako bi se u takvim slučajevima zadržala potrebna minimalna veličina od 1 cm² za piktoграme opasnosti, potrebno je povećati veličinu naljepnice ili

zapremninu same bočice. Ne može se dopustiti smanjenje veličine slova teksta jer će to vjerojatno smanjiti njihovu čitljivost.

Primjer 8: Opasne krutine u bočici od 100 ml (nije namijenjeno za maloprodaju)

Ovo je primjer jednojezične naljepnice za malo pakiranje za krutu tvar Y koja je razvrstana kako slijedi:

Oks. krut. 2. kategorija	H272	Može pojačati požar; oksidans
Karc. 1B	H350	Može uzrokovati rak (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
Muta. 1B	H340	Može izazvati genetska oštećenja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
Repr. 1B	H360	Može štetno djelovati na plodnost ili naškoditi nerođenom djetetu (navesti konkretan učinak ako je poznat) (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
Ak. toks. 2. (udisanjem)	H330	Smrtonosno ako se udiše
Ak. toks. 3. (oralna)	H301	Otrovno ako se proguta
TCOP 1.	H372	Uzrokuje oštećenje organa (navesti sve organe na koje djeluje ako je poznato) tijekom produljenog ili ponavljano izlaganja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
Ak. toks. 4. (dermalna)	H312	Štetno u dodiru s kožom
Nagriz. kože 1B	H314	Uzrokuje teške opekline kože i ozljede oka
Resp. senz. 1.	H334	Ako se udiše, može izazvati simptome alergije, astme ili teškoće s disanjem
Derm. senz. 1.	H317	Može izazvati alergijsku reakciju na koži
Ak. toks. vod. okol. 1.	H400	Vrlo otrovno za vodeni okoliš
Kron. toks. vod. okol. 1.	H410	Vrlo otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima

Sukladno članku 17. Uredbe CLP, potrebno je mnogo informacija za označivanje. Slično prethodnom primjeru, pretpostavlja se da je dobavljaču dopuštena primjena izuzeća za malu ambalažu opisana u odjeljku 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP.

Pretpostavlja se da tvar Y nije navedena u Prilogu VI. Uredbi CLP, niti u popisu razvrstavanja i označivanja. Stoga treba naznačiti samo identifikacijske oznake proizvoda iz članka 18. stavka 2. točke (c) Uredbe CLP, tj. CAS broj (ako je dostupan, vidjeti članak 18. stavak 2. točku (d)) i naziv prema IUPAC-u ili drugi međunarodni naziv.

U skladu s izuzećima za mala pakiranja navedenima u odjeljku 1.5.2. Priloga I. Uredbi CLP samo se oznake upozorenja i obavijesti koje pripadaju sljedećim razredima i kategorijama opasnostima:

Oks. krut. 2., Ak. toks. 4., 1. kategorija akutne toksičnosti u vodi i 1. kategorija kronične toksičnosti u vodi

mogu izostaviti s naljepnice. To znači da za sve ostale prethodno navedene opasnosti na naljepnici treba navesti sve potrebne elemente označivanja propisane glavom II. Uredbe CLP.

Oznake obavijesti na primjeru naljepnice navedenom u nastavku započinju tekстом „Prije uporabe pribaviti posebne upute“. Oznake obavijesti bitno su skraćene na temelju članaka 22. i 28. Uredbe CLP. Nakon primjene izuzeća za mala pakiranja i odabira najprimjerenijeg skupa oznaka obavijesti, odabrano je samo pet (kombiniranih) oznaka za naljepnicu od otprilike 30 oznaka obavijesti.

Osim oznaka upozorenja i obavijesti, za naljepnicu je propisano pet različitih piktograma opasnosti, tj. GHS03, GHS05, GHS06, GHS08 i GHS09.

19999925	K12345678 808 Lot	100 g	min. shelf life: 31.12.2020
[Substance Y]			<p>Danger. May cause cancer. May cause genetic defects. May damage fertility or the unborn child. Fatal if inhaled. Toxic if swallowed. Causes severe skin burns and eye damage. May cause allergy or asthma symptoms or breathing difficulties if inhaled. May cause an allergic skin reaction. Causes damage to organs through prolonged or repeated exposure.</p> <p>Obtain special instructions before use. IF exposed or concerned: Immediately call a POISONCENTER/doctor. IF INHALED: Remove person to fresh air and keep comfortable for breathing. Wear protective gloves/protective clothing/eye protection/face protection. [In case of inadequate ventilation] wear respiratory protection.</p>
GR for analysis			
CAS No xxxx-yy-z			
Company X Country Y www. Tel. +49 (0) 0000 00 00 00.			

Znatno smanjenje oznaka upozorenja nije moguće zbog ozbiljnosti opasnosti. Međutim, broj oznaka obavijesti znatno je smanjen.

Primjer 9: Naljepnica za isporuku i prijevoz u jediničnoj ambalaži (nije namijenjeno za maloprodaju)

Ovaj primjer ilustracija je odredbi članka 33. stavka 3. Uredbe CLP i predstavlja naljepnicu za opasne smjese koje su razvrstane kako slijedi:

Zap. tek. 2. kategorija	H225	Lako zapaljiva tekućina i para
Ak. toks. (dermalna) 3.	H311	Otrovno u dodiru s kožom
Nadraž. kože 2. kategorija	H315	Nadražuje kožu.
TCOJ 3.	H335	Može nadražiti dišni sustav
TCOJ 3.	H336	Može izazvati pospanost ili vrtoglavicu
TCOP 2.	H373	Može uzrokovati oštećenje organa (navesti sve organe na koje djeluje ako je poznato) tijekom produljenog ili ponavljano izlaganja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
Aspir. toks. 1.	H304	Može biti smrtonosno ako se proguta i uđe u dišni sustav
Ak. toks. vod. okol. 1.	H400	Vrlo otrovno za vodeni okoliš
Kron. toks. vod. okol. 1.	H410	Vrlo otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima

Smjesa je namijenjena za isporuku u jediničnoj ambalaži, kao što je bačva od 200 litara. To znači da se na ambalaži moraju nalaziti elementi označivanja u skladu s Uredbom CLP i elementi označivanja za prijevoz. Smjesa je predviđena za industrijsku uporabu i nije namijenjena za maloprodaju.

U ovom je slučaju dobavljač odlučio da će elemente i oznake naljepnice za prijevoz i elemente označivanja u skladu s Uredbom CLP uvrstiti na zajedničku naljepnicu. Ta opća naljepnica i korištena veličina slova bili bi dovoljno veliki da zadovoljavaju zahtjeve u skladu sa specifikacijama utvrđenima u Europskom sporazumu o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari (ADR) koji je u EU-u proveden Direktivom 2008/68/EZ.

U odnosu na piktograme opasnosti GHS06, GHS07 i GHS09 u skladu s Uredbom CLP, treba prikazati samo piktogram GHS06 u skladu s pravilom prvenstva utvrđenim u članku 26. stavku 1. točki (b) Uredbe CLP. Međutim, dobavljač je izostavio piktograme opasnosti GHS06, GHS09 i GHS02 jer su postojeći razredi i kategorije opasnosti već obuhvaćeni odgovarajućim piktogramima za prijevoz.

U ovom je primjeru UFI naznačen na naljepnici. Međutim, za opasne smjese koje podliježu obvezi podnošenja informacija u skladu s člankom 45. Uredbe CLP i koje su za industrijsku uporabu, UFI se alternativno može navesti samo u sigurnosno-tehničkom listu.

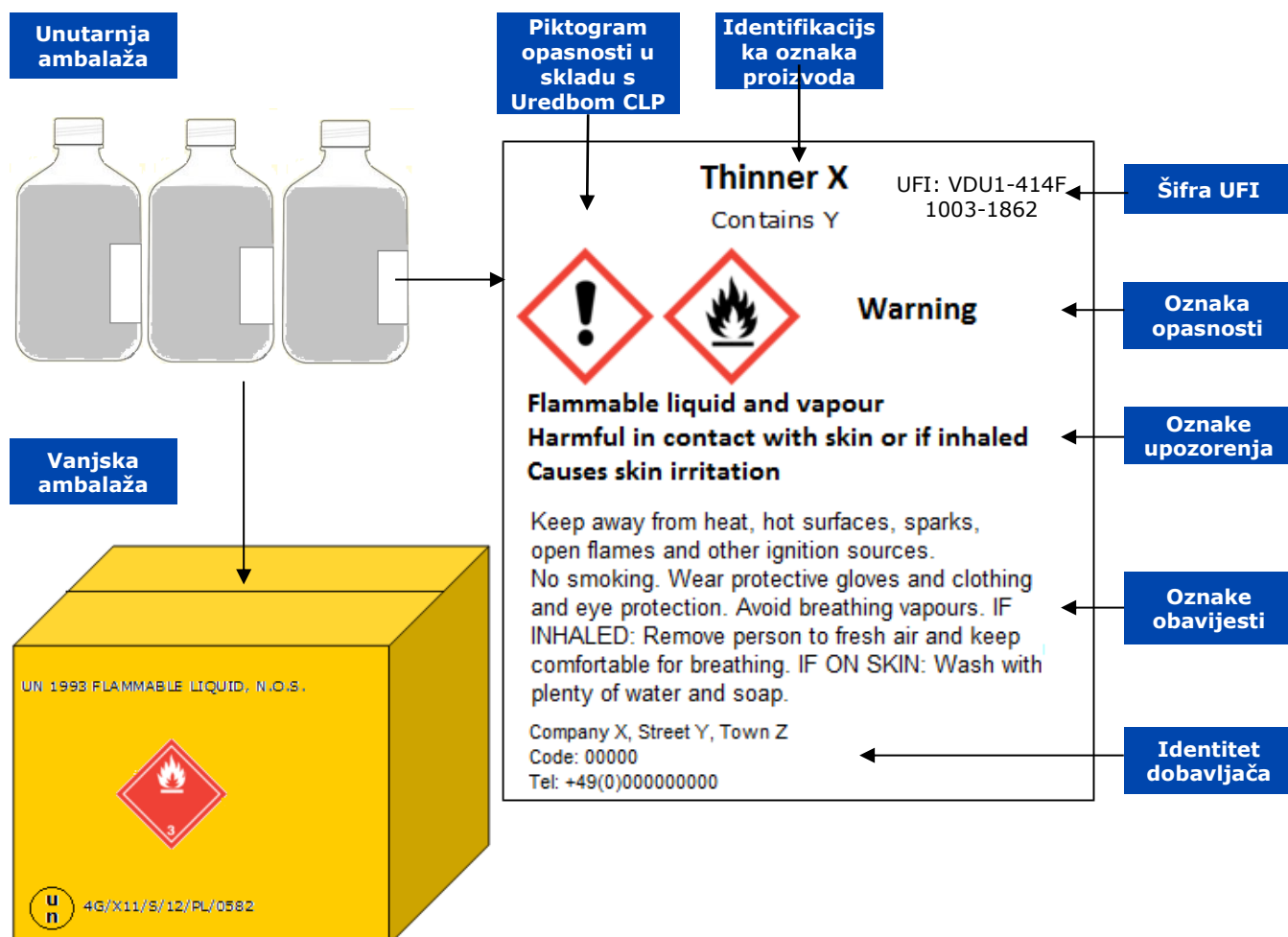
Identifikacijska oznaka proizvoda, uključujući tvari koje doprinose razvrstavanju smjese kao akutno toksične, TCOP i toksične pri udisanju	Identifikacijska oznaka proizvoda	Šifra UFI	Piktogram opasnosti u skladu s Uredbom CLP	Označivanje u prijevozu
	TOXIFLAM (sadržava X, Y)	UFI: VDU1-414F-1003-1862		
Oznaka opasnosti	Opasnost			3
Oznake upozorenja	<p>Lako zapaljiva tekućina i para.</p> <p>Otrovno u dodiru s kožom.</p> <p>Nadražuje kožu.</p> <p>Može nadražiti dišni sustav.</p> <p>Može uzrokovati oštećenje jetre i testisa tijekom produljenog ili ponavljano izlaganja.</p> <p>Može biti smrtonosno ako se proguta i uđe u dišni sustav.</p> <p>Vrlo otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima.</p> <p>Može izazvati pospanost ili vrtoglavicu.</p>			6
Oznake obavijesti	<p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja.</p> <p>Ne pušiti.</p> <p>Nositi zaštitne rukavice, zaštitno odijelo i zaštitu za oči.</p> <p>AKO SE PROGUTA: Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika.</p> <p>NE izazivati povraćanje.</p> <p>Izbjegavati ispuštanje u okoliš.</p> <p>Odložiti spremnik na mjesto odlaganja komunalnog otpada.</p>			
Prostor za dodatne dopunske informacije (npr. upute za uporabu)	<p>Dodatne pojedinosti o sigurnoj uporabi potražiti u sigurnosno-tehničkom listu.</p>			
Identitet dobavljača	<p>Proizveo:</p> <p>Poduzeće X Ulica Y, Grad Z, Poštanski broj 00000 Tel: +49(0)0000000000</p>			<p>UNXXXX [Ispravno otpremno ime]</p>

Primjer 10: Označivanje smjese koja se prevozi kopnenim putem u vanjskoj i unutarnjoj ambalaži (nije namijenjeno za maloprodaju)

U ovom primjeru prikazano je označivanje smjese koja se prevozi i koja je razvrstana na sljedeći način:

- Zap. tek. 3. H226 Zapaljiva tekućina i para
Ak. toks. 4. H312 Štetno u dodiru s kožom
kategorija
Ak. toks. 4. H332 Štetno ako se udiše
kategorija
Nadraž. kože 2. H315 Nadražuje kožu.
kategorija

Smjesa je sadržana u unutarnjoj ambalaži (boce) koja se nalazi u vanjskoj ambalaži (kutija) koja nije prozirna. Smjesa je predviđena za profesionalne korisnike i nije namijenjena za maloprodaju.

Na vanjskoj ambalaži potrebna je samo naljepnica za prijevoz (označivanje u skladu s Uredbom CLP nije obvezno).

Primjer 11: Označavanje smjese koja se prevozi kopnenim putem u jediničnoj ambalaži (nije namijenjeno za maloprodaju)

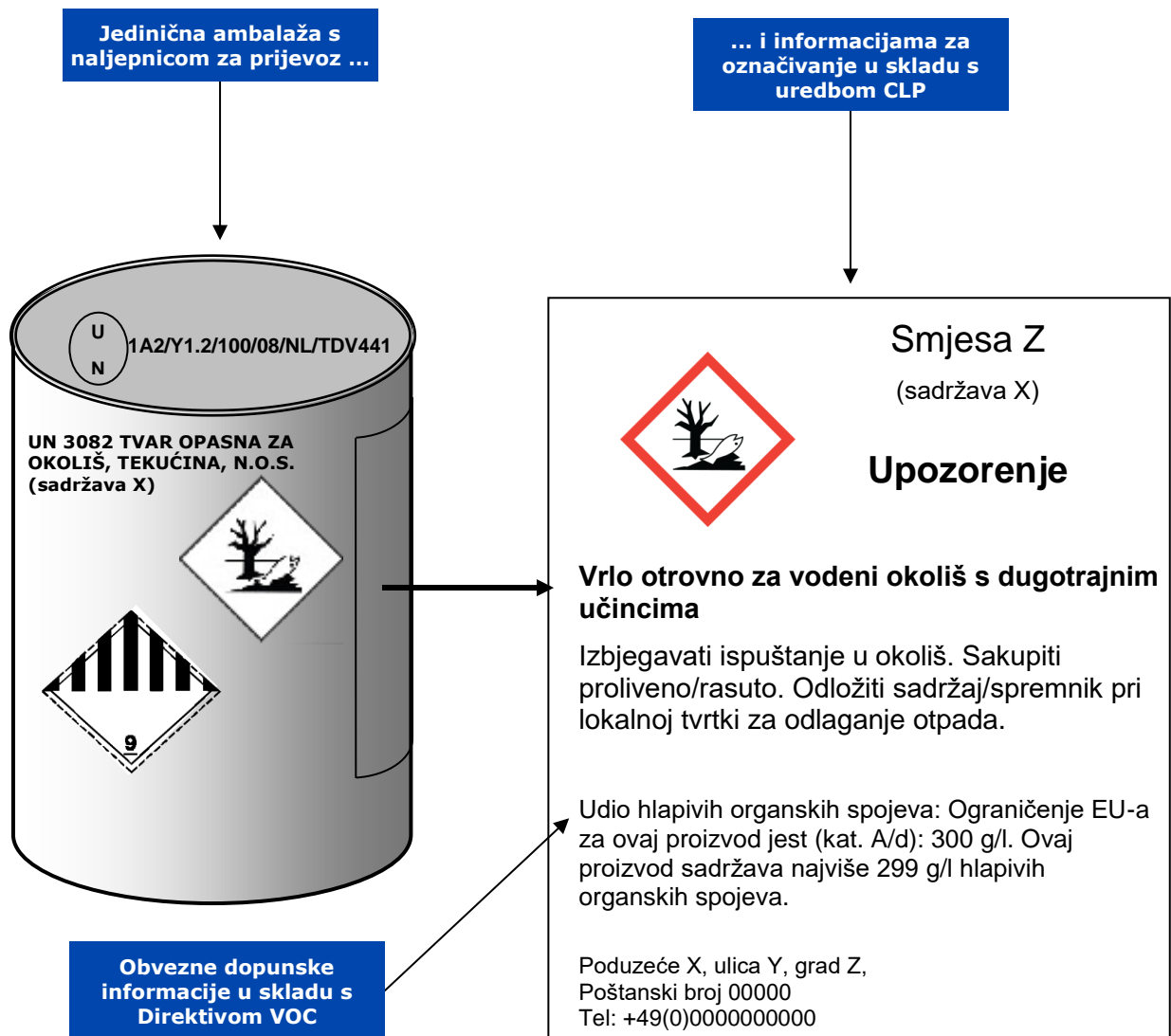
Ovaj primjer prikaz je odredbi koje se odnose na označavanje jedinične ambalaže u skladu s člankom 33. stavkom 3. Uredbe CLP. To je primjer smjese koja se razvrstava i označuje u skladu s pravilima o prijevozu opasnih tvari i Uredbom CLP. Smjesa se prevozi kopnenim putem u jediničnoj ambalaži (bačva). Nije namijenjena za maloprodaju.

U ovom primjeru pružene su potpune informacije za označavanje u skladu s Uredbom CLP na posebnoj naljepnici, uz informacije za označavanje u prijevozu (inačica 1.).

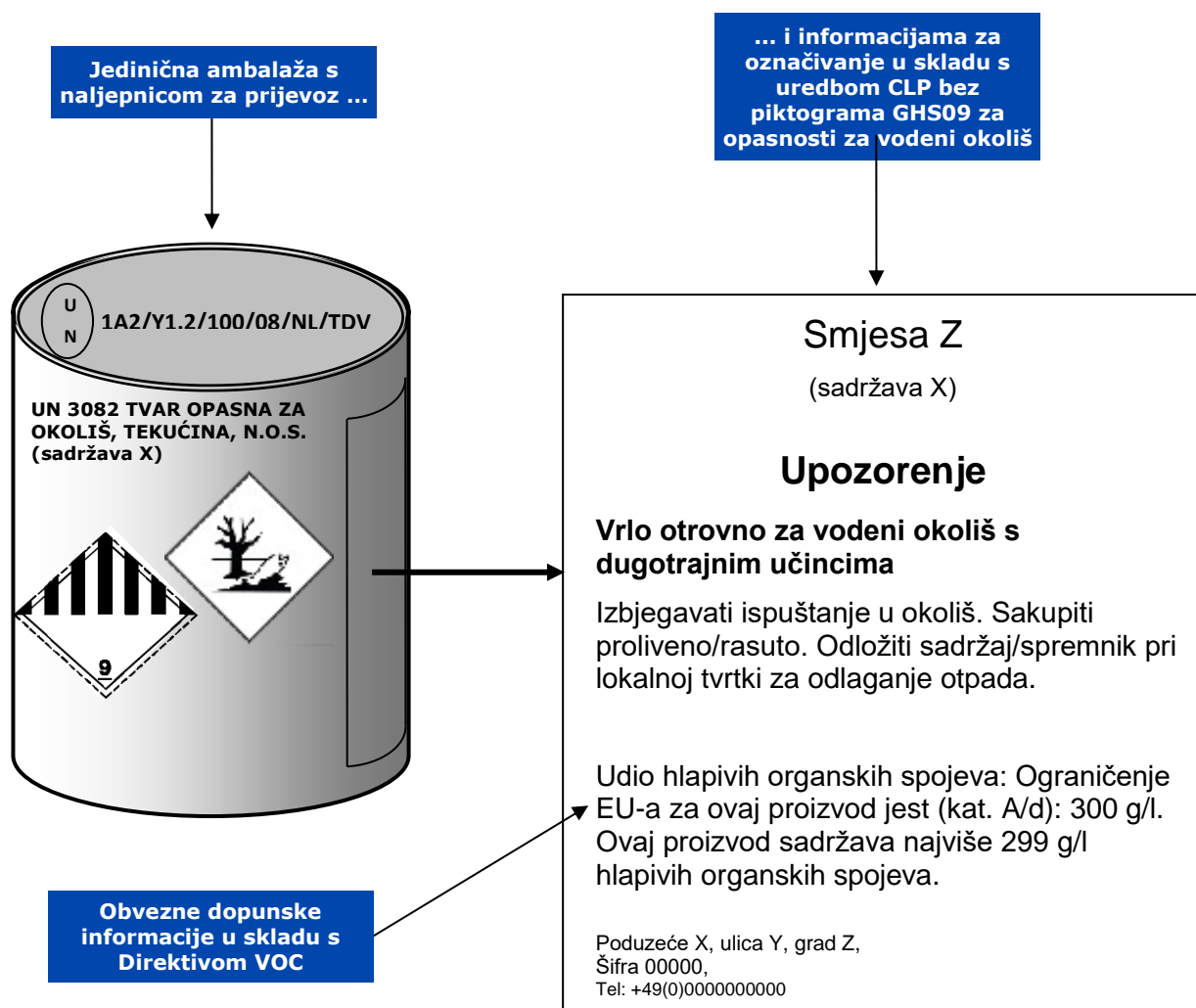
Piktogram opasnosti GHS09 u skladu s Uredbom CLP može se izostaviti s ambalaže jer se odnosi na iste opasnosti kao prijevozna oznaka „mrtvo stablo – mrtva riba” (inačica 2.).

S obzirom na to da je smjesa opasna samo za okoliš, UFI nije obvezan.

Inačica 1.:

Inačica 2.:

6.2 Poseban slučaj: označavanje dvokomponentnih proizvoda

U određenim posebnim slučajevima ambalaža proizvoda može biti toliko jedinstvena da je teško ispuniti zahtjeve označavanja u skladu s Uredbom CLP. Primjeri takvih situacija navedeni su u nastavku. Napominjemo da su u primjerima prikazani samo opći aspekti označavanja dvokomponentnih proizvoda te nije namjera njima predstaviti ispravan odabir odgovarajućih elemenata označavanja.

Napomena:

Pri određivanju zahtjeva za označavanje za slične, jedinstvene ambalaže možda će biti potrebna prosudba ovisno o pojedinom slučaju. Informacije ne bi smjele zbunjivati korisnika, a naljepnica treba biti lako razumljiva.

Primjer 12: Označavanje dvokomponentnog ljepila koje se prodaje kao komplet

Na slici u nastavku prikazan je primjer popularnog dvokomponentnog ljepila koje se sastoji od dviju smjesa, epoksidne smole (dio A) i učvršćivača (dio B), i koje se prodaje kao komplet. Dvije se smjese stavljaju u odvojene spremnike koji su pričvršćeni zajedno i koji se prodaju kao komplet u prozirnoj vanjskoj ambalaži. Kada se upotrebljava, sadržaj obaju spremnika miješa se nakon ili tijekom istiskivanja. Dio A i dio B reagiraju kako bi se dobila konačna smjesa koja se može upotrebljavati kao ljepilo za široki spektar materijala.

U ovoj situaciji potrebno je na spremnike pričvrstiti dvije zasebne naljepnice (jednu naljepnicu za svaku smjesu (u spremniku)). Informacije o opasnosti koje se nalaze na naljepnicama moraju se odnositi na oblik/fizička stanja u kojima se obje smjese (dio A i dio B) stavljaju na tržište. Vanjska ambalaža cijelog kompleta ne mora biti označena jer je prozirna i omogućuje da se jasno vidi unutrašnja ambalaža (oba spremnika).

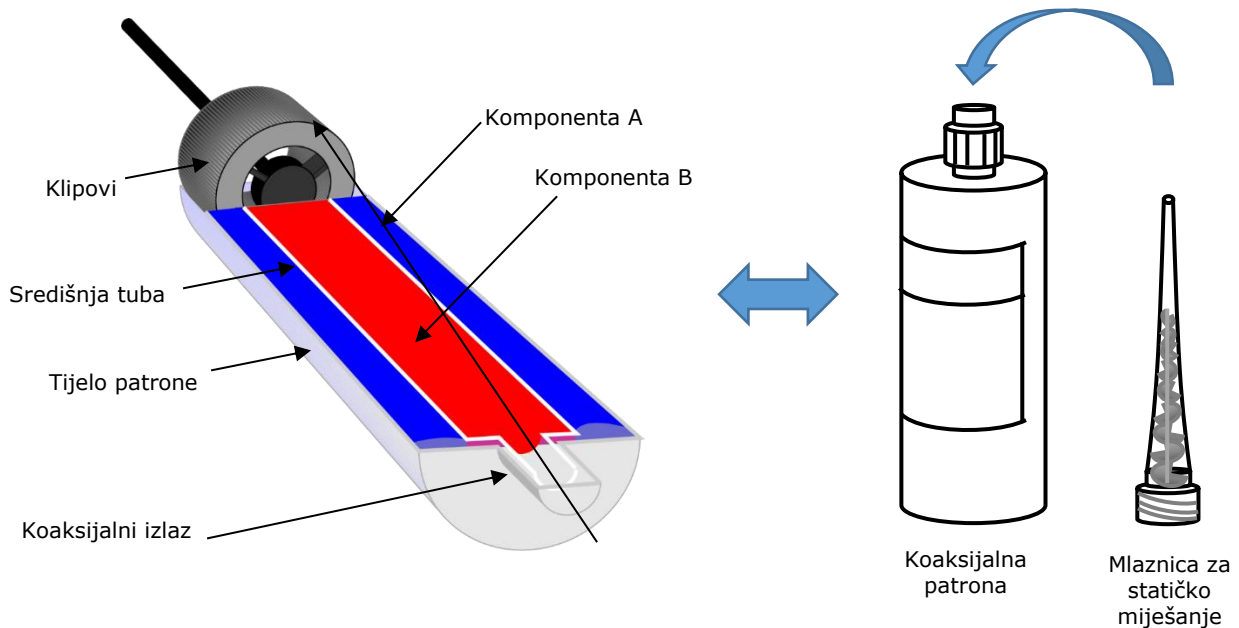
Ako je proizvod koji nastane tijekom krajnje uporabe opasan (s različitim svojstvima u odnosu na smjese u spremnicima), korisniku je potrebno omogućiti dostatne upute kako bi se zajamčila sigurna uporaba. Primjerice, upute se mogu navesti na naljepnici ili na zasebnom letku u pakiranju.

Ako takav proizvod nije namijenjen maloprodaji, potrebno je dostaviti dva zasebna sigurnosno-tehnička lista kako bi se korisnicima omogućilo da ispune svoje odgovornosti u pogledu upravljanja rizicima do kojih dolazi uporabom produkta reakcije i koji nastaju pri krajnjoj uporabi dviju smjesa (tj. ljepila).

Budući da je ljepilo iz primjera ujedno razvrstano kao opasno, u sigurnosno-tehničkim listovima potrebno je navesti odgovarajuće informacije o mjerama upravljanja rizicima.

Primjer 13.: Označivanje koaksijalne patrone

Koaksijalna patrona sastoji se od središnje tube okružene vanjskom prstenastom cijevi za konzistentno dvokomponentno doziranje s točno određenim omjerom komponenti (vidjeti slike u nastavku). Obično dva dijela patrone imaju vlastite lijevane klipove. Kad se oba klipa potisnu, te se dvije komponente zajedno potiskuju kako bi se izmiješale i reagirale kroz mlaznice za statičko miješanje. Kontrolni ventil koji se nalazi na izlazu sprečava međusobnu kontaminaciju. Razdjelnik drži komponente razdvojeno sve dok ne dosegnu izlaz mlaznice.

U slučaju koaksijalne patrone postoji vanjska ambalaža – jedan spremnik koji je vidljiv korisniku. Kako bi se osigurala sigurna uporaba dvokomponentnog proizvoda u patroni, taj bi proizvod trebalo označiti jednom fizičkom naljepnicom u skladu s Uredbom CLP, pri čemu su elementi označivanja za svaku smjesu pojedinačnih komponenti jasno odvojeni kako bi se napravila razlika među njima.

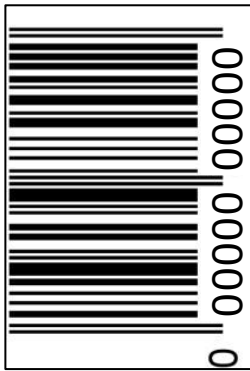
Sljedeće obvezne elemente naljepnice u skladu s Uredbom CLP treba zasebno prikazati (ako je primjenjivo) za svaku od sastavnih smjesa pojedinačnih komponenti:

- identifikacijsku oznaku proizvoda za smjesu pojedinačnih komponenti,
- piktogram opasnosti,
- oznaku opasnosti,
- oznake upozorenja,
- oznake obavijesti,
- šifru UFI.

Ostali obvezni elementi na naljepnici u skladu s Uredbom CLP, kao što su identifikacija dobavljača, trgovački naziv i određene dodatne informacije mogu se na naljepnici prikazati jedanput.

Ako se konačna izmiješana smjesa ne razvrstava kao opasna, u upute za uporabu ne treba uključiti dodatne informacije.

Ako je konačna izmiješana smjesa opasnija od smjesa pojedinačnih komponenti ili ako uzrokuje opasnosti koje već nisu navedene na naljepnici, informacije o tome treba navesti u uputama za uporabu (npr. na naljepnici ili unutar vanjske ambalaže) te u odjeljku 2.3. sigurnosno-tehničkog lista.

Trgovački naziv	Trgovački naziv																										
Vrsta proizvoda	BRZOSTVRDNJAVAJUĆE UČVRŠĆUJUĆE LJEPILO																										
Oznaka opasnosti za smjesu pojedinačnih komponenti A	Komponenta A	Sadrži: Tvar X. Zapaljiva tekućina i para. Može biti smrtonosno ako se proguta i uđe u dišni sustav. Nadražuje kožu. Uzrokuje jako nadraživanje oka.	Oznake upozorenja za smjesu pojedinačnih komponenti A																								
Piktogrami opasnosti za smjesu pojedinačnih komponenti A	Opasnost		Oznake obavijesti za smjesu pojedinačnih komponenti A																								
Šifra UFI za smjesu pojedinačnih komponenti A	UFI: E600-30P1-S00Y-5079																										
Oznaka opasnosti za smjesu pojedinačnih komponenti B	Komponenta B	Sadrži: Tvar Y. Može izazvati alergijsku reakciju na koži. Uzrokuje jako nadraživanje oka. Vrlo otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima.	Oznake upozorenja za smjesu pojedinačnih komponenti B																								
Piktogrami opasnosti za smjesu pojedinačnih komponenti B	Upozorenje		Oznake obavijesti za smjesu pojedinačnih komponenti B																								
Šifra UFI za smjesu pojedinačnih komponenti B	UFI: VDU1-414F-1003-1862																										
Prije uporabe pregledati najažurniji lokalni tehnički list s podacima o proizvodu i sigurnosno-tehničke listove.			Prostor za dodatne dopunske informacije (npr. upute za uporabu)																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Temperatura</th> <th>Trajanje stanja gela</th> <th>Vrijeme sušenja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>+30 °C</td> <td>4 min</td> <td>35 min</td> </tr> <tr> <td>+25 °C – +30 °C</td> <td>4 min</td> <td>40 min</td> </tr> <tr> <td>+20 °C – +25 °C</td> <td>5 min</td> <td>50 min</td> </tr> <tr> <td>+10 °C – +20 °C</td> <td>6 min</td> <td>85 min</td> </tr> <tr> <td>+5 °C – +10 °C</td> <td>10 min</td> <td>145 min</td> </tr> <tr> <td>+5 °C</td> <td>18 min</td> <td>145 min</td> </tr> <tr> <td>-10 °C¹</td> <td>30 min</td> <td>24 h</td> </tr> </tbody> </table>			Temperatura	Trajanje stanja gela	Vrijeme sušenja	+30 °C	4 min	35 min	+25 °C – +30 °C	4 min	40 min	+20 °C – +25 °C	5 min	50 min	+10 °C – +20 °C	6 min	85 min	+5 °C – +10 °C	10 min	145 min	+5 °C	18 min	145 min	-10 °C ¹	30 min	24 h	
Temperatura	Trajanje stanja gela	Vrijeme sušenja																									
+30 °C	4 min	35 min																									
+25 °C – +30 °C	4 min	40 min																									
+20 °C – +25 °C	5 min	50 min																									
+10 °C – +20 °C	6 min	85 min																									
+5 °C – +10 °C	10 min	145 min																									
+5 °C	18 min	145 min																									
-10 °C ¹	30 min	24 h																									
¹ Minimalna temperatura patrone: +5 °C																											
Identitet dobavljača	Poduzeće X Ulica Y Grad Z Poštanski broj 01234 Država Tel: +01(0)234567890 www.companyx.com																										
Nazivna količina	300 ml 500 g																										
Najbolje upotrijebiti prije kraja XX/2019.																											

7. Smjernice o odabiru oznaka obavijesti za naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP

7.1 Uvod

Na temelju UN GHS-a, u skladu s Uredbom CLP oznake obavijesti dodjeljuju se svim razredima opasnosti u svrhu sigurne isporuke i uporabe tvari ili smjese. Na temelju članka 4. Uredbe CLP, dobavljači moraju odabrati oznake obavijesti za naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP.

Dobavljači mogu biti sljedeći:

- proizvođači ili uvoznici tvari,
- uvoznici smjesa;
- daljnji korisnici tvari ili smjesa (uključujući formulatore),
- distributeri (uključujući trgovce na malo) tvari ili smjesa ili
- proizvođači ili uvoznici eksplozivnih proizvoda kako su definirani u odjeljku 2.1 Priloga I. Uredbi CLP.

Oznake obavijesti moraju se odabrati na temelju članka 22. i 28. Uredbe CLP i Priloga IV. Uredbi CLP.

Članak 22.

Oznake obavijesti

1. *Naljepnica sadrži odgovarajuće oznake obavijesti.*
2. *Oznake obavijesti treba odabrati među obavijestima navedenim u tablicama u dijelovima od 2. do 5. Priloga I. u kojima se navode elementi označivanja za svaki razred opasnosti.*
3. *Oznake obavijesti odabiru se u skladu s kriterijima utvrđenim u dijelu 1. Priloga IV., uzimajući u obzir oznake upozorenja i predviđene ili identificirane uporabe tvari, odnosno smjese.*
4. *Oznake obavijesti treba formulirati u skladu s dijelom 2. Priloga IV.*

Članak 28.

Načela prvenstva za oznake obavijesti

1. *Ako se pri odabiru oznaka obavijesti pokaže da su neke oznake obavijesti očigledno u pretjeranom broju ili nepotrebne u odnosu na određenu tvar, smjesu ili ambalažu, one se ne navode na naljepnici.*
2. *Ako se tvar ili smjesa nalazi u prometu na malo, na naljepnici se navodi oznaka obavijesti, koja se odnosi kako na odlaganje tvari ili smjese tako i na odlaganje ambalaže, osim ako je to nepotrebno na temelju članka 22. U svim ostalim slučajevima nije potrebno navoditi oznaku obavijesti za odlaganje, ako je jasno da odlaganje tvari ili smjese odnosno ambalaže ne predstavlja opasnost za zdravlje ljudi i okoliš.*
3. *Na naljepnici se ne smije nalaziti više od šest oznaka obavijesti, osim ako je to nužno kako bi se predočila vrsta i veličina opasnosti.*

Prilog IV.

„Dobavljači mogu kod odabira oznaka obavijesti u skladu s člankom 22. i člankom 28. stavkom 3. kombinirati obavijesti prikazane u tablici u nastavku [iz Priloga IV.], pazeći da upute budu jasne i razumljive. (...)”

Ni UN GHS ni Uredba CLP ne pružaju jasna pravila o načinu odabira oznaka obavijesti za naljepnicu (osim odredbi članaka 22. i 28. i osnovnih uputa koje se nalaze u stupcima koji sadržavaju uvjete za uporabu u tablicama od 6.1. do 6.5. Priloga IV. Uredbi CLP).

S druge strane, broj oznaka obavijesti u skladu s Uredbom CLP/UN GHS-om više je nego udvostručen u usporedbi s brojem S-oznaka u skladu s Direktivom DSD. U situaciji kada nema pravila za odabir, prosječnoj opasnoj tvari navedenoj u Prilogu VI. Uredbi CLP jednostavno se može dodijeliti više od 20 oznaka obavijesti na naljepnici, na temelju opasnosti tvari (vidjeti [odjeljak 3.4.](#) ovih smjernica). U skladu s Uredbom CLP, obično se na naljepnici ne smije navoditi više od šest oznaka obavijesti, osim ako je to nužno kako bi se prikazala vrsta i ozbiljnost opasnosti. Stoga je na temelju učinkovitih pravila za odabir potrebno znatno smanjiti broj oznaka obavijesti.

7.2 Metodologija

Odabir oznaka obavijesti u skladu s Uredbom CLP temelji se na:

- odredbama članaka 22. i 28. Uredbe CLP i
- osnovnim uputama koje se nalaze u stupcima koji sadržavaju uvjete za uporabu u tablicama od 6.1. do 6.5. Priloga IV. Uredbi CLP i
- uputama koje su navedene odmah ispod oznaka obavijesti u tablicama za odabir (vidjeti [odjeljak 7.3.](#) ovih smjernica).

Za odabir oznaka obavijesti u skladu s Uredbom CLP odabran je sljedeći pristup:

- oznake obavijesti⁵¹ potrebno je odabrati u skladu s pravilima opisanima u članku 28. Uredbe CLP i dijelu 1. Priloga IV. Uredbi CLP;
- pri odabiru oznaka obavijesti trebalo bi uzeti u obzir postojeće opasnosti i utvrđene ili predviđene uvjete za uporabu tvari ili smjese;
- ako u sadržaju dviju oznaka obavijesti postoji očito ponavljanje, potrebno je odabrati samo najrelevantniju oznaku;
- pri dodjeljivanju oznaka obavijesti slijedi se načelo „semaforskog“ sustava. U pogledu uvjeta za uporabu opisanih u ovom dokumentu, razlikuju se oznake obavijesti koje se „izrazito preporučuju“, „preporučuju“, koje su „neobvezne“ i koje „ne treba upotrebljavati“ na naljepnici s upozorenjem;
- posebnu preporuku treba promatrati uzimajući u obzir izvorne uvjete za uporabu u skladu s Uredbom CLP, navedene u pripadajućoj oznaci obavijesti u tablicama za odabir;
- u Uredbi CLP navode se dvije ciljane skupine: maloprodaja i industrijski/profesionalni korisnici. Ako ciljane skupina nije jasno navedena, uvjeti za uporabu primjenjuju se i na maloprodaju i na industrijske/profesionalne korisnike.
- Ako se (izrazito) preporučuje određena oznaka obavijesti, ali navedena su neka izuzeća (uvjet „osim ako“), ne smije se upotrebljavati ako se primjenjuju uvjeti navedeni u odredbi „osim ako“:

⁵¹ Odgovaraju prijašnjim sigurnosnim izrazima (S-oznakama) u skladu s Direktivom DSD, ali nisu uvijek istovjetne njima.

Na primjer:

Oznaka P264 („Nakon uporabe temeljito oprati ...“) za razred opasnosti „Nagrizajuće za kožu 1. kategorije“ ne smije se upotrebljavati kada je već za naljepnicu upozorenja za tvar ili smjesu odabrana oznaka P280 („Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice“).

U suprotnom slučaju, ako je oznaka obavijesti neobvezna, trebala bi se upotrebljavati ako se primjenjuju uvjeti navedeni u odredbi „osim ako“:

Na primjer:

Oznaku P410 („Zaštititi od sunčeva svjetla“) za razred opasnosti „Plinovi pod tlakom“ treba upotrijebiti u slučaju kada su opisani plinovi podložni (sporom) raspadanju ili polimerizaciji.

- Slično prethodnoj točki, ako se uporaba određene oznake obavijesti (izrazito) preporučuje samo pod određenim uvjetima, oznaka se ne smije upotrebljavati kada ti uvjeti nisu primjenjivi:

Na primjer:

Oznaka P260 („Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol“) ne preporučuje se za tvari ili smjese koje su nagrizajuće za kožu kada nije vjerojatno da će doći do udisanja (npr. za tvari/smjese koje nisu hlapive i ako se čestice ili magla koje je moguće udisati ne pojavljuju tijekom uporabe).

- Za neke opasnosti obično se mora preporučiti uporaba mnogih posebnih oznaka obavijesti. Kao posljedica toga, broj oznaka obavijesti na naljepnici lako će premašiti ciljani broj od šest oznaka, čak i za jednostavne tvari.

S druge strane, naljepnica, u usporedbi sa sigurnosno-tehničkim listom, nije uvijek jedini i najbolji način prenošenja poruke industrijskim/profesionalnim korisnicima, npr. za oznaku P241 („Rabiti električnu/ventilacijsku/rasvjetnu/.../opremu koja neće izazvati eksploziju“). U takvim slučajevima smjernice ujedno upućuju na sigurnosno-tehnički list te se u njima daje preporuka i za naljepnicu i za sigurnosno-tehnički list. Preporuka za uvrštenje na naljepnicu tada je „slabija“ nego za sigurnosno-tehnički list; vidjeti, primjerice, oznaku P241 za zapaljive tekućine ili oznaku P373 („NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive“) za opasnosti od eksplozija. U nekim se slučajevima čak preporučuje staviti odgovarajuće oznake obavijesti **samo** u odgovarajuće odjeljke sigurnosno-tehničkog lista;

- U pogledu fizikalnih opasnosti, uvijek je potrebno odrediti isporučuju li se tvari ili smjese koje predstavljaju te opasnosti za maloprodaju ili rukuje li njima šira javnost. Kada to nije slučaj, uporabi dodatnih oznaka obavijesti može se oduzeti prvenstvo („slabija preporuka“);
- Za određene razrede opasnosti navedene u tablici 6.5. Priloga IV. Uredbom CLP propisuje se najmanje jedna oznaka obavijesti koja se odnosi na odlaganje tvari ili smjesa koje se nalaze u maloprodaji, kako je navedeno u članku 28. stavku 2. Uredbe CLP;

- Ako se preporučuje kombiniranje dviju ili više oznaka obavijesti koje se mogu i samostalno upotrebljavati, u uvjetima za uporabu navodi se „(izrazito) se preporučuje, u kombinaciji s Pxxx“:

Na primjer:

„Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s P302+P350 („U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Oprati velikom količinom vode/...“) za P310 („Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika...“) za razred opasnosti: 1. i 2. (dermalno)

Takve kombinirane oznake trebaju se smatrati jednom oznakom obavijesti;

- Dodatne smjernice pružene su za primjenu oznaka obavijesti P101 („Ako je potrebna liječnička pomoć, pokazati spremnik ili naljepnicu“), P102 („Čuvati izvan dohvata djece“) i P103 („Prije uporabe pročitati naljepnicu“) za opasne tvari i smjese koje su u maloprodaji (vidjeti tablicu u [odjeljku 7.3.1.](#) ovih smjernica).

Potrebno je napomenuti da za tvari i smjese koje su razvrstane prema fizikalnoj opasnosti te opasnost za zdravlje ljudi ili okoliš, odabir na temelju pravila navedenih u ovim smjernicama još uvijek može dovesti do konačnog skupa koji znatno premašuje ciljani broj od šest oznaka za naljepnicu (vidjeti [primjer C](#) u [odjeljku 7.4.](#) ovih smjernica). Čak i kada se to načelno može opravdati člankom 28. stavkom 3. Uredbe CLP, ostaje pitanje je li raspon informacija za označivanje još uvijek lako čitljiv, posebno kada se pojavljuju duge kombinirane oznake.

Stoga se pri provjeri skupa oznaka obavijesti odabranih na temelju ovih smjernica predlaže uzeti u obzir sljedeća načela:

- određene oznake sprečavanja i postupanja pružaju hitniji savjet od drugih oznaka jer brzo djelovanje može biti ključno. Stoga, ako se zbog različitih opasnosti dodjeljuju slične oznake obavijesti s različitim prvenstvima, potrebno je odabrati najstrožu oznaku obavijesti. Ta se procjena može donijeti samo za svaki pojedini slučaj te će uvelike ovisiti o postojećim opasnostima:

Na primjer:

Za tvar koja je razvrstana kao akutno toksična i karcinogena, mjere prve pomoći za akutnu toksičnost imat će prednost pred dugotrajnijim učincima, tj. P310 („Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika...“) imat će prednost pred P311 („Nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika...“), P312 („U slučaju zdravstvenih tegoba nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika...“) i P313 („Zatražiti savjet/pomoć liječnika“).

- bolje bi rješenje bilo odustati od izbora oznaka na naljepnici koje se čine manje hitnima i staviti ih u sigurnosno-tehnički list;
- kako bi se smanjio broj oznaka obavijesti, može se uzeti u obzir sadržaj oznake upozorenja:

Na primjer:

Oznaka P222 („Spriječiti dodir sa zrakom“) za razrede opasnosti „Piroforne tekućine“ i „Piroforne krutine“ može biti izostavljena jer se upotrebljava oznaka upozorenja H250 („Samozapaljivo u dodiru sa zrakom“).

Ako se mora sastaviti sigurnosno-tehnički list, u njega je potrebno uvrstiti oznake obavijesti za naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP, u odjeljku 2.2. („Elementi označivanja“) (vidjeti [Smjernice o sastavljanju sigurnosno-tehničkih listova](#)). Izostavljene oznake mogu se umjesto toga uvrstiti u odgovarajuće odjeljke sigurnosno-tehničkog lista kako bi industrijskom ili profesionalnom korisniku pružile dostatne informacije za sigurno postupanje s tvari ili smjesom.

7.3 Tablice za odabir

Tablice za odabir u nastavku (odjeljci od [7.3.1.](#) do [7.3.5.](#) ovih smjernica) u skladu su s formatom iz odjeljka 3. Priloga 3. UN GHS-a. Tablice su poredane u skladu s odgovarajućim razredom i kategorijom opasnosti.

Ove se smjernice nadovezuju na opće odredbe iz članaka 22. i 28. Uredbe CLP, kao i na temeljne upute iz stupaca koji sadrže uvjete za uporabu u tablicama 6.1.-6.5. Priloga IV. Uredbi CLP. Među ostalim, uzimaju se u obzir: predviđene uporabe i fizikalna svojstva tvari ili smjese.

Izvorni uvjeti za uporabu u skladu s Uredbom CLP prikazani su u crnoj boji pod odgovarajućim oznakama obavijesti u sljedećim tablicama za odabir. Suprotno tomu, uvjeti koji predstavljaju smjernice EU-a označeni su **zvjezdicom (★) i u plavoj su boji** kako bi se razlikovali od izvornih uvjeta za uporabu u skladu s Uredbom CLP (vidjeti također stupce koji sadržavaju uvjete za uporabu u tablicama od 6.1. do -6.5. Priloga IV. Uredbi CLP).

Kada se u tekstu oznake obavijesti nalazi uzlazna kosa ili **dijagonalna crta „/“**, njome se naznačuje da je potrebno odabrati jedan od izraza koje razdvaja:

Na primjer:

P280 („Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice“) može se tumačiti: „Nositi zaštitu za oči“ ili „Nositi zaštitu za oči i lice“.

Kada se u tekstu oznake obavijesti nalazi **trotočka „...“**, njome se naznačuje da nisu navedeni svi mjerodavni uvjeti. Stoga proizvođač ili dobavljač mora po potrebi dodati potrebne informacije.

Na primjer:

U slučaju P312 („U slučaju zdravstvenih tegoba nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/ ...“), uporaba trotočke („...“) naznačuje da proizvođač ili dobavljač navodi ostale mogućnosti.

Kada se tekstu oznake obavijesti nalazi **uglata zagrada „[...]“**, naznačuje se da tekst u uglatoj zagradi nije prikladan u svakom slučaju te da se treba upotrijebiti samo u određenim okolnostima. U tom se slučaju uključuju uvjeti za uporabu kojima se objašnjava kada upotrijebiti taj tekst.

Na primjer:

Oznaka P284 glasi: „[U slučaju nedovoljnog prozračivanja] nositi sredstva za zaštitu dišnog sustava“. U oznaci obavijesti naveden je sljedeći uvjet za uporabu: *„tekst u uglatoj zagradi može se upotrijebiti ako su uz kemikaliju navedene dodatne informacije o mjestu uporabe kojima se objašnjava vrsta prozračivanja primjerena za sigurnu uporabu“*. Primjena ovog uvjeta trebala bi se tumačiti kako slijedi: ako se uz kemikaliju navedu dodatne informacije kojima se objašnjava vrsta odgovarajućeg prozračivanja za sigurnu uporabu, tekst u uglatoj zagradi može se upotrijebiti. U tom bi slučaju oznaka P284 glasila: „U slučaju nedovoljnog prozračivanja nositi sredstva za zaštitu dišnog sustava“. Međutim, ako se kemikalija isporučuje bez takvih informacija, tekst u uglatoj zagradi ne upotrebljava se te bi oznaka P284 trebala glasiti: „Nositi sredstva za zaštitu dišnog sustava.“

Dobavljači mogu kod odabira oznaka obavijesti u skladu s uvjetima za uporabu navedenima u tablicama kombinirati te oznake, pazeći da upute budu jasne i razumljive. U tom slučaju specifičan tekst izraza o komponentama mora se zadržati u kombiniranim izrazima. Nakon tablica za odabir slijede četiri primjera (A, B, C i D) tvari za koje je prikazan odabir oznaka obavijesti za naljepnicu (vidjeti [odjeljak 7.4.](#) ovih smjernica).

7.3.1 Opće oznake obavijesti**Oznaka obavijesti**

P101

Ako je potrebna liječnička pomoć, pokazati spremnik ili naljepnicu.

- Maloprodaja

- ★ Izrazito se preporučuje za sve tvari i smjese razvrstane prema opasnosti za zdravlje koje se prodaju na malo

P102

Čuvati izvan dohvata djece.

- Maloprodaja

- ★ Izrazito se preporučuje za tvari i smjese koje se prodaju na malo, osim za one koje su razvrstane samo kao opasne za okoliš
- ★ To vrijedi i za ambalaže koje moraju biti opremljene zatvaračem koji djeci otežava otvaranje (Prilog II., odjeljak 3.1.1.1.)

P103

Prije uporabe pročitati naljepnicu.

- Maloprodaja

- ★ Neobvezno, ali može biti propisano drugim propisima EU-a

7.3.2 Posebne oznake obavijesti za fizikalne opasnosti

7.3.2.1 Eksplozivi

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Nestabilni eksploziv	Opasnost	H200 Nestabilni eksploziv

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P201</p> <p>Prije uporabe pribaviti posebne upute.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P250</p> <p>Ne izlagati mrvljenju/udarcima/trenju... .</p> <p>★ ako je eksploziv mehanički osjetljiv</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi moguće grubo rukovanje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako je eksploziv mehanički osjetljiv</p> <p>★ Neobvezno ako eksploziv nije mehanički osjetljiv</p> <p>P280</p>	<p>P370 + P372 + P380 + P373</p> <p>U slučaju požara: Opasnost od eksplozije. Evakuirati područje. NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P401</p> <p>Skladištiti u skladu s...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi mjerodavne lokalne/regionalne/nacionalne/međunarodne propise.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list. Navesti mjerodavni propis.</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija.</p>

<p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje primijeniti cijeli tekst iz oznake P280</p>			
--	--	--	--

7.3.2.1 Eksplozivi (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Odjeljak 1.1.	Opasnost	H201 Eksplozivno; opasnost od eksplozije ogromnih razmjera
Odjeljak 1.2.	Opasnost	H202 Eksplozivno; velika opasnost od rasprskavanja
Odjeljak 1.3.	Opasnost	H203 Eksplozivno; opasnost od vatre, udarnog vala ili rasprskavanja

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P230</p> <p>Čuvati navlaženo s ...</p> <p>- za tvari i smjese koje su navlažene, razrijeđene, otopljene ili u suspenziji flegmatizatora kako bi se smanjila ili suzbila njihova eksplozivna svojstva (desenzitirani eksplozivi).</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući materijal.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P370 + P372 + P380 + P373</p> <p>U slučaju požara: Opasnost od eksplozije. Evakuirati područje. NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P401</p> <p>Skladištiti u skladu s...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi mjerodavne lokalne/regionalne/nacionalne/međunarodne propise.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list. Navesti mjerodavni propis.</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>

<p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvat kemikalije.</p> <p>- ako je eksploziv elektrostatski osjetljiv.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P250</p> <p>Ne izlagati mrvljenju/udarcima/trenju... .</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ ako je eksploziv mehanički osjetljiv <p>... Proizvođač/dobavljač navodi moguće grubo rukovanje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje ako je eksploziv mehanički osjetljiv ★ Neobvezno ako eksploziv nije mehanički osjetljiv <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p>			<ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za eksplozive koji se isporučuju za maloprodaju (ako države članice dopuštaju takvu opskrbu).
--	--	--	---

<p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštita za oči izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike★ Zaštita za lice izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike ako predmeti mogu stvarati opasne krhotine★ Preporučuje se za eksplozive koji se isporučuju za maloprodaju (ako države članice dopuštaju takvu opskrbu).			
---	--	--	--

7.3.2.1 Eksplozivi (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Odjeljak 1.4.	Upozorenje	H204 Eksplozivno; opasnost od vatre ili rasprskavanja

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P370 + P372 + P380 + P373</p> <p>U slučaju požara: Opasnost od eksplozije. Evakuirati područje. NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive.</p>	<p>P401</p> <p>Skladištiti u skladu s...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi mjerodavne lokalne/regionalne/nacionalne /međunarodne propise.</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p>
<p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>- osim za eksplozive iz odjeljka 1.4. (skupina kompatibilnosti S) u ambalaži za prijevoz.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list. Navesti mjerodavni propis.</p>	<p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p>
<p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvata kemikalije.</p> <p>- ako je eksploziv elektrostatski osjetljiv.</p> <p>★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>	<p>P370 + P380 + P375</p> <p>U slučaju požara: Evakuirati područje. Gasiti s veće udaljenosti zbog opasnosti od eksplozije.</p> <p>- za eksplozive iz odjeljka 1.4. (skupina kompatibilnosti S) u ambalaži za prijevoz.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>		<p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p> <p>★ Obvezno za eksplozive koji se isporučuju za maloprodaju (ako države članice dopuštaju takvu opskrbu).</p>

<p>P250</p> <p>Ne izlagati mrvljenju/udarcima/trenju... .</p> <ul style="list-style-type: none">★ ako je eksploziv mehanički osjetljiv <p>... Proizvođač/dobavljač navodi moguće grubo rukovanje.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Izrazito se preporučuje ako je eksploziv mehanički osjetljiv★ Neobvezno ako eksploziv nije mehanički osjetljiv <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštita za oči izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike★ Zaštita za lice izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike ako predmeti mogu stvarati opasne krhotine★ Preporučuje se za eksplozive koji se isporučuju za maloprodaju (ako države članice dopuštaju takvu opskrbu).			
--	--	--	--

7.3.2.1 Eksplozivi (nastavak)

Nema
dodatnih
piktograma
opasnosti

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Odjeljak 1.1.	Upozorenje	H205 U vatri može izazvati eksploziju ogromnih razmjera

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P230</p> <p>Čuvati navlaženo s ...</p> <p>- za tvari i smjese koje su navlažene, razrijeđene, otopljene ili u suspenziji flegmatizatora kako bi se smanjila ili suzbila njihova eksplozivna svojstva (desenzitirani eksplozivi).</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući materijal.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P370 + P372 + P380 + P373</p> <p>U slučaju požara: Opasnost od eksplozije. Evakuirati područje. NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P401</p> <p>Skladištiti u skladu s...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi mjerodavne lokalne/regionalne/nacionalne/m eđunarodne propise.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list. Navesti mjerodavni propis.</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p> <p>★ Obvezno za eksplozive koji se isporučuju za maloprodaju (ako države članice dopuštaju takvu opskrbu).</p>

<p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvat kemikalije.</p> <p>- ako je eksploziv elektrostatski osjetljiv.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P250</p> <p>Ne izlagati mrvljenju/udarcima/trenju... .</p> <p>- ako je eksploziv mehanički osjetljiv</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi moguće grubo rukovanje.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Izrazito se preporučuje ako je eksploziv mehanički osjetljiv★ Neobvezno ako eksploziv nije mehanički osjetljiv <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Zaštitne rukavice/zaštitno odijelo/zaštita za oči izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike			
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ★ Zaštita za lice izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike ako predmeti mogu stvarati opasne krhotine ★ Preporučuje se za eksplozive koji se isporučuju za maloprodaju (ako države članice dopuštaju takvu opskrbu) 			
---	--	--	--

Napomene za označivanje eksploziva:

Na nezapakiranim eksplozivima ili eksplozivima koji su prepakirani u ambalažu različitu od originalne ambalaže ili sličnu ambalažu moraju se nalaziti sljedeći elementi označivanja:

piktogram: eksplozirajuća bomba;

oznaka opasnosti: „Opasnost”; i

oznaka upozorenja: „Eksplozivno; opasnost od eksplozije ogromnih razmjera”

osim ako se dokaže da opasnost odgovara jednoj od kategorija opasnosti iz tablice 2.1.2. Priloga I. Uredbi CLP; u tom se slučaju dodjeljuje odgovarajući simbol, oznaka opasnosti ili oznaka upozorenja.

Tvari i smjese, kako se dobavljaju, s pozitivnim rezultatom u ispitnoj seriji 2 u odjeljku 12. dijela I. Preporuka UN-a za prijevoz opasnih tereta, Priručnik za ispitivanja s kriterijima, koje su izuzete od razvrstavanja u eksplozive (na osnovi negativnih rezultata u ispitnoj seriji 6 u odjeljku 16. dijela I. Preporuka UN-a za prijevoz opasnih tereta, Priručnik za ispitivanja s kriterijima) ipak imaju eksplozivna svojstva. Korisnik mora biti obaviješten o tim unutarnjim eksplozivnim svojstvima jer se ona moraju uzeti u obzir pri rukovanju – osobito ako se tvar ili smjesa uklanja iz svoje ambalaže ili se prepakirava, te pri skladištenju. Iz tog je razloga informacije o eksplozivnim svojstvima tvari ili smjese po potrebi potrebno navesti u odjeljcima 2. i 9. sigurnosno-tehničkog lista te po potrebi i u drugim odjeljcima sigurnosno-tehničkog lista.

7.3.2.2 Zapaljivi plinovi (uključujući kemijski nestabilne plinove)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H220 Vrlo lako zapaljiv plin
2	Upozorenje	H221 Zapaljivi plin

Piktogram samo za 1. razred opasnosti.

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P377</p> <p>Požar zbog istjecanja plina: ne gasiti ako nije moguće sa sigurnošću zaustaviti istjecanje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P381</p> <p>U slučaju istjecanja, ukloniti sve izvore paljenja.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P403</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	

7.3.2.2 Zapaljivi plinovi (uključujući kemijski nestabilne plinove) (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja	
A	<i>Nema dodatne opasnosti</i>	oznakeH230 Može reagirati eksplozivno čak i bez prisustva zraka	<i>Nema dodatnih piktograma opasnosti</i>
B	<i>Nema dodatne opasnosti</i>	oznakeH231 Može reagirati eksplozivno čak i bez prisustva zraka pri povišenom tlaku ili temperaturi	

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
P202 Ne rukovati prije upoznavanja i razumijevanja sigurnosnih mjera predostrožnosti. ★ Izrazito se preporučuje			

Napomena: U ovoj je tablici navedena samo oznaka obavijesti koja je dodijeljena zbog kemijske nestabilnosti plina. Za druge oznake obavijesti koje se dodjeljuju na temelju zapaljivosti vidjeti odgovarajuću tablicu za zapaljive plinove (1. i 2. kat.) na prethodnoj stranici.

7.3.2.3 Aerosoli

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H222 Vrlo lako zapaljiv aerosol H229 Posuda pod tlakom: može prsnuti ako se zagrije
2	Upozorenje	H223 Zapaljivi aerosol H229 Posuda pod tlakom: može prsnuti ako se zagrije

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Dodijeljeno u skladu s Direktivom 75/324/EEZ</p> <p>P211</p> <p>Ne prskati u otvoreni plamen ili drugi izvor paljenja.</p> <p>★ Dodijeljeno u skladu s Direktivom 75/324/EEZ</p> <p>P251</p> <p>Ne bušiti niti paliti, čak ni nakon uporabe.</p> <p>★ Dodijeljeno u skladu s Direktivom 75/324/EEZ</p>		<p>P410 + P412</p> <p>Zaštititi od sunčevog svjetla. Ne izlagati temperaturi višoj od 50 °C/122 °F.</p> <p>Proizvođač/dobavljač mora se koristiti primjenjivom temperaturnom ljestvicom</p> <p>★ Dodijeljeno u skladu s Direktivom 75/324/EEZ</p>	

*Nema
dodatnih
piktograma
opasnosti*

7.3.2.3 Aerosoli (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
3	Upozorenje	H229 Posuda pod tlakom: može prsnuti ako se zagrije

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
P210 Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti. ★ Dodijeljeno u skladu s Direktivom 75/324/EEZ P251 Ne bušiti niti paliti, čak ni nakon uporabe. ★ Dodijeljeno u skladu s Direktivom 75/324/EEZ		P410 + P412 Zaštititi od sunčevog svjetla. Ne izlagati temperaturi višoj od 50 °C/122 °F. Proizvođač/dobavljač mora se koristiti primjenjivom temperaturnom ljestvicom ★ Dodijeljeno u skladu s Direktivom 75/324/EEZ	

7.3.2.4 Oksidirajući plinovi

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H270 Može uzrokovati ili pojačati požar; oksidans

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P220 Čuvati podalje od odjeće i drugih zapaljivih materijala.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P244 Spriječiti dodir redukcijskih ventila s masti i uljem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P370 + P376 U slučaju požara: Ako je sigurno, zaustaviti istjecanje.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list.</p>	<p>P403 Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	

7.3.2.5 Plinovi pod tlakom

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Stlačeni plin	Upozorenje	H280 Sadrži stlačeni plin; zagrijavanje može uzrokovati eksploziju
Ukapljeni plin	Upozorenje	H280 Sadrži stlačeni plin; zagrijavanje može uzrokovati eksploziju
Otopljeni plin	Upozorenje	H280 Sadrži stlačeni plin; zagrijavanje može uzrokovati eksploziju

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
		P410 + P403 Zaštititi od sunčevog svjetla. Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. - Oznaka P410 može se izostaviti za plinove u prenosivim plinskim bocama u skladu s uputama za pakiranje P200 Preporuka UN-a za prijevoz opasnih tereta, osim ako takvi plinovi podliježu (sporom) raspadanju ili polimerizaciji ★ Neobvezno	

7.3.2.5 Plinovi pod tlakom (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Ohlađeno ukapljeni plin	Upozorenje	H281 Sadrži ohlađeni plin; može uzrokovati kriogene opekline ili ozljede

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P282</p> <p>Nositi zaštitne rukavice za hladnoću i zaštitu za lice ili zaštitu za oči.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako može doći do prskanja tekućine, npr. tijekom prijenosa kriogenih tekućina. U tom je slučaju u sigurnosno-tehničkom listu potrebno navesti uporabu sigurnosnih naočala s bočnim štitnicima ili štitnikom za lice.</p>	<p>P336 + P315</p> <p>Zamrznute dijelove odmrznuti mlakom vodom. Ne trljati oštećeno mjesto. Hitno zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P403</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>★ Neobvezno</p>	

7.3.2.6 Zapaljive tekućine

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H224 Vrlo lako zapaljiva tekućina i para
2	Opasnost	H225 Lako zapaljiva tekućina i para
3	Upozorenje	H226 Zapaljiva tekućina i para

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P303 + P361 + P353</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM (ili kosom): Odmah skinuti svu zagađenu odjeću. Isprati kožu vodom [ili tuširanjem].</p>	<p>P403 + P235</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. Održavati hladnim.</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p>
<p>P233</p> <p>Čuvati u dobro zatvorenom spremniku.</p> <p>- ako je tekućina hlapiva i može stvoriti eksplozivno okruženje</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za 1. kategoriju, osim ako je oznaka P404 već dodijeljena</p> <p>★ Preporučuje se za 2. kategoriju, osim ako je oznaka P404 već dodijeljena</p> <p>★ Neobvezno za 3. kategoriju</p>	<p>- tekst u uglatoj zagradi potrebno je uvrstiti ako proizvođač/dobavljač smatra da je to potrebno za određenu kemikaliju</p> <p>★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim, npr. zbog opasnosti od mogućeg stvaranja eksplozivnog okruženja</p> <p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p>	<p>- za zapaljive tekućine 1. kategorije i druge zapaljive tekućine koje su hlapive i mogu stvoriti eksplozivno okruženje</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

<p>P235 Održavati hladnim. - za zapaljive tekućine 1. kategorije i druge zapaljive tekućine koje su hlapive i mogu stvoriti eksplozivno okruženje ★ Izrazito se preporučuje, osim ako su oznake P403 + P235 već dodijeljene.</p> <p>P240 Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvrat kemikalije. - ako je tekućina hlapiva i može stvoriti eksplozivno okruženje ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P241 Rabiti [električnu/ventilacijsku/rasvjetnu/...] opremu koja neće izazvati eksploziju. - ako je tekućina hlapiva i može stvoriti eksplozivno okruženje - po potrebi i ako je nužno, u uglatoj zagradi može se navesti tekst u kojem se navodi posebna električna, ventilacijska, rasvjetna ili druga oprema. ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti</p>	<p>- ako voda povećava opasnost. ... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač. ★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		
--	--	--	--

<p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P242</p> <p>Rabiti neiskreći alat.</p> <p>- ako je tekućina hlapiva i može stvoriti eksplozivno okruženje i ako je minimalna energija paljenja vrlo niska. (To se odnosi na tvari i smjese s energijom paljenja <0,1 mJ, npr. ugljični disulfid).</p> <p>★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P243</p> <p>Poduzeti mjere za sprečavanje statičkog naboja.</p> <p>- ako je tekućina hlapiva i može stvoriti eksplozivno okruženje</p> <p>★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Neobvezno</p>			
--	--	--	--

7.3.2.7 Zapaljive krutine

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H228 Zapaljiva krutina
2	Upozorenje	H228 Zapaljiva krutina

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvata kemikalije.</p> <p>- ako je krutina elektrostatski osjetljiva.</p> <p>★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>	<p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		

<p>P241</p> <p>Rabiti [električnu/ventilacijsku/rasvjetnu/...] opremu koja neće izazvati eksploziju.</p> <p>- ako se mogu pojaviti oblaci prašine. - po potrebi i ako je nužno, u uglatoj zagradi može se navesti tekst u kojem se navodi posebna električna, ventilacijska, rasvjetna ili druga oprema.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Neobvezno			
---	--	--	--

7.3.2.8 Samoreagirajuće tvari i smjese

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Tip A	Opasnost	H240 Zagrijavanje može uzrokovati eksploziju

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako je ambalaža važna za sprečavanje ili suzbijanje djelovanja opasnih reakcija ili eksplozije</p> <p>P235</p> <p>Održavati hladnim.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P411</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P370 + P372 + P380 + P373</p> <p>U slučaju požara: Opasnost od eksplozije. Evakuirati područje. NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P403</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>- osim u slučaju temperaturno kontroliranih samoreagirajućih tvari i smjesa ili organskih peroksida jer može doći do kondenzacije i zatim do zamrzavanja</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P411</p> <p>Skladištiti na temperaturi koja ne prelazi ... °C/... °F.</p> <p>- ako je potrebna kontrola temperature (u skladu s Prilogom I. Uredbi CLP, odjeljak 2.8.2.4. ili odjeljak 2.15.2.3.) ili ako se inače smatra nužnim.</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>

<p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvat kemikalije.</p> <p>- ako su elektrostatski osjetljivi i ako mogu stvoriti eksplozivno okruženje</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje 		<p>... Proizvođač/dobavljač navodi temperaturu koristeći se primjenjivom temperaturnom ljestvicom.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se koristi ova oznaka, tekst kojim se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju. 	
--	--	---	--

7.3.2.8 Samoreagirajuće tvari i smjese (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Tip B	Opasnost	H241 Zagrijavanje može uzrokovati požar ili eksploziju

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P235</p> <p>Održavati hladnim.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P411</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P370 + P380 + P375 [+ P378]⁵²</p> <p>U slučaju požara: Evakuirati područje. Gasiti s veće udaljenosti zbog opasnosti od eksplozije. [Za gašenje rabiti ...].</p> <p>- uvrstiti tekst u uglatoj zagradi ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>★ Tekst u uglatoj zagradi izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>	<p>P403</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>- osim u slučaju temperaturno kontroliranih samoreagirajućih tvari i smjesa ili organskih peroksida jer može doći do kondenzacije i zatim do zamrzavanja</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P411</p> <p>Skladištiti na temperaturi koja ne prelazi ... °C/... °F.</p> <p>- ako je potrebna kontrola temperature (u skladu s Prilogom I. Uredbi CLP, odjeljak 2.8.2.4. ili</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na</p>

⁵² Korištenje uglatih zagrada objašnjeno je u [odjeljku 7.3.](#) ovih smjernica.

<p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvata kemikalije.</p> <p>- ako su elektrostatski osjetljivi i ako mogu stvoriti eksplozivno okruženje</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje 		<p>odjeljak 2.15.2.3.) ili ako se inače smatra nužnim.</p> <p>... Temperaturu navodi proizvođač/dobavljač.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se upotrebljava ova oznaka, tekst u kojem se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju 	<p>mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.
---	--	---	--

7.3.2.8 Samoreagirajuće tvari i smjese (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Tip C	Opasnost	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar
Tip D	Opasnost	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar
Tip E	Upozorenje	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar
Tip F	Upozorenje	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>	<p>P403</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>- osim u slučaju temperaturno kontroliranih samoreagirajućih tvari i smjesa ili organskih peroksida jer može doći do kondenzacije i zatim do zamrzavanja</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>
<p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>		<p>P411</p> <p>Skladištiti na temperaturi koja ne prelazi ... °C/... °F.</p> <p>- ako je potrebna kontrola temperature (u skladu s</p>	
<p>P235</p> <p>Održavati hladnim.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P411</p> <p>★ Preporučuje se</p>			

<p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvatanje kemikalije.</p> <p>- ako su elektrostatski osjetljivi i ako mogu stvoriti eksplozivno okruženje</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje 		<p>Prilogom I. Uredbi CLP, odjeljak 2.8.2.4. ili odjeljak 2.15.2.3.) ili ako se inače smatra nužnim.</p> <p>... Temperaturu navodi proizvođač/dobavljač.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se upotrebljava ova oznaka, tekst u kojem se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju 	
--	--	---	--

7.3.2.9 Piroforne tekućine

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H250 Samozapaljivo u dodiru sa zrakom

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P222</p> <p>Spriječiti dodir sa zrakom.</p> <p>– ako se naglašavanje u oznaci upozorenja smatra nužnim</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P231 + P232</p> <p>Rukovati sadržajem i skladištiti ga u inertnom plinu/... Zaštititi od vlage</p> <p>....Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću tekućinu ili plin ako inertni plin nije prikladan.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>	<p>P302 + P334</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Uroniti u hladnu vodu ili omotati vlažnim zavojem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		

<p>P233</p> <p>Čuvati u dobro zatvorenom spremniku</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>			
--	--	--	--

7.3.2.10 Piroforne krutine

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H250 Samozapaljivo u dodiru sa zrakom

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P222</p> <p>Spriječiti dodir sa zrakom.</p> <p>– ako se naglašavanje u oznaci upozorenja smatra nužnim</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P231 + P232</p> <p>Rukovati sadržajem i skladištiti ga u inertnom plinu/... Zaštititi od vlage</p> <p>....Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću tekućinu ili plin ako inertni plin nije prikladan.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P302 + P335 + P334</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Izmesti zaostale čestice s kože. Uroniti u hladnu vodu ili omotati vlažnim zavojem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		

<p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P233</p> <p>Čuvati u dobro zatvorenom spremniku</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>			
--	--	--	--

7.3.2.11 Samozagrijavajuće tvari i smjese

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H251 Samozagrijavanje; može se zapaliti
2	Upozorenje	H252 Samozagrijavanje u velikim količinama; može se zapaliti

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P235</p> <p>Održavati hladnim.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P413</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Neobvezno</p>		<p>P407</p> <p>Osigurati razmak između polica ili paleta.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P413</p> <p>Skladištiti količine veće od ... kg/ ... lbs na temperaturi koja ne prelazi ... °C/... °F.</p> <p>... Masu i temperaturu navodi proizvođač/dobavljač koristeći se primjenjivom ljestvicom.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako proizvođač ima posebne informacije</p> <p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <p>★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se upotrebljava ova oznaka, tekst u kojem se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju</p>	

7.3.2.12 Tvari i smjese koje u dodiru s vodom oslobađaju zapaljive plinove

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H260 U dodiru s vodom oslobađa zapaljive plinove koji se mogu spontano zapaliti
2	Opasnost	H261 Samozagrijavanje u velikim količinama; može se zapaliti

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P223</p> <p>Spriječiti dodir s vodom.</p> <p>- ako se naglašavanje u oznaci upozorenja smatra nužnim</p> <p>★ Neobvezno</p>	<p>P302 + P335 + P334</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Izmesti zaostale čestice s kože. Uroniti u hladnu vodu.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P402 + P404</p> <p>Skladištiti na suhom mjestu. Skladištiti u zatvorenom spremniku.</p> <p>★ Preporučuje se, osim ako je oznaka P231 već dodijeljena</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>
<p>P231 + P232</p> <p>Rukovati sadržajem i skladištiti ga u inertnom plinu/... Zaštititi od vlage.</p> <p>- ako tvar ili smjesa lako reagira s vlagom u zraku.</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću tekućinu ili plin ako inertni plin nije prikladan</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako je to potrebno posebno naglasiti</p>	<p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su</p>		
<p>P280</p>			

<p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		
---	--	--	--

7.3.2.12 Tvari i smjese koje u dodiru s vodom oslobađaju zapaljive plinove (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
3	Upozorenje	H261 U dodiru s vodom oslobađa zapaljive plinove

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P231 + P232</p> <p>Rukovati sadržajem i skladištiti ga u inertnom plinu/... Zaštititi od vlage.</p> <p>- ako tvar ili smjesa lako reagira s vlagom u zraku.</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću tekućinu ili plin ako inertni plin nije prikladan</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako je to potrebno posebno naglasiti</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>	<p>P402 + P404</p> <p>Skladištiti na suhom mjestu. Skladištiti u zatvorenom spremniku.</p> <p>★ Preporučuje se, osim ako je oznaka P231 već dodijeljena</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>

7.3.2.13 Oksidirajuće tekućine

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H271 Može uzrokovati požar ili eksploziju; jaki oksidans

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P220</p> <p>Čuvati podalje od odjeće i drugih zapaljivih materijala.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P306 + P360</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S ODJEĆOM: Odmah isprati zagađenu odjeću i kožu velikom količinom vode prije uklanjanja odjeće.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>P371 + P380 + P375</p> <p>U slučaju velikog požara i velikih količina: Evakuirati područje. Gasiti s veće udaljenosti zbog opasnosti od eksplozije.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p>	<p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <p>★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se upotrebljava ova oznaka, tekst u kojem se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju</p> <p>★ Neobvezno ako je oznaka P220 već dodijeljena</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija</p>

<p>P283</p> <p>Nositi odjeću otpornu na vatru ili nezapaljivu odjeću.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>	<p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		
--	---	--	--

7.3.2.13 Oksidirajuće tekućine (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
2	Opasnost	H272 Može pojačati požar; oksidans
3	Upozorenje	H272 Može pojačati požar; oksidans

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P220</p> <p>Čuvati podalje od odjeće i drugih zapaljivih materijala.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>

7.3.2.14 Oksidirajuće krutine

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H271 Može uzrokovati požar ili eksploziju; jaki oksidans

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P306 + P360</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S ODJEĆOM: Odmah isprati zagađenu odjeću i kožu velikom količinom vode prije uklanjanja odjeće.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>
<p>P220</p> <p>Čuvati podalje od odjeće i drugih zapaljivih materijala.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P371 + P380 + P375</p> <p>U slučaju velikog požara i velikih količina: Evakuirati područje. Gasiti s veće udaljenosti zbog opasnosti od eksplozije.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>		
<p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		
<p>P283</p> <p>Nositi odjeću otpornu na vatru ili nezapaljivu odjeću.</p>			

★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list			
--	--	--	--

7.3.2.14 Oksidirajuće krutine (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
2	Opasnost	H272 Može pojačati požar; oksidans
3	Upozorenje	H272 Može pojačati požar; oksidans

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P220</p> <p>Čuvati podalje od odjeće i drugih zapaljivih materijala.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P370 + P378</p> <p>U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>

7.3.2.15 Organski peroksidi

Kategorija opasnosti

Oznaka opasnosti

Oznaka upozorenja

Tip A

Opasnost

H240 Zagrijavanje može uzrokovati eksploziju

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210</p> <p>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako je ambalaža važna za sprečavanje ili suzbijanje djelovanja opasnih reakcija ili eksplozije</p> <p>P235</p> <p>Održavati hladnim</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P411</p> <p>★ Neobvezno</p>	<p>P370 + P372 + P380 + P373</p> <p>U slučaju požara: Opasnost od eksplozije. Evakuirati područje. NE gasiti vatru kada plamen može zahvatiti eksplozive</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P403</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>- osim u slučaju temperaturno kontroliranih samoreagirajućih tvari i smjesa ili organskih peroksida jer može doći do kondenzacije i zatim do zamrzavanja</p> <p>★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakom P411 ili P235</p> <p>P410</p> <p>Zaštititi od sunčevog svjetla.</p> <p>★ Neobvezno ako je oznaka P411 ili P235 već dodijeljena</p> <p>P411</p> <p>Skladištiti na temperaturi koja ne prelazi ... °C/... °F.</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>

<p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvat kemikalije</p> <p>- ako su elektrostatski osjetljivi i ako mogu stvoriti eksplozivno okruženje</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje 		<p>- ako je potrebna kontrola temperature (u skladu s Prilogom I. Uredbi CLP, odjeljak 2.15.2.3.) ili ako se inače smatra nužnim.</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi temperaturu koristeći se primjenjivom temperaturnom ljestvicom.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se upotrebljava ova oznaka, tekst u kojem se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju 	
---	--	---	--

7.3.2.15 Organski peroksidi (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Tip B	Opasnost	H241 Zagrijavanje može uzrokovati požar ili eksploziju

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
P210 Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti. ★ Izrazito se preporučuje	P370 + P380 + P375 [+ P378] U slučaju požara: Evakuirati područje. Gasiti s veće udaljenosti zbog opasnosti od eksplozije. [Za gašenje rabiti ...]. ... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač. - uvrstiti tekst u uglatoj zagradi ako voda povećava opasnost. ★ Izrazito se preporučuje	P403 Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. - osim u slučaju temperaturno kontroliranih samoreagirajućih tvari i smjesa ili organskih peroksida jer može doći do kondenzacije i zatim do zamrzavanja ★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakom P411 ili P235	P501 Odložiti sadržaj/spremnik u/na u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti). Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje. ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.
P234 Čuvati samo u originalnoj ambalaži. ★ Izrazito se preporučuje	- uvrstiti tekst u uglatoj zagradi ako voda povećava opasnost. ★ Izrazito se preporučuje	P410 Zaštititi od sunčevog svjetla. ★ Neobvezno ako je oznaka P411 ili P235 već dodijeljena	★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.
P235 Održavati hladnim - može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P411 ★ Neobvezno		P411 Skladištiti na temperaturi koja ne prelazi ... °C/... °F.	
P240			

<p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvat kemikalije</p> <p>- ako su elektrostatski osjetljivi i ako mogu stvoriti eksplozivno okruženje</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje 		<p>- ako je potrebna kontrola temperature (u skladu s Prilogom I. Uredbi CLP, odjeljak 2.15.2.3.) ili ako se inače smatra nužnim.</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi temperaturu koristeći se primjenjivom temperaturnom ljestvicom.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se upotrebljava ova oznaka, tekst u kojem se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju 	<ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.
---	--	---	---

7.3.2.15 Organski peroksidi (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
Tip C	Opasnost	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar
Tip D	Opasnost	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar
Tip E	Upozorenje	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar
Tip F	Upozorenje	H242 Zagrijavanje može uzrokovati požar

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P210 Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P234 Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P235 Održavati hladnim</p>	<p>P370 + P378 U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...</p> <p>- ako voda povećava opasnost.</p> <p>... Odgovarajuće sredstvo navodi proizvođač/dobavljač.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako su potrebna ili primjerena posebna sredstva za gašenje</p>	<p>P403 Skladištiti na dobro prozračenom mjestu.</p> <p>- osim u slučaju temperaturno kontroliranih samoreagirajućih tvari i smjesa ili organskih peroksida jer može doći do kondenzacije i zatim do zamrzavanja</p> <p>★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakom P411 ili P235</p> <p>P410 Zaštititi od sunčevog svjetla.</p> <p>★ Neobvezno ako je oznaka P411 ili P235 već dodijeljena</p>	<p>P501 Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje</p>

<p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P411</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P240</p> <p>Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvata kemikalije</p> <p>- ako su elektrostatski osjetljivi i ako mogu stvoriti eksplozivno okruženje</p> <p>★ Neobvezno, osim ako se smatra potrebnim zbog drugih okolnosti</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>		<p>P411</p> <p>Skladištiti na temperaturi koja ne prelazi ... °C/... °F.</p> <p>- ako je potrebna kontrola temperature (u skladu s Prilogom I. Uredbi CLP, odjeljak 2.15.2.3.) ili ako se inače smatra nužnim.</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi temperaturu koristeći se primjenjivom temperaturnom ljestvicom.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P420</p> <p>Zasebno skladištiti.</p> <p>★ Preporučuje se ako nekompatibilni materijali mogu predstavljati posebnu opasnost. Ako se upotrebljava ova oznaka, tekst u kojem se objašnjavaju nekompatibilni materijali potrebno je dodati kao dopunsku informaciju</p>	<p>posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>
--	--	--	---

7.3.2.16 Nagrizajuće za metale

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Upozorenje	H290 Može nagrizati metale

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P234</p> <p>Čuvati samo u originalnoj ambalaži.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se za maloprodaju ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list 	<p>P390</p> <p>Apsorbirati proliveno kako bi se spriječila materijalna šteta.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se 	<p>P406</p> <p>Skladištiti u spremniku otpornom na nagrizanje/... spremniku s otpornom unutarnjom oblogom.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P234</p> <p>... Ostale kompatibilne materijale navodi proizvođač/dobavljač.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno ★ Ne upotrebljavati ako je oznaka P234 već dodijeljena 	

7.3.3 Posebne oznake obavijesti za opasnosti za zdravlje

7.3.3.1 Akutna toksičnost – oralna

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H300 Smrtonosno ako se proguta
2	Opasnost	H300 Smrtonosno ako se proguta
3	Opasnost	H301 Otroavno ako se proguta

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike <p>P270</p> <p>Pri rukovanju proizvodom ne jesti, piti niti pušiti.</p>	<p>P301 + P310</p> <p>AKO SE PROGUTA: Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici).</p> <p>- ako je hitno potreban protuotrov.</p>	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice) 	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno. ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se

<ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju za 1. i 2. kategoriju ★ Preporučuje se za maloprodaju za 3. kategoriju ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list 	<p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada <p>Oznaka P330 u kombinaciji s oznakom P301</p> <p>Isprati usta.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju za 1. i 2. kategoriju, osim ako su dodijeljene oznake P301 + P330 + P331 ★ Preporučuje se za maloprodaju za 3. kategoriju, osim ako su dodijeljene oznake P301 + P330 + P331 ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike za 1. i 2. kategoriju, osim ako su dodijeljene oznake P301 + P330 + P331 ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike za 3. kategoriju 		<p>navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>
---	--	--	--

7.3.3.1 Akutna toksičnost – oralna (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
4	Upozorenje	H302 Štetno ako se proguta

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ... Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>P270</p> <p>Pri rukovanju proizvodom ne jesti, piti niti pušiti.</p> <p>★ Preporučuje se za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>	<p>P301 + P312</p> <p>AKO SE PROGUTA: U slučaju zdravstvenih tegoba nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/... .</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P330</p> <p>Isprati usta.</p> <p>★ Neobvezno</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

7.3.3.1 Akutna toksičnost – dermalna

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H310 Smrtonosno u dodiru s kožom
2	Opasnost	H310 Smrtonosno u dodiru s kožom

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P262</p> <p>Spriječiti dodir s očima, kožom ili odjećom.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P270</p> <p>Pri rukovanju proizvodom ne jesti, piti niti pušiti.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p>	<p>P302 + P352</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Oprati velikom količinom vode/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje ili u iznimnim slučajevima može preporučiti alternativno sredstvo ako voda nije prikladna.</p> <p>★ Preporučuje se za maloprodaju</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P310</p> <p>Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika/...</p>	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Navesti mjerodavni propis.</p>

<p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike.</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštitnih rukavica / odjeće.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakama P302+P352</p> <p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici).</p> <p>- ako se savjetuju trenutane mjere kao što je posebno sredstvo za čišćenje</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada</p> <p>P361 + P364</p> <p>Odmah skinuti svu zagađenu odjeću i oprati je prije ponovne uporabe.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		
--	--	--	--

7.3.3.1 Akutna toksičnost – dermalna (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
3	Opasnost	H311 Otrovno u dodiru s kožom

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštitnih rukavica / odjeće.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P302 + P352</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Oprati velikom količinom vode/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje ili u iznimnim slučajevima može preporučiti alternativno sredstvo ako voda nije prikladna.</p> <p>★ Preporučuje se za maloprodaju</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P312</p> <p>U slučaju zdravstvenih tegoba nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/... .</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

	<p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici).</p> <p>- ako se savjetuju trenutačne mjere kao što je posebno sredstvo za čišćenje</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada</p> <p>P361+P364</p> <p>Odmah skinuti svu zagađenu odjeću i oprati je prije ponovne uporabe.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		
--	--	--	--

7.3.3.1 Akutna toksičnost – dermalna (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
4	Upozorenje	H312 Štetno u dodiru s kožom

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštitnih rukavica / odjeće.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P302 + P352</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Oprati velikom količinom vode/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje ili u iznimnim slučajevima može preporučiti alternativno sredstvo ako voda nije prikladna.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P312</p> <p>U slučaju zdravstvenih tegoba nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/... .</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

	<p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici).</p> <p>- ako se savjetuju trenutačne mjere kao što je posebno sredstvo za čišćenje.</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada</p> <p>P362 + P364</p> <p>Skinuti zagađenu odjeću i oprati je prije ponovne uporabe.</p> <p>★ Neobvezno</p>		
--	--	--	--

7.3.3.1 Akutna toksičnost – udisanje

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H330 Smrtonosno ako se udiše
2	Opasnost	H330 Smrtonosno ako se udiše

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P260</p> <p>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/ae rosol.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P271</p> <p>Rabiti samo na otvorenom ili u dobro prozračenom prostoru.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike</p>	<p>P304 + P340</p> <p>AKO SE UDIŠE: Premjestiti unesrećenog na svježi zrak, umiriti ga i postaviti u položaj koji olakšava disanje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P310</p> <p>Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakama P304+P340</p>	<p>P403 + P233</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. Čuvati u dobro zatvorenom spremniku.</p> <p>- ako je tvar ili smjesa hlapiva i može stvoriti opasno okruženje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje osim ako je oznaka P404 već dodijeljena</p> <p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

<p>P284</p> <p>[U slučaju nedovoljnog prozračivanja] nositi sredstva za zaštitu dišnog sustava.</p> <p>- tekst u uglatoj zagradi može se upotrijebiti ako su uz kemikaliju navedene dodatne informacije o mjestu uporabe kojima se objašnjava vrsta prozračivanja primjerena za sigurnu uporabu.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike u iznimnim slučajevima kada neodgovarajuće ventilacijske/organizacijske mjere ne mogu u dovoljnoj mjeri spriječiti udisanje ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list 	<p>P320</p> <p>Hitno je potrebna posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici).</p> <p>- ako je hitno potreban protuotrov.</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada 		
---	---	--	--

7.3.3.1 Akutna toksičnost – udisanje (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
3	Opasnost	H331 Otrovno ako se udiše

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P261</p> <p>Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aerosola.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P260.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>P271</p> <p>Rabiti samo na otvorenom ili u dobro prozračenom prostoru.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike</p>	<p>P304 + P340</p> <p>AKO SE UDIŠE: Premjestiti unesrećenog na svjež zrak i postaviti u položaj koji olakšava disanje.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>P311</p> <p>Nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Preporučuje se, u kombinaciji s oznakama P304+P340</p> <p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici)</p> <p>- ako su potrebne trenutačne posebne mjere</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p>	<p>P403 + P233</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. Čuvati u dobro zatvorenom spremniku.</p> <p>- ako je tvar ili smjesa hlapiva i može stvoriti opasno okruženje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/među narodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

	★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada		
--	---	--	--

7.3.3.1 Akutna toksičnost – udisanje (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
4	Upozorenje	H332 Štetno ako se udiše

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P261</p> <p>Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aer osola.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P260.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>P271</p> <p>Rabiti samo na otvorenom ili u dobro prozračenom prostoru.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike</p>	<p>P304 + P340</p> <p>AKO SE UDIŠE: Premjestiti unesrećenog na svježi zrak i postaviti u položaj koji olakšava disanje.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P312</p> <p>U slučaju zdravstvenih tegoba nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/... .</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		

7.3.3.2 Nagrizajuće/nadražujuće za kožu

Kategorija opasnosti

Potkategorije 1A, 1B, 1C i
kategorija 1.

Oznaka opasnosti

Opasnost

Oznaka upozorenja

H314 Uzrokuje teške opekline kože i ozljede oka

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P260</p> <p>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <p>- navesti da se ne udiše prašinu ili maglu. - Ako se tijekom uporabe pojave čestice prašine ili magle koje je moguće udisati.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P301 + P330 + P331</p> <p>AKO SE PROGUTA: Isprati usta. NE izazivati povraćanje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju, pod uvjetom da liječnički savjet upućuje na to da je oznaka prikladna</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike, pod uvjetom da liječnički savjet upućuje na to da je oznaka prikladna</p>	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje</p>
<p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju, osim ako je oznaka P280 već dodijeljena</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike,</p>	<p>P303 + P361 + P353</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM (ili kosom): Odmah skinuti svu zagađenu odjeću. Isprati kožu vodom [ili tuširanjem].</p> <p>- tekst u uglatoj zagradi potrebno je uvrstiti ako proizvođač/dobavljač smatra da je to potrebno za određenu kemikaliju.</p>		

<p>osim ako je oznaka P280 već dodijeljena</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštitnih rukavica / odjeće i zaštite za lice/oči.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P363</p> <p>Oprati zagađenu odjeću prije ponovne uporabe.</p> <p>★ Preporučuje se za maloprodaju</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P304 + P340</p> <p>U SLUČAJU UDISANJA: Premjestiti unesrećenog na svjež zrak i postaviti u položaj koji olakšava disanje.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P310</p> <p>Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakama P303 + P361 + P353, P305 + P351 + P338 ili P301 + P330 + P331</p> <p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici).</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p>		<p>posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>
---	---	--	---

	<p>proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada <p>P305 + P351 + P338</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se lako uklanjaju. Nastaviti ispiranje.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Izrazito se preporučuje		
--	--	--	--

7.3.3.2 Nagrizajuće/nadražujuće za kožu (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
2	Upozorenje	H315 Nadražuje kožu.

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštitnih rukavica.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P302 + P352</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Oprati velikom količinom vode/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje ili u iznimnim slučajevima može preporučiti alternativno sredstvo ako voda nije prikladna.</p> <p>★ Neobvezno za maloprodaju</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici).</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <p>proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje.</p> <p>★ Preporučuje se samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada</p>		

	<p>P332 + P313</p> <p>U slučaju nadražaja kože: Zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P260.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P362 + P364</p> <p>Skinuti zagađenu odjeću i oprati je prije ponovne uporabe.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>		
--	--	--	--

7.3.3.3 Teška ozljeda oka - isključivo⁵³

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H318 Uzrokuje teške ozljede oka

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštite za oči/lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P305 + P351 + P338</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se lako uklanjaju. Nastaviti ispiranje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P310</p> <p>Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakama P305+P351+338</p>		

⁵³ Ako je kemikalija razvrstana kao tvar koja je nagrizajuća za kožu u potkategoriji 1A, 1B, 1C ili kategoriji 1., označivanje za tešku ozljedu / nadraživanje oka može se izostaviti jer je ta informacija već uključena u oznaku upozorenja za nagrizanje kože kategorije 1. (H314).

7.3.3.3 Nadražujuće za oko - isključivo⁵⁴

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
2	Upozorenje	H319 Uzrokuje jako nadraživanje oka

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike ★ Preporučuje se za maloprodaju <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštite za oči/lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se 	<p>P305 + P351 + P338</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se lako uklanjaju. Nastaviti ispiranje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se za maloprodaju ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list <p>P337 + P313</p> <p>Ako nadražaj oka ne prestaje: Zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se 		

⁵⁴ Ako je kemikalija razvrstana kao tvar koja je nagrizajuća za kožu u potkategoriji 1A, 1B, 1C ili kategoriji 1., označivanje za tešku ozljedu / nadraživanje oka može se izostaviti jer je ta informacija već uključena u oznaku upozorenja za nagrizanje kože kategorije 1. (H314).

7.3.3.4 Izazivanje preosjetljivosti dišnih putova

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1, 1A, 1B	Opasnost	H334 Ako se udiše, može izazvati simptome alergije ili astme ili teškoće s disanjem

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P261</p> <p>Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aerosola.</p> <ul style="list-style-type: none"> - može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P260. <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P284</p> <p>[U slučaju nedovoljnog prozračivanja] nositi sredstva za zaštitu dišnog sustava.</p> <ul style="list-style-type: none"> - tekst u uglatoj zagradi može se upotrijebiti ako su uz kemikaliju navedene dodatne informacije o mjestu uporabe kojima se objašnjava vrsta prozračivanja primjerena za sigurnu uporabu. <p>Proizvođač/dobavljač navodi vrstu opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike u iznimnim slučajevima kada neodgovarajuće ventilacijske/organizacijske mjere ne mogu u dovoljnoj mjeri spriječiti udisanje ★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list 	<p>P304 + P340</p> <p>AKO SE UDIŠE: Premjestiti unesrećenog na svježi zrak i postaviti u položaj koji olakšava disanje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P342 + P311</p> <p>Pri otežanom disanju: Nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje 		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno. ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.

7.3.3.4 Izazivanje preosjetljivosti kože

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1, 1A, 1B	Upozorenje	H317 Može izazvati alergijsku reakciju na koži

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P261</p> <p>Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aerosola.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P260.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <p>★ Preporučuje se</p> <p>P272</p> <p>Zagađena radna odjeća ne smije se iznositi izvan radnog prostora.</p> <p>★ Nije namijenjeno za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike</p>	<p>P302 + P352</p> <p>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Oprati velikom količinom vode/...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje ili u iznimnim slučajevima može preporučiti alternativno sredstvo ako voda nije prikladna.</p> <p>★ Preporučuje se za maloprodaju</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p> <p>P333 + P313</p> <p>U slučaju nadražaja ili osipa na koži: Zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

<p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>- Navesti vrstu zaštitnih rukavica.</p> <p>Proizvođač/dobavljač može po potrebi dodatno navesti vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici)</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <p>proizvođač/dobavljač može prema potrebi navesti sredstvo za čišćenje.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada</p> <p>P362+P364</p> <p>Skinuti zagađenu odjeću i oprati je prije ponovne uporabe.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		
---	---	--	--

7.3.3.5 Mutageni učinak na zametne stanice

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1, 1A, 1B	Opasnost	H340 Može izazvati genetska oštećenja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
2	Upozorenje	H341 Sumnja na moguća genetska oštećenja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P201</p> <p>Prije uporabe pribaviti posebne upute.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za kategoriju 1A i 1B ★ Preporučuje se za 2. kategoriju <p>P202</p> <p>Ne rukovati prije upoznavanja i razumijevanja sigurnosnih mjera predostrožnosti.</p>	<p>P308 + P313</p> <p>U SLUČAJU izloženosti ili sumnje na izloženost: Zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za kategoriju 1A i 1B ★ Preporučuje se za 2. kategoriju 	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju⁵⁵ ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice) 	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok

⁵⁵ Tvari i smjese koje su navedene u dodatcima od 1. do 6. Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 (REACH), kojima se dodjeljuje oznaka H340, H350 ili H360, ograničene su na industrijske/profesionalne korisnike i obično se ne isporučuju za maloprodaju (vidjeti stavke 28., 29. i 30. u Prilogu XVII. Uredbi REACH, kako je izmijenjena). Popis naknadnih izmjena Priloga XVII. dostupan je na adresi <http://echa.europa.eu/web/guest/regulations/reach/legislation>.

<p>★ Neobvezno ako je dodijeljena oznaka P201</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>			<p>upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>
--	--	--	---

7.3.3.6 Karcinogenost

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1A i 1B	Opasnost	H350 Može uzrokovati rak (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
2	Upozorenje	H351 Sumnja na moguće uzrokovanje raka (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P201</p> <p>Prije uporabe pribaviti posebne upute.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za kategoriju 1A i 1B ★ Preporučuje se za 2. kategoriju <p>P202</p> <p>Ne rukovati prije upoznavanja i razumijevanja sigurnosnih mjera predostrožnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno ako je dodijeljena oznaka P201 	<p>P308 + P313</p> <p>U SLUČAJU izloženosti ili sumnje na izloženost: Zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za kategoriju 1A i 1B ★ Preporučuje se za 2. kategoriju 	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju⁵⁶ ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice) 	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.

⁵⁶ Tvari i smjese koje su navedene u dodatcima od 1. do 6. Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 (REACH), kojima se dodjeljuje oznaka H340, H350 ili H360, ograničene su na industrijske/profesionalne korisnike i obično se ne isporučuju za maloprodaju (vidjeti stavke 28., 29. i 30. u Prilogu XVII. Uredbi REACH, kako je izmijenjena). Popis naknadnih izmjena Priloga XVII. dostupan je na adresi: <http://echa.europa.eu/web/guest/regulations/reach/legislation>.

<p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>			<p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>
--	--	--	--

7.3.3.7 Reproductivna toksičnost

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1A i 1B	Opasnost	H360 Može štetno djelovati na plodnost ili naškoditi nerođenom djetetu (navesti konkretan učinak ako je poznat) (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)
2	Upozorenje	H361 Sumnja na moguće štetno djelovanje na plodnost ili mogućnost štetnog djelovanja na nerođeno dijete (navesti konkretan učinak ako je poznat) (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
P201 Prije uporabe pribaviti posebne upute. <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za kategoriju 1A i 1B ★ Preporučuje se za 2. kategoriju 	P308 + P313 U SLUČAJU izloženosti ili sumnje na izloženost: Zatražiti savjet/pomoć liječnika. <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za kategoriju 1A i 1B 	P405 Skladištiti pod ključem. <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju⁵⁷ ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog 	P501 Odložiti sadržaj/spremnik u/na u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti). Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.

⁵⁷ Tvari i smjese koje su navedene u dodatcima od 1. do 6. Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 (REACH), kojima se dodjeljuje oznaka H340, H350 ili H360, ograničene su na industrijske/profesionalne korisnike i obično se ne isporučuju za maloprodaju (vidjeti stavke 28., 29. i 30. u Prilogu XVII. Uredbi REACH, kako je izmijenjena). Popis naknadnih izmjena Priloga XVII. dostupan je na ECHA-inom mrežnom mjestu: <http://echa.europa.eu/web/guest/regulations/reach/legislation>.

<p>P202</p> <p>Ne rukovati prije upoznavanja i razumijevanja sigurnosnih mjera predostrožnosti.</p> <p>★ Neobvezno ako je dodijeljena oznaka P201</p> <p>P280</p> <p>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajuću vrstu opreme.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>★ Preporučuje se za 2. kategoriju</p>	<p>drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)</p>	<p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>
---	--	---	---

7.3.3.7 Reproductivna toksičnost (nastavak)*Nema
piktograma
opasnosti***Kategorija opasnosti**

Dodatna kategorija za učinke na dojenje ili preko dojenja

Oznaka opasnosti*Nema oznake opasnosti***Oznaka upozorenja**

H362 Može štetno djelovati na djecu koja se hrane majčinim mlijekom

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P201</p> <p>Prije uporabe pribaviti posebne upute.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P260</p> <p>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potrebno je navesti da se prašina ili magla ne smije udisati - ako se za vrijeme uporabe mogu pojaviti čestice prašine ili magle koje se mogu udisati. <p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P263</p> <p>Izbjegavati kontakt tijekom trudnoće i dojenja.</p>	<p>P308 + P313</p> <p>U SLUČAJU izloženosti ili sumnje na izloženost: Zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		

<p>★ Izrazito se preporučuje</p> <p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <p>★ Neobvezno</p> <p>P270</p> <p>Pri rukovanju proizvodom ne jesti, piti niti pušiti.</p> <p>★ Preporučuje se za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike</p> <p>★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list</p>			
---	--	--	--

7.3.3.8 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon jednokratnog izlaganja

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H370 Uzrokuje oštećenje organa (ili navesti sve organe na koje djeluje ako je poznato) (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P260</p> <p>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje ako je tvar/smjesa hlapiva ili plin ili ako je moguće izlaganje udisanjem, npr. raspršivanjem ili prašinom koja se može udisati ili u slučaju kada oznaka H370 naznačuje udisanje kao put izlaganja <p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno 	<p>P308 + P311</p> <p>U SLUČAJU izloženosti ili sumnje na izloženost: Nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika ...</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje <p>P321</p> <p>Potrebna je posebna liječnička obrada (vidjeti ... na ovoj naljepnici)</p>	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice) 	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno. ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.

<p>P270</p> <p>Pri rukovanju proizvodom ne jesti, piti niti pušiti.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Preporučuje se za maloprodaju★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list	<p>- ako su potrebne hitne mjere.</p> <p>... Upućivanje na dopunske upute o mjerama prve pomoći.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Izrazito se preporučuje samo u iznimnim slučajevima kada je poznata i potrebna posebna obrada		
---	--	--	--

7.3.3.8 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon jednokratnog izlaganja (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
2	Upozorenje	H371 Može uzrokovati oštećenje organa (ili navesti sve organe na koje djeluje ako je poznato) (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P260</p> <p>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje ako je tvar/smjesa hlapiva ili plin ili ako je moguće izlaganje udisanjem, npr. raspršivanjem ili prašinom koja se može udisati ili u slučaju kada oznaka H371 naznačuje udisanje kao put izlaganja <p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno 	<p>P308 + P311</p> <p>U SLUČAJU izloženosti ili sumnje na izloženost: Nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika/...</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se 	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice) 	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno. ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.

<p>P270</p> <p>Pri rukovanju proizvodom ne jesti, piti niti pušiti.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Preporučuje se za maloprodaju★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list			
---	--	--	--

7.3.3.8 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon jednokratnog izlaganja (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
3	Upozorenje	H335 Može nadražiti dišni sustav; ili H336 Može izazvati pospanost ili vrtoglavicu

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P261</p> <p>Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aerosola.</p> <p>- može se izostaviti ako je na naljepnici naznačena oznaka P260.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P304 + P340</p> <p>AKO SE UDIŠE: Premjestiti unesrećenog na svježi zrak i postaviti u položaj koji olakšava disanje.</p> <p>★ Neobvezno</p>	<p>P403 + P233</p> <p>Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. Čuvati u dobro zatvorenom spremniku.</p> <p>- ako je tvar ili smjesa hlapiva i može stvoriti opasno okruženje.</p> <p>★ Preporučuje se, osim ako je dodijeljena oznaka P404</p>	<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p>
<p>P271</p> <p>Rabiti samo na otvorenom ili u dobro prozračenom prostoru.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike</p>	<p>P312</p> <p>U slučaju zdravstvenih tegoba nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/...</p> <p>...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta.</p> <p>★ Preporučuje se</p>	<p>P405</p> <p>Skladištiti pod ključem.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju</p> <p>★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)</p>	<p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

7.3.3.9 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon ponavljanog izlaganja

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H372 Uzrokuje oštećenje organa (navesti sve organe na koje djeluje ako je poznato) tijekom produljenog ili ponavljanog izlaganja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P260</p> <p>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Izrazito se preporučuje ako je tvar/smjesa hlapiva ili plin ili ako je moguće izlaganje udisanjem, npr. raspršivanjem ili prašinom koja se može udisati ili u slučaju kada oznaka H372 naznačuje udisanje kao put izlaganja <p>P264</p> <p>Nakon uporabe temeljito oprati ...</p> <p>... Proizvođač/dobavljač navodi dijelove tijela koje treba oprati nakon rukovanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Neobvezno 	<p>P314</p> <p>U slučaju zdravstvenih tegoba zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Preporučuje se 		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno. ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.

<p>P270</p> <p>Pri rukovanju proizvodom ne jesti, piti niti pušiti.</p> <ul style="list-style-type: none">★ Preporučuje se za maloprodaju★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike★ Preporučuje se za uvrštenje u sigurnosno-tehnički list			
---	--	--	--

7.3.3.9 Specifična toksičnost za ciljane organe nakon ponavljanog izlaganja (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
2	Upozorenje	H373 Može uzrokovati oštećenje organa (navesti sve organe na koje djeluje ako je poznato) tijekom produljenog ili ponavljanog izlaganja (navesti put izlaganja ako je nedvojbeno dokazano da nijedan drugi put izlaganja ne uzrokuje takvu opasnost)

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P260</p> <p>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjive uvjete.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje ako je tvar/smjesa hlapiva ili plin ili ako je moguće izlaganje udisanjem, npr. raspršivanjem ili prašinom koja se može udisati ili u slučaju kada oznaka H373 naznačuje udisanje kao put izlaganja</p>	<p>P314</p> <p>U slučaju zdravstvenih tegoba zatražiti savjet/pomoć liječnika.</p> <p>★ Preporučuje se</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

7.3.3.10 Opasnost od aspiracije

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Opasnost	H304 Može biti smrtonosno ako se proguta i uđe u dišni sustav

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
	P301 + P310 AKO SE PROGUTA: Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/... ... Proizvođač/dobavljač navodi odgovarajući izvor hitnog medicinskog savjeta. ★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakom P331 P331 NE izazivati povraćanje. ★ Izrazito se preporučuje, u kombinaciji s oznakama P301 + P310	P405 Skladištiti pod ključem. ★ Izrazito se preporučuje za maloprodaju ★ Neobvezno za industrijske/profesionalne korisnike osim ako se smatra potrebnim zbog drugih uvjeta (zakonodavstvo države članice)	P501 Odložiti sadržaj/spremnik u/na u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti). Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje. ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno. ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.

7.3.4 Posebne oznake obavijesti za opasnosti za okoliš

7.3.4.1 Opasno za vodeni okoliš – kratkoročna (akutna) opasnost za vodeni okoliš

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Upozorenje	H400 Vrlo otrovno za vodeni okoliš

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P273</p> <p>Izbjegavati ispuštanje u okoliš.</p> <p>- osim ako je to namjena.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>	<p>P391</p> <p>Sakupiti proliveno/rasuto.</p> <p>★ Izrazito se preporučuje</p>		<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

7.3.4.1 Opasno za vodeni okoliš – dugoročna (kronična) opasnost za vodeni okoliš

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Upozorenje	H410 Vrlo otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima
2	<i>Nema oznake opasnosti</i>	H411 Otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
P273 Izbjegavati ispuštanje u okoliš. - osim ako je to namjena. ★ Izrazito se preporučuje	P391 Sakupiti proliveno/rasuto. ★ Izrazito se preporučuje		P501 Odložiti sadržaj/spremnik u/na u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti). Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje. ★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno. ★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.

7.3.4.1 Opasno za vodeni okoliš – dugoročna (kronična) opasnost za vodeni okoliš (nastavak)

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
3	<i>Nema oznake opasnosti</i>	H412 Štetno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima
4	<i>Nema oznake opasnosti</i>	H413 Može uzrokovati dugotrajne štetne učinke za vodeni okoliš

Ne koristi se piktogram opasnosti

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
<p>P273</p> <p>Izbjegavati ispuštanje u okoliš.</p> <p>- osim ako je to namjena.</p> <p>★ Preporučuje se</p>			<p>P501</p> <p>Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...</p> <p>... u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim propisima (navesti).</p> <p>Proizvođač/dobavljač navodi primjenjuju li se zahtjevi za odlaganje na sadržaj, spremnik ili oboje.</p> <p>★ Obvezno za maloprodaju ako tvar/smjesa podliježe propisima o opasnom otpadu. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p> <p>★ Preporučuje se za industrijske/profesionalne korisnike ako postoje posebni zahtjevi za odlaganje uz uobičajeno očekivane zahtjeve za odlaganje kemikalija. Preporučuje se navesti mjesto odlaganja, dok upućivanje na mjerodavno zakonodavstvo nije potrebno.</p>

7.3.5 Dodatne opasnosti

7.3.5.1 Opasno za ozonski omotač

Kategorija opasnosti	Oznaka opasnosti	Oznaka upozorenja
1	Upozorenje	H420 Štetno za zdravlje ljudi i okoliš zbog uništavanja ozona u višoj atmosferi

Oznake obavijesti			
Sprečavanje	Postupanje	Skladištenje	Odlaganje
			P502 Obratite se proizvođaču ili dobavljaču za informacije o uporabi ili recikliranju ★ Obvezno za maloprodaju ★ Izrazito se preporučuje za industrijske/profesionalne korisnike

7.4 Primjeri za odabir oznaka obavijesti za naljepnicu

U ovom se odjeljku navode praktični primjeri načina odabira oznaka obavijesti za različite modele tvari. Skup oznaka obavijesti kojima treba dati prednost na naljepnici istaknut je **podobljanim podcrtanim slovima (izrazito se preporučuje)** ili **podcrtanim slovima (preporučuje se)**, dok su neobvezne oznake naznačene običnim slovima (bez isticanja), a oznake koje se ne upotrebljavaju/osim pod određenim uvjetima/uvrštavaju samo u sigurnosno-tehnički list istaknute sivom bojom.

Napominjemo da čak i kada određena tvar ili smjesa predstavlja iste opasnosti kao u jednom od sljedećih primjera, drugi skup oznaka obavijesti može biti prikladan na temelju posebnih uvjeta za uporabu iz prethodno navedenih tablica.

Primjer 1.: Tvar X razvrstana je u razred fizikalne opasnosti i različitih opasnosti za zdravlje

A. Razvrstavanje i oznake upozorenja:

Zap. tek. 2. kategorija	H225	Lako zapaljiva tekućina i para
Ak. toks. 3 (oralna)	H301	Otrovno ako se proguta
Ak. toks. 3 (dermalna)	H311	Otrovno u dodiru s kožom
Ak. toks. 3 (udisanjem)	H331	Otrovno ako se udiše
TCOJ 1	H370	Uzrokuje oštećenje jetre dermalnim izlaganjem

B. Dodatne informacije:

Za tvar X pretpostavlja se da je hlapiva, ali ne toliko da stvara eksplozivno okruženje. Moguće je izlaganje udisanjem.

Nisu potrebna posebna sredstva za gašenje. Posebni postupci/mjere nisu žurno potrebni.

Nisu potrebne posebne oznake obavijesti za odlaganje jer tvar nije namijenjena za maloprodaju, nego samo za industrijske/profesionalne korisnike.

C. Oznake obavijesti na temelju razvrstavanja (vidjeti priloge I. i IV. Uredbi CLP) i u skladu sa smjernicama:

Ak. toks. 3 (oralno)	Ak. toks. 3 (dermalno)	Ak. toks. 3 (udisanjem)	TCOJ 1	Zap. tek. 2. kategorija
P264	P280	P261	P260	P210
P270		P271	P264	<u>P233</u>
			P270	P240
				P241
				P242
				P243
				P280

Ak. toks. 3 (oralno)	Ak. toks. 3 (dermalno)	Ak. toks. 3 (udisanjem)	TCOJ 1	Zap. tek. 2. kategorija
<u>P301 + P310</u>	P312	<u>P304 + P340</u>	<u>P308 + P311</u>	P303 + P361 + P353
P321	P321	<u>P311</u>	P321	P370 + P378
P330	P361 + P364	<u>P321</u>		
	P363			
	P302 + P352			
P405	P405	<u>P403 + P233</u>	P405	<u>P403 + P235</u>
		P405		
P501	P501	<u>P501</u>	P501	P501

Objašnjenje o uporabi podebljanog, podcrtanog i sivog teksta:

PXXX=izrazito se preporučuje; **PXXX**= preporučuje se; **PXXX** = nije obvezno; **PXXX** = ne upotrebljavati/osim u određenim uvjetima/uvrstiti samo u sigurnosno-tehnički list

D. Izbor oznaka obavijesti koje se izrazito preporučuju ili preporučuju:

Ako se ista oznaka dodjeljuje raznim opasnostima, ali s različitim prvenstvom, primjenjuje se najkonzervativniji pristup. Po potrebi se oznake obavijesti kombiniraju u jedinstvenu kombiniranu oznaku. Ponavljanje pojedinih izraza izbjegava se. Rezultat odabira jest sljedeći skup oznaka obavijesti:

- P210** **Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.**
- P260** **Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.**
- P280** **Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.**
- P301+P310** **AKO SE PROGUTA: Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/...**
- P308+P311** **U SLUČAJU izloženosti ili sumnje na izloženost: Nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/...**
- P304+P340 AKO SE UDIŠE: Premjestiti unesrećenog na svježi zrak i postaviti u položaj koji olakšava disanje.
- P403+P233** **Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. Čuvati u dobro zatvorenom spremniku.**

Konačni rezultat:

Rezultat odabira u skladu sa smjernicama jest sedam oznaka obavijesti. Postignuto je znatno smanjenje u odnosu na početni skup potencijalno primjenjivih oznaka za naljepnicu s upozorenjem koja se dodjeljuje na temelju postojećih opasnosti. Na primjer: Oznaka P261 može se izostaviti jer je oznaka P260 već dodijeljena za naljepnicu.

Odabrane oznake obavijesti moraju se staviti na naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP. S obzirom na to da je potrebno sastaviti sigurnosno-tehnički list, u njega

je također potrebno uvrstiti oznake, i to pod naslovom 2.2. („Elementi označivanja“) (vidjeti [Smjernice o sastavljanju sigurnosno-tehničkih listova](#)). Izostavljene oznake mogu se uvrstiti u odgovarajuće odjeljke sigurnosno-tehničkog lista kako bi se industrijskom ili profesionalnom korisniku pružile dostatne informacije o sigurnom postupanju s tvari.

Primjer 2.: Tvar Y razvrstana je u razred ozbiljne fizikalne opasnosti i opasnosti za zdravlje

A. Razvrstavanje i oznake upozorenja:

Oks. krut. 1. H271 Može uzrokovati požar ili eksploziju; jaki oksidans

Nagriz. kože 1A H314 Uzrokuje teške opekline kože i ozljede oka

B. Dodatne informacije:

Tvar Y je krutina u granulama i pretpostavlja se da nije hlapiva. Moguće je izlaganje prašini tijekom rukovanja i uporabe.

Nisu potrebna posebna sredstava za gašenje.

Posebni postupci/mjere nisu žurno potrebni. Nisu potrebne posebne oznake obavijesti za odlaganje jer tvar nije namijenjena za maloprodaju, nego samo za industrijske/profesionalne korisnike.

C. Oznake obavijesti na temelju razvrstavanja (vidjeti priloge I. i IV. Uredbi CLP) i u skladu sa smjernicama:

Oks. krut. 1.	Nagriz. kože 1A
P210	P260
P220	P264
P280	P280
P283	
	P301+P330+P331
	P303+P361+P353
P306+P360	P363
P371+P380+P375	P304+P340
P370+P378	P310
	P321
	P305+P351+P338
-	P405
P501	P501

D. Izbor oznaka obavijesti koje se izrazito preporučuju ili preporučuju:

Ako se ista oznaka dodjeljuje raznim opasnostima, ali s različitim prvenstvom, primjenjuje se najkonzervativniji pristup (tj. mora se uzeti u obzir najviše prvenstvo). Po

potrebi se oznake obavijesti kombiniraju u jedinstvenu kombiniranu oznaku. Ponavljanje pojedinih izraza izbjegava se. Rezultat odabira jest sljedeći skup oznaka obavijesti:

<u>P210</u>	<u>Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.</u>
<u>P220</u>	<u>Čuvati podalje od odjeće i drugih zapaljivih materijala.</u>
<u>P260</u>	<u>Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.</u>
<u>P280</u>	<u>Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.</u>
<u>P301+P330+P331</u>	<u>AKO SE PROGUTA: Isprati usta. NE izazivati povraćanje.</u>
<u>P303+P361+P353+310</u>	<u>U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM (ili kosom): Odmah skinuti svu zagađenu odjeću. Isprati kožu vodom [ili tuširanjem]. Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/...</u>
<u>P305+P351+P338</u>	<u>U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se lako uklanjaju. Nastaviti ispiranje.</u>
<u>P371+P380+P375</u>	<u>U slučaju velikog požara i velikih količina: Evakuirati područje. Gasiti s veće udaljenosti zbog opasnosti od eksplozije.</u>

Konačni rezultat:

Rezultat odabira u skladu s ovim smjernicama jest osam, uglavnom kombiniranih, oznaka obavijesti. Postignuto je znatno smanjenje u odnosu na početni skup potencijalno primjenjivih oznaka za naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP, koja se dodjeljuje na temelju postojećih opasnosti.

Odabrane oznake obavijesti moraju se staviti na naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP. S obzirom na to da je potrebno sastaviti sigurnosno-tehnički list, u njega je također potrebno uvrstiti oznake, i to pod naslovom 2.2. („Elementi označivanja“) (vidjeti [Smjernice o sastavljanju sigurnosno-tehničkih listova](#)).

Izostavljene oznake mogu se uvrstiti u odgovarajuće odjeljke sigurnosno-tehničkog lista kako bi se industrijskom ili profesionalnom korisniku pružile dostatne informacije o sigurnom postupanju s tvari.

Primjer 3.: Tvar Z razvrstana je u razred fizikalne opasnosti i opasnosti za zdravlje i okoliš

A. Razvrstavanje i oznake upozorenja:

Pir. tek. 1. H250 Samozapaljivo u dodiru sa zrakom

Reakc. s vodom 1. H260 U dodiru s vodom oslobađa zapaljive plinove koji se mogu spontano zapaliti

Nagriz. kože 1B	H314	Uzrokuje teške opekline kože i ozljede oka
Ak. toks. vod. okol. 1.	H400	Vrlo otrovno za vodeni okoliš
Kron. toks. vod. okol. 1	H410	Vrlo otrovno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima

B. Dodatne informacije:

Tvar Z trebalo bi smatrati hlapivom. Stoga je moguće izlaganje udisanjem. Potrebna su posebna sredstva za gašenje jer će voda povećati opasnost ako se upotrijebi za gašenje požara.

S obzirom na to da odlaganje ambalaže predstavlja opasnost za zdravlje ljudi i okoliš, potrebne su posebne oznake obavijesti za odlaganje (iako tvar nije namijenjena za maloprodaju, nego samo za industrijske/profesionalne korisnike). Na naljepnici se izostavlja oznaka upozorenja H400 kako bi se izbjeglo udvostručavanje oznakom H411.

C. Oznake obavijesti na temelju razvrstavanja (vidjeti priloge I. i IV. Uredbi CLP) i u skladu sa smjernicama:

Pir. tek. 1.	Reakc. s vodom 1.	Nagriz. kože 1B	Ak. toks. vod. okol. 1.	Kron. toks. vod. okol. 1
P210 P222 P233 P280 <u>P231+P232</u>	P223 P231+P232 P280	P260 P264 P280	<u>P273</u>	<u>P273</u>
P302+P334 P370+P378	P302+P335+P334 P370+P378	<u>P301+P330+P331</u> P303+P361+P353 P363 P304+P340 P310 <u>P321</u> P305+P351+P338	<u>P391</u>	<u>P391</u>
-	<u>P402+P404</u> <u>P501</u>	P405 <u>P501</u>	- <u>P501</u>	- <u>P501</u>

D. Izbor oznaka obavijesti koje se izrazito preporučuju ili preporučuju:

Ako se ista oznaka dodjeljuje raznim opasnostima, ali s različitim prvenstvom, primjenjuje se najkonzervativniji pristup (tj. mora se uzeti u obzir najviše prvenstvo). Po potrebi se oznake obavijesti kombiniraju u jedinstvenu kombiniranu oznaku. Ponavljanje pojedinih izraza izbjegava se.

P303+P361+P353 U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM (ili kosom): Odmah skinuti svu zagađenu odjeću. Isprati kožu vodom [ili tuširanjem].

i

P302+P335+P334+P310 U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM: Izmesti zaostale čestice s kože. Uroniti u hladnu vodu⁵⁸. Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/...

objedinjeni su u izraz s jednom kombinacijom:

P303 + P335 + P334 + P310 + P361 ako se izbjegava ponavljanje poruke.

Rezultat odabira jest sljedeći skup oznaka obavijesti:

P210

Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.

P260

Ne udisati prašinu/dim/plin/maglu/pare/aerosol.

P273

Izbjegavati ispuštanje u okoliš.

P280

Nositi zaštitne rukavice / zaštitno odijelo / zaštitu za oči / zaštitu za lice.

P231+P232

Rukovati i skladištiti u inertnom plinu. Zaštititi od vlage.

P301+P330+P331

AKO SE PROGUTA: Isprati usta. NE izazivati povraćanje.

P303+P335+P334+P310+P361

U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM (ili kosom): Izmesti zaostale čestice s kože. Uroniti u hladnu vodu⁵⁹. Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA / liječnika/... Odmah skinuti svu zagađenu odjeću.

P305+P351+P338

U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: Oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se lako uklanjaju. Nastaviti ispiranje.

P370+P378

U slučaju požara: Za gašenje rabiti ...

Konačni rezultat:

Rezultat odabira u skladu s ovim smjericama jest devet, djelomično kombiniranih, oznaka obavijesti.

⁵⁸ Podizraz oznake P334 „ili omotati vlažnim zavojem” ne smije se upotrebljavati za tvari koje reagiraju s vodom i smjese 1. kategorije (tablica 7.3.2.12. u [odjeljku 7.3.](#) ovih smjernica).

⁵⁹ Podizraz oznake P334 „ili omotati vlažnim zavojem” ne smije se upotrebljavati za tvari koje reagiraju s vodom i smjese 1. kategorije (tablica 7.3.2.12. u [odjeljku 7.3.](#) ovih smjernica)).

Postignuto je znatno smanjenje u odnosu na početni skup potencijalno primjenjivih oznaka za naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP, koja se dodjeljuje na temelju postojećih opasnosti. Primjerice, oznaka P264 nije odabrana jer je oznaka P280 relevantnija.

Kako bi se dodatno smanjio broj oznaka obavijesti i količina prikazanih informacija na naljepnici, u sigurnosno-tehnički list stavljene su oznake P391 i P501 jer se čini da oznake sprečavanja i odgovora na fizikalnu opasnost i opasnost za zdravlje sadržavaju važniju preporuku za naljepnicu.

Odabrane oznake obavijesti moraju se staviti na naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP. S obzirom na to da je potrebno sastaviti sigurnosno-tehnički list, u njega je također potrebno uvrstiti oznake, i to pod naslovom 2.2. („Elementi označivanja“) (vidjeti [Smjernice o sastavljanju sigurnosno-tehničkih listova](#)). Izostavljene oznake mogu se uvrstiti u odgovarajuće odjeljke sigurnosno-tehničkog lista kako bi se industrijskom ili profesionalnom korisniku pružile dostatne informacije o sigurnom postupanju s tvari.

Primjer 4.: Smjesa ABC namijenjena za maloprodaju

A. Razvrstavanje i oznake upozorenja:

Zap. tek. 2. kategorija	H225	Lako zapaljiva tekućina i para
Ak. toks. 4 (oralna)	H302	Štetno ako se proguta
Nadraž. kože 2. kategorija	H315	Nadražuje kožu

B. Dodatne informacije:

Za smjesu ABC pretpostavlja se da je hlapiva, ali ne toliko da stvara eksplozivno okruženje. Nisu potrebna posebna sredstva za gašenje. Posebno postupanje nije žurno potrebno.

Ne postoje posebni zahtjevi za odlaganje. Smjesa je namijenjena za maloprodaju.

C. Oznake obavijesti na temelju razvrstavanja (vidjeti priloge I. i IV. Uredbi CLP) i u skladu sa smjernicama:

Zap. tek. 2. kategorija	Ak. toks. 4 (oralno)	Nadraž. kože 2. kategorija
	<u>P101, P102</u>	
<u>P210</u>	<u>P264</u>	P264
<u>P233</u>	<u>P270</u>	<u>P280</u>
P240		
P241		
P242		
P243		
P280		
P303 + P361 + P353	P301+P312	P302+P352
<u>P370 + P378</u>	P330	P321

Zap. tek. 2. kategorija	Ak. toks. 4 (oralno)	Nadraž. kože 2. kategorija
		P332+P313 P362+P364
P403 + P235	-	-
P501	P501	-

D. Izbor oznaka obavijesti koje se izrazito preporučuju ili preporučuju:

Ako se ista oznaka dodjeljuje raznim opasnostima, ali s različitim prvenstvom, primjenjuje se najkonzervativniji pristup. Po potrebi se oznake obavijesti kombiniraju u jedinstvenu kombiniranu oznaku. Ponavljanje pojedinih izraza izbjegava se. Rezultat odabira jest sljedeći skup oznaka obavijesti:

P101 Ako je potrebna liječnička pomoć, pokazati spremnik ili naljepnicu.

P102 Čuvati izvan dohvata djece.

P210 Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušiti.

P233 Čuvati u dobro zatvorenom spremniku.

P264 Nakon uporabe temeljito oprati ...

P280 Nositi zaštitne rukavice.

P501 Odložiti sadržaj/spremnik u/na ...

Konačni rezultat:

Rezultat odabira u skladu s ovim smjernicama jest sedam oznaka obavijesti. Postignuto je znatno smanjenje u odnosu na početni skup potencijalno primjenjivih oznaka za naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP, koja se dodjeljuje na temelju postojećih opasnosti.

Odabrane oznake obavijesti moraju se staviti na naljepnicu s upozorenjem u skladu s Uredbom CLP. S obzirom na to da je potrebno sastaviti sigurnosno-tehnički list, u njega je također potrebno uvrstiti oznake, i to pod naslovom 2.2. („Elementi označivanja“) (vidjeti [Smjernice o sastavljanju sigurnosno-tehničkih listova](#)).

Izostavljene oznake mogu se uvrstiti u odgovarajuće odjeljke sigurnosno-tehničkog lista kako bi se industrijskom ili profesionalnom korisniku pružile dostatne informacije o sigurnom postupanju s tvari.

Dodatak: Pojmovnik s odabranim pojmovima koji se upotrebljavaju u ovim smjernicama

ADR	Europski sporazum o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari (sklopljen u Ženevi 30. rujna 1957.) koji se u EU-u primjenjuje u okviru Direktive 2008/68/EZ;
Aerosoli	aerosolni raspršivači su posude za jednokratnu uporabu izrađene od metala, stakla ili plastike koje sadrže stlačeni, ukapljeni ili pod tlakom otopljeni plin, s tekućinom, pastom ili prahom, ili bez njih, i opremljene su napravom s pomoću koje se sadržaj može istisnuti u obliku krutih ili tekućih čestica suspendiranih u plinu, pjene, paste ili praha odnosno u tekućem ili plinovitom stanju;
Akutna toksičnost	štetni učinci koji nastaju nakon oralne ili dermalne primjene jednokratne doze tvari ili smjese ili višekratnih doza danih u roku od 24 sata ili četverosatnog izlaganja udisanjem;
Akutna toksičnost u vodenom okolišu	svojevrsna sposobnost tvari da naškodi organizmu pri kratkotrajnom izlaganju tvari;
Ambalaža	jedna ili više posuda i svi ostali dijelovi i materijali koji su potrebni da bi posuda obavljala svoju funkciju zadržavanja sadržaja i druge sigurnosne funkcije;
Aspiracija	ulazak tekuće ili krute tvari odnosno smjese izravno kroz usnu ili nosnu šupljinu, ili neizravno povraćanjem, u dušnik i donji dišni sustav;
BPR	Uredba (EU) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o stavljanju na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda (Uredba o biocidnim proizvodima);
CAS	Služba za sažetke i ostale informacije iz područja kemije;
CLP ili Uredba CLP	Uredba (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa;
CMR	tvar ili smjesa koja je karcinogena, mutagena ili toksična za reprodukciju;
CRC	sigurnosni zatvarač za djecu;
CRF	zatvarač koji djeci otežava otvaranje;
Daljnji korisnik	svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Zajednici, osim proizvođača i uvoznika, koja upotrebljava tvar, pojedinačno ili u smjesi, u okviru svoje industrijske ili profesionalne djelatnosti. Distributer i potrošač nisu daljnji korisnici. Ponovni uvoznik, izuzet na

	temelju članka 2. stavka 7. točke (c) Uredbe REACH, smatra se daljnjim korisnikom;
Distributer	svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Zajednici, uključujući trgovca na malo, koja samo skladišti tvar i stavlja je na tržište, pojedinačno ili u smjesi, za treće osobe;
Dobavljač	proizvođač, uvoznik, daljnji korisnik ili distributer koji stavlja na tržište tvar, pojedinačno ili u smjesi, ili smjesu;
DPD	Direktiva o opasnim pripravcima (1999/45/EZ);
DSD	Direktiva o opasnim tvarima (67/548/EEZ);
ECHA	Europska agencija za kemikalije ili „Agencija“, uspostavljena u skladu s Uredbom REACH;
Eksplzivna tvar ili smjesa	kruta ili tekuća tvar ili smjesa tvari koja ima sposobnost kemijskom reakcijom stvoriti plin čiji su temperatura, tlak i brzina takvi da može izazvati štetu u okruženju. Pirotehničke tvari obuhvaćene su čak i kada ne razvijaju plinove;
Eksplzivni proizvod	proizvod koji sadržava jednu eksplozivnu tvar ili smjesu ili više njih;
Element označivanja	vrsta informacije koja je usklađena za uporabu na naljepnici, npr. piktogram opasnosti, oznaka opasnosti;
EU	Europska unija;
GHS	Globalno usklađeni sustav razvrstavanja i označivanja kemikalija razvijen u okviru struktura Ujedinjenih naroda (UN) – međunarodni kriteriji usuglašeni u Gospodarskom i socijalnom vijeću Ujedinjenih naroda (UN ECOSOC) za razvrstavanje i označivanje opasnih tvari i smjesa;
Identifikacijska oznaka proizvoda	podatci kojima se omogućuje identifikacija tvari odnosno smjese;
INCI	Međunarodna nomenklatura kozmetičkih sastojaka;
IUCLID	Jedinstvena međunarodna baza podataka za kemikalije;
IUPAC	Međunarodna unija za čistu i primijenjenu kemiju
Karcinogen	tvar ili smjesa tvari koja izaziva rak ili povećava pojavnost raka;
Kategorija opasnosti	skupina kriterija unutar pojedinih razreda opasnosti na temelju kojih se utvrđuje ozbiljnost opasnosti;

Kemijski nestabilan plin	zapaljivi plin koji može eksplozivno reagirati čak i pri nedostatku zraka ili kisika;
Kodeks IMDG	„Međunarodni pomorski kodeks o opasnim teretima“ za prijevoz opasnih tvari u pomorskom prometu
Kronična toksičnost u vodenom okolišu	svojevrsna sposobnost tvari da izazove štetne učinke kod vodenih organizama tijekom izlaganja koja se određuju u odnosu na životni ciklus organizma;
Legura	metalni materijal, homogen na makroskopskoj razini, koji se sastoji od dvaju ili više elemenata spojenih tako da se ne mogu lako odvojiti mehaničkim sredstvima; legure se smatraju smjesama za potrebe Uredbe CLP;
Međumbalaža	ambalaža koja se stavlja između unutarnje ambalaže ili proizvoda i vanjske ambalaže;
Mutagen	sredstvo koje potiče povećanu pojavu mutacija u populacijama stanica ili organizama;
Nadležno tijelo	tijelo odnosno tijela koja su osnovala države članice radi ispunjavanja obveza koje proizlaze iz Uredbe CLP;
Nadraživanje kože	izazivanje reverzibilnog oštećenja kože nakon primjene ispitivane tvari u trajanju do najviše 4 sata;
Nadraživanje očiju	izazivanje promjena u oku nakon primjene ispitivane tvari na prednju površinu oka, koje su potpuno reverzibilne u roku od 21 dana nakon primjene;
Nagrizajuće za metale	tvar ili smjesa koja svojim kemijskim djelovanjem znatno oštećuje ili čak uništava metale;
Nagrizanje kože	izazivanje ireverzibilnog oštećenja kože, odnosno vidljive nekroze koja zahvaća površinski sloj (epidermis) i prodire u donji sloj kože (dermis) nakon primjene ispitivane tvari u trajanju do 4 sata;
Naljepnica	odgovarajuća skupina elemenata pisanih, tiskanih ili grafičkih informacija u vezi s opasnim tvarima ili smjesama, koji su odabrani kao bitni za ciljani sektor ili sektore, koja se stavlja, tiska ili pričvršćuje na neposredan spremnik opasne tvari ili smjese ili na vanjsku ambalažu opasne tvari ili smjese (definicija u skladu s poglavljem 1.2. UN GHS-a);
Nestabilni eksploziv	eksplozivna tvar odnosno smjesa koja je termički nestabilna ili je preosjetljiva za uobičajeno rukovanje, prijevoz i uporabu;
Oksidirajuća krutina	kruta tvar ili smjesa koja, iako sama ne mora biti zapaljiva, može izazvati gorenje ili doprinijeti

	gorenju drugog materijala, uglavnom u reakciji s kisikom;
Oksidirajuća tekućina	tekuća tvar ili smjesa koja, iako sama ne mora biti zapaljiva, može izazvati gorenje ili doprinijeti gorenju drugog materijala, uglavnom u reakciji s kisikom;
Oksidirajući plin	svaki plin ili plinska smjesa koja može izazvati gorenje ili doprinijeti gorenju drugog materijala više od zraka, uglavnom osiguravanjem kisika;
Opasno	znači ispunjavanje kriterija prema fizikalnim opasnostima, opasnostima za zdravlje ili okoliš, koji su utvrđeni u dijelovima od 2. do 5. Priloga I. Uredbi CLP;
Organski peroksidi	tekuće ili krute organske tvari koje sadržavaju bivalentnu strukturu -O-O- i koje se mogu smatrati derivatima vodikova peroksida kod kojih je jedan ili oba vodikova atoma zamijenjen organskim radikalima. Pojam „organski peroksid“ obuhvaća smjese (formulacije) organskih peroksida koje sadržavaju najmanje jedan organski peroksid. Organski peroksidi termički su nestabilne tvari ili smjese koje mogu biti podložne egzotermnom samoubrzavajućem raspadanju. Osim toga, oni mogu imati jedno ili više od sljedećih svojstava: <ul style="list-style-type: none">(i) sklonost eksplozivnom raspadanju;(ii) brzo gorenje;(iii) osjetljivost na udarce ili trenje;(iv) opasne reakcije s drugim tvarima;
Oznaka obavijesti	izraz kojim se opisuje jedna ili više preporučениh mjera za smanjenje ili sprečavanje štetnih posljedica izlaganja opasnoj tvari ili smjesi zbog njihove uporabe ili odlaganja;
Oznaka opasnosti	riječ kojom se označuje relativna razina ozbiljnosti opasnosti kako bi se čitatelja upozorilo na potencijalnu opasnost; razlikuju se sljedeće dvije razine: <ul style="list-style-type: none">a) „opasnost“ je oznaka opasnosti za više kategorije opasnosti; ib) „upozorenje“ je oznaka opasnosti za niže kategorije opasnosti;
Oznaka upozorenja	izraz koji se dodjeljuje razredu i kategoriji opasnosti kako bi se opisala vrsta opasnosti opasne tvari ili smjese te, prema potrebi, stupanj opasnosti;
Pakiranje	cjelokupan proizvod postupka pakiranja koji se sastoji od ambalaže i njezina sadržaja;

Piktogram opasnosti	grafički prikaz koji sadržava simbol i druge grafičke elemente, kao što je obrub, uzorak podloge ili boja, čija je svrha prenijeti određene informacije o dotičnoj opasnosti;
Piroforna krutina	kruta tvar ili smjesa koja se čak i u malim količinama može zapaliti u roku od pet minuta nakon što dođe u dodir sa zrakom;
Piroforna tekućina	tekuća tvar ili smjesa koja se čak i u malim količinama može zapaliti u roku od pet minuta nakon što dođe u dodir sa zrakom;
Pirotehnička tvar ili smjesa	tvar ili smjesa tvari koja služi za postizanje učinka toplinom, svjetlošću, zvukom, plinom ili dimom ili kombinacijom tih učinaka zbog nedetonirajućih samoodrživih egzotermnih kemijskih reakcija;
Pirotehnički proizvod	proizvod koji sadržava jednu ili više pirotehničkih tvari ili smjesa;
Plamište	najniža temperatura (ispravljena prema standardnom tlaku od 101,3 kPa) pri kojoj se primjenom zapaljivog izvora uzrokuje paljenje para tekućine u određenim okolnostima ispitivanja;
Podnositelj registracije	proizvođač ili uvoznik tvari ili proizvođač ili uvoznik proizvoda koji podnosi registraciju za tvar u skladu s Uredbom REACH;
PPPR	Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ
Proizvod	predmet kojemu se tijekom proizvodnje daje poseban oblik, površina ili obličje koji određuju njegovu funkciju u većoj mjeri nego njegov kemijski sastav;
Proizvodnja	proizvodnja ili ekstrakcija tvari u prirodnom stanju;
Proizvođač	svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Zajednici koja proizvodi tvar unutar Zajednice;
Razred opasnosti	vrsta fizikalne opasnosti ili opasnosti za zdravlje ljudi ili okoliš;
REACH ili Uredba REACH	Uredba (EZ) br. 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija;
Reproduktivna toksičnost	uključuje štetne učinke na seksualnu funkciju i plodnost u odraslih mužjaka i ženki te razvojnu toksičnost u potomstva;

Samoreagirajuće tvari i smjese	termički nestabilne tekuće odnosno krute tvari ili smjese koje su čak i bez prisutnosti kisika (zraka) podložne visoko egzotermnom raspadu. Ovom definicijom nisu obuhvaćene tvari i smjese koje se u skladu s Uredbom CLP razvrstavaju kao eksplozivni, organski peroksidi i oksidirajuće tvari/smjese.
Samozagrijavajuća tvar ili smjesa	tekuća ili kruta tvar odnosno smjesa različita od piroforne tekućine ili krutine koja se u reakciji sa zrakom može zagrijati i bez vanjskog izvora energije; takva tvar razlikuje se od piroforne tekućine ili krutine jer je zapaljiva samo ako je prisutna u velikim količinama (kilogrami) i nakon duljih vremenskih razdoblja (sati ili dani);
Smjesa	smjesa ili otopina sastavljena od dviju ili više tvari. Poglavlje 1.2 UN GHS-a sadržava izraz „u kojoj one ne reagiraju“ na kraju inače istovjetne definicije;
Specifična toksičnost za ciljane organe	specifična toksičnost za ciljane organe, usp. TCO, TCOJ i TCOP;
Stavljanje na tržište	isporučivanje odnosno stavljanje na raspolaganje trećoj osobi uz naknadu ili besplatno. Uvoz se smatra stavljanjem na tržište.
STL	sigurnosno-tehnički list;
TCOJ	specifična nesmrtonosna toksičnost za ciljane organe do koje dolazi nakon jednokratnog izlaganja tvari ili smjesi;
TCOP	specifična toksičnost za ciljane organe do koje dolazi nakon ponavljanog izlaganja tvari ili smjesi;
Teška ozljeda oka	izazivanje oštećenja očnog tkiva ili ozbiljno fizičko pogoršanje vida nakon primjene ispitivane tvari na prednju površinu oka, koje nije potpuno reverzibilno u roku od 21 dana nakon primjene;
Trgovački naziv	oznaka pod kojom se tvar ili smjesa stavlja na tržište;
Tvar	kemijski element i njegovi spojevi u prirodnom stanju ili dobiveni proizvodnim postupkom, uključujući i dodatke (aditive) koji su nužni za održavanje stabilnosti te nečistoće koje proizlaze iz primijenjenog postupka, ali isključujući otapala koja se mogu izdvojiti bez utjecaja na stabilnost tvari i promjene njezina sastava;
Tvar koja izaziva preosjetljivost dišnih putova	tvar koja dovodi do preosjetljivosti dišnih putova nakon udisanja;

Tvar koja izaziva preosjetljivost kože	tvar koja dovodi do alergijske reakcije nakon dodira s kožom;
TWD	upozorenja na opasnost na opip;
UFI	jedinstveni identifikator formule
UN	Ujedinjeni narodi;
UN RTDG	Preporuke Ujedinjenih naroda za prijevoz opasnih tereta;
Uporaba	prerada, formuliranje, potrošnja, skladištenje, držanje, obrada, punjenje u spremnike, premještanje iz jednog spremnika u drugi, miješanje, proizvodnja proizvoda ili bilo kakvo drugo korištenje.
Uvoz	fizičko unošenje u carinski prostor Zajednice;
Uvoznik	svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Zajednici koja je odgovorna za uvoz;
Zapaljiva krutina	kruta tvar koja je lako zapaljiva, odnosno koja može izazvati ili pospješiti požar trenjem. Lako zapaljive krutine su tvari ili smjese u obliku praha, granula ili paste koje su opasne ako se mogu lako zapaliti u kratkotrajnom dodiru s izvorom paljenja, npr. upaljenom šibicom, i ako se plamen brzo širi;
Zapaljiva tekućina	tekućina koja ima plamište od najviše 60 °C;
Zapaljivi plin	plin ili smjesa plinova koja u dodiru sa zrakom može planuti pri temperaturi od 20 °C i standardnom tlaku od 101,3 kPa;

EUROPEAN CHEMICALS AGENCY
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINSKA
ECHA.EUROPA.EU